

"Atakule park olsun!"

Atakule'nin mimarı Ragıp Buluç'tan izin alınmadan inşa edilen çarşı bölümünün ruhsatı Ankara 6. İdare Mahkemesi tarafından iptal edildi. Bu karar ardından kaçak duruma düşen Atakule'nin çarşı bölümünün yıkılması gündemde. Atakule'nin mimarı Ragıp Buluç kararla ilgili şöyle söyledi: "Bu sadece bana ait zafer değil, bütün mimarların hakkını koruyan bir içtihat oluşmuştur"

Buluç açıklamasında "benim dileğim buranın park haline getirilmesi ve Atakule'nin parkın içinde çıkan bir kule olarak kalmasıdır. Yeter artık her taraf AVM oldu. Bu arazinin AVM değil park olmasını istiyorum" dedi. İnşaatin arkasında olanlar için de konuşan Mimar Ragıp Buluç "Bunlar devlet güçlerini de yanına alarak parayla her şeyi yaparım zannediyorlar. Köpeksiz köyde değneksiz dolaşıyorlar, yeter artık!" dedi. >> s. 3



Fotoğraf: atasarim.com

Gökçek'in Çılgın Projesi "Kanal Ankara" İnşaatı Başladı!

Mehmet Onur Yılmaz >> s. 2

"Neoliberalizm Şili'de doğdu, Şili'de ölecek!"

Onur Mat >> s. 4

CHP Önündeki Bir Eylemin Öğrettikleri
İktidar Olduğunu Farkedememek

Ziştan Kürüm >> s. 5

Dünyadan Güzel Şeyler-7: Kent
Hayatının Sürdürülebilirliği

Sine Çelik >> s. 6-7

ODTÜ'nün Sönmeyen Ateşi: Himmet Şahin

Oktay İnce >> s. 8-9

Antroposen Çağı ve İklim Krizi

Ansı Ersoy >> s. 9

Az tüket, doğru tüket, harekete geç!

Gabe Kılıç >> s. 9

Hergele Meydanı'nda Edebi ve Politik
Bir Mekân: 15. Yıl Kiraathanesi

Yavuz İşçen >> s. 10-11

Suyun üstünde beton var, asfalt
var! Suyun içinde kanalizasyon var!

Akın Atauz >> s. 13

Şu JİTEM Dedikleri

Fatın Kanat >> s. 15

"Koltukta oturup ekrandan
izleyeceğinize gelin birlikte çalışalım!"

İndanihan >> s. 20-23

Tollu'nun Ankara Keçilerinden Bugüne

Önder Şenyapılı >> s. 24-25

Nezahat Abla

Deniz Zeka >> s. 30-31

Direnişin Atölye Hali Beliz Güçbilmez ile Tersine Mühendislik: Yazmak için Okumak



Çok acılar, çok kayıplar yaşandı. Bir kısmını geri getirmek olanaksız. İnsanlar hayatlarını, sağlıklarını, gelecek fikirlerini kaybettiler. Bu kayıplara sebep olanlar, buna suskun kalanlar

düşünsün dönüşümü. Ben şimdiden bunu düşünmek istemiyorum. Onların bunu düşünüp durduğunu hayal etmek şimdilik daha eğlenceli - Söyleşi: Ziştan Kürüm >> s. 18-19

ODTÜ Karşısına 900 Milyonluk Rant

ODTÜ karşısındaki TOGO Kulelerinin yanbaşındaki iki arsada yapılan plan tadilatı ile 36.000 m2'lik yeni bir rant kapısı aralandı.

>> s. 3

Net Piknik'ten Kırgın Veda

"Anılarınızı gelecek nesillere aktaramayacak olmanın kederiyle artık kapanıyoruz"

>> s. 4



Bir Şehir Kurmak Ankara 1923-1933

"Bir Şehir Kurmak: Ankara 1923-1933" Sergisi Ankaralıların yoğun ilgisi sebebiyle 26 Ocak'a kadar uzatıldı. Sergi CerModern'de, Pazartesi hariç her gün 10:00-20:00 arası görülebilir. >> s. 15

Evden sokağa taşan erkek şiddeti: Kamusal da özeldir

Kadınlar sokakta yürürken, parkta spor yaparken veya otobüsteyken hiç tanımadıkları erkeklerin saldırılarına uğramakta. Nevin Yıldız >> s. 31





İmrahor Vadisinde Doğa Katliamı Gökçek'in Çılgın Projesi "Kanal Ankara" İnşaatı Başladı!

Mehmet Onur Yılmaz



Fotoğraf: ankarazi.com

Kanal İstanbul ile ilgili her platformda fırtınalar koparken Ankara'da sessiz sedasız bir doğa katliamı sürüyor. Melih Gökçek'in 2014'teki seçim vaatleri arasında yer alan ve dönemin "çılgın proje"lerinden birisi olarak sunulan "Kanal Ankara"nın inşaatı Belediye yönetimindeki değişime rağmen başladı ve Ankara'nın en önemli ekolojik koridorlarından birisi olan İmrahor Vadisi'nin altını üstüne getirerek devam ediyor.

Seçimden 4 Ay Önce Bakanlığa Devredildi!

Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Mansur Yavaş'ın "Ankara'nın "çılgın proje"ler için parası yok" diyerek yapmayacaklarını belirttiği "Kanal Ankara" ara dönemdeki belediye başkanı Mustafa Tuna zamanında, seçimlerden 4 ay önce alelacele Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na devredildi.

İmrahor Çayı Beton Kanal İçine Alınıyor

Beton kanal içine alınan İmrahor Çayı boyunca 9,2 km uzunluğunda alanda yer alacak "Kanal Ankara" Projesi Çevre ve Şehircilik Bakanlığı adına TOKİ tarafından yürütülüyor. "Kanal Ankara"nın, Gölbaşı'na yapılacak olan ve Cumhurbaşkanlığı bütçesinden finanse edilen Millet Bahçesi ile birleşeceği söyleniyor. 9,2 km uzunluğundaki projenin kapsadığı alan yaklaşık 3 milyon metrekare. 7 etaptan oluşacağı açıklanan projenin detayları ise belli değil.

İtiraf gibi tespit: "İmrahor şehrin önemli ekolojik koridorlarından birisi"

Projenin basınla paylaşılan az sayıdaki görsellerinden birisinin altında İmrahor'un "şehrin önemli ekolojik koridorlarından birisi

olması sebebiyle çok değerli bir lokasyon olduğu" kabul ediliyor ve projenin ekolojik değeri destekleyeceği belirtiliyor. Bölgenin yegane su kaynağı olan İmrahor Çayı'nın beton kanal içine alınmasıyla bunun nasıl mümkün olacağı ise belirsiz!

Emlak Spekülatörleri İş Başında

İnşaatın başlamasıyla Aşağı İmrahor, Orta İmrahor, Yukarı İmrahor, Yeşilkent, Karataş, Boztepe ve Yakupabdal mahallerinde emlak spekülatörleri bir süredir ara verdikleri işlerinin başına döndü. Proje civarındaki daire fiyatları birkaç ay içinde iki katına çıktı. Projenin iptali talebiyle ilgili Meslek Odalarının açtığı davalar ise devam ediyor.

Kanal İstanbul vs Kanal Ankara

Ne demek istediği tam anlaşılmasa da, Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum 2018 yılında "Kanal Ankara"nın Kanal İstanbul'un alternatifi olduğunu açıklamıştı.

Projenin Bakanlıkça paylaşılan az sayıdaki görüntülerden birisi...



İL : ANKARA
İLÇE : ÇANKAYA
PROJE ALAN : 2.952.550m²
PROJE ALANI UZUNLUK : 9,2km

VADI ANKARA PROJESİ ŞEHİRİN ÖNEMLİ EKOLOJİK KORİDORLARINDAN BİRİSİ OLMASI SEBEBİ İLE ÇOK DEĞERLİ BİR LOKASYONDA BULUNMAKTADIR. İMRAHOR BÖLGESİNDE YAPILACAK PROJELENDİRME, DAĞINIK YEŞİL ALANLARIN BAĞLANMASINI SAĞLAYARAK BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİĞİN ARTMASINI DESTEKLEYECEĞİ GİBİ İNŞAŞI PLANLANAN TİCARİT, İŞYERİ VE KONUTLAR ARASI AÇIK ALAN, ERİŞİM NOKTALARI VE YAYA YOLU AĞININ DEVAMLILIĞINI DA SAĞLAYACAKTIR.

Seçim vaadi olarak yayımlanan görsellerden birisi.





Mahkeme Ruhsatı İptal Etti "Yeni" Atakule Artık KAÇAK! "Atakule park olsun!"

Atakule'nin mimarı Ragıp Buluç'tan izin alınmadan inşa edilen çarşı bölümünün ruhsatı Ankara 6. İdare Mahkemesi tarafından iptal edildi. Bu karar ardından kaçak duruma düşen Atakule'nin çarşı bölümünün yıkılması gündemde. Atakule'nin mimarı Ragıp Buluç kararla ilgili şöyle söyledi: "Bu sadece bana ait zafer değil, bütün mimarların hakkını koruyan bir içtihat oluşmuştur"

"Sadece ben değil tüm mimarlar kazandı"

2015 yılında çarşı bölümü mimarı Ragıp Buluç'tan izin alınmadan yıkılan ve yerine Ankara Valiliği Şehircilik İl Müdürlüğü'nün verdiği 2015/14 nolu yapı tadilat ruhsatı ile yeni bir çarşı binası inşa edilen Atakule'nin kule bölümü olduğu gibi korunmuştu. Atakule'nin kule ve çarşı birimlerinin bir sanat eseri olarak bütünlük arz ettiğini ve eser sahibinden izin alınmadan değiştirilemeyeceğini

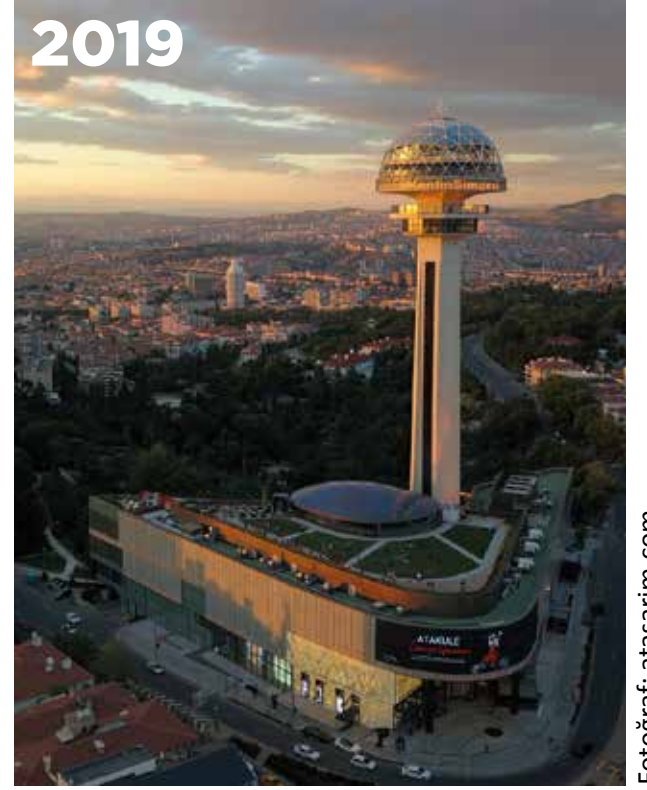


söyleyen Ragıp Buluç hukuk mücadelesi başlattı. 3 sene süren yargılama sonucu Ankara 6. İdare Mahkemesi 18 Aralık 2019'da oybirliği ile aldığı kararla Ragıp Buluç'un tüm itirazlarını haklı buldu ve Atakule'nin yeni çarşı bölümünün ruhsatını iptal etti. Bu karar ardından Atakule'nin çarşı bölümünün öncelikle mühürlenmesi ve ardından yıkılarak eski haline getirilmesi gerekiyor.

"Dileğim, Atakule park olsun"

Kararla ilgili açıklama yapan Mimar Ragıp Buluç "Bu sadece bana ait bir zafer değil, bütün mimarların hakkını koruyan bir içtihat oluşmuştur" dedi. Buluç açıklamasında "benim dileğim buranın park haline getirilmesi ve Atakule'nin parkın içinde çıkan bir kule olarak kalmasıdır. Yeter artık her taraf AVM oldu. Bu arazinin AVM değil park olmasını istiyorum" dedi.

Bu dileğinin gerçekleşmesi için belediyelerden destek beklediğini belirten Buluç "Bu alınan kararlar genç mimarlar için içtihat olsun" dedi.



"Köpeksiz köyde değneksiz dolaşıyorlar, yeter artık!"

İnşaatin arkasında olanlar için de konuşan Mimar Ragıp Buluç "Bunlar devlet güçlerini de yanına alarak parayla her şeyi yaparım zannediyorlar. Köpeksiz köyde değneksiz dolaşıyorlar, yeter artık!" dedi.

Kararın ardından Kamuoyunu Aydınlatma Platformuna (KAP) bir açıklama gönderen Atakule GYO yapılan inşaat ile ilgili kazanılmış hakları bulunduğunu ve mahkemenin kararının kendilerini etkilemeyeceğini belirtti.

Atakule GYO'nun açıklamayla ilgili görüşünü almak için görüştüğümüz Mimar Ragıp Buluç'un avukatı Mustafa Bütünavcıoğlu Atakule GYO'nun açıklamasının kamuoyunu yanıltıcı nitelikte olduğunu, mahkemenin aldığı kararla Atakule'nin izinsiz yapılan çarşı bölümünün kaçak duruma düştüğünü ve kazanılmış hak iddiasının boş olduğunu belirtti.

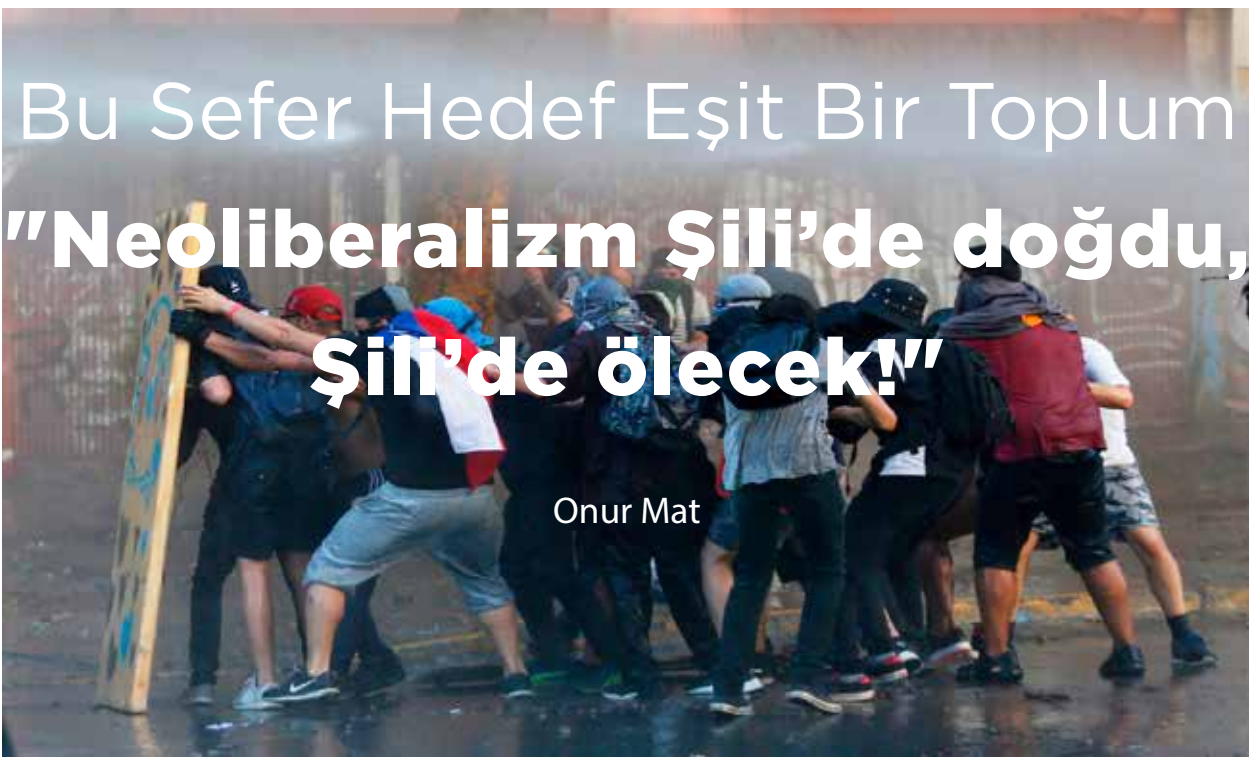


ODTÜ Kampüsü Karşısına Tek Harekette 900 Milyonluk Rant

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nin açtığı dava sonucu kaçak duruma düşen TOGO Kulelerinin yanbaşındaki iki arsada yapılan plan tadilatı ile 36.000 m2'lik yeni bir rant kapısı aralandı. Planın bu şekilde kesinleşmesi halinde sağlanacak rant 900 Milyon TL

Geçtiğimiz ay Büyükşehir Belediye Başkanı Mansur Yavaş'ı rüşvet istemekle suçlayan ancak iddiasını daha sonra basın karşısında kendisi yalanlayan Ankara Ticaret Odası eski başkanlarından, eski CHP Milletvekili ve müteahhit Sinan Aygün'ün ortağı olduğu TOGO Kuleleri inşaatının hemen bitişiğinde bulunan ve hazineye ait 9.883 ve 9.930 m2'lik iki arsanın birleştirilmesi amacı ile yapılan imar plan değişikliği 2 Ocak'ta askıya çıkarıldı. Plan kararı ile Eskişehir Yoluna cephe olan ve hazineye ait arsa 1.8 Emsalli ve Ticaret+Turizm alanı kullanım hakkında sahip oldu. Söz konusu arsa İlbank tarafından mart 2019'da 127.780.000TL, Eylül 2019'da ise 113.500.000 TL muhammen bedel ile satışa sunulmuş ancak alıcı bulamamıştı.

Planın bu şekilde onaylanması halinde Eskişehir Yolu kenarına, ODTÜ Kampüsünün hemen karşısına 13 katlı ve 36.000 m2 kapalı alana sahip bir bina inşa edilebilecek. Plan kararı sonrası sağlanan rantın büyüklüğü 900 milyon TL / Solfasol



Onur Mat

2013 Temmuzunda, daha Gezi'nin gazı burnumu sızlatırken Şili'ye gittim. Orada da gazın eksikliği yoktu. Liseliler, üniversite eğitiminin pahalılığına isyan ediyorlardı. Santiago sokaklarında polisle taşlı, sopalı, biber gazlı kovalamacalar yaşıyordu. Santiago'da 30'dan fazla üniversite var. Sadece 1 tanesi devlet üniversitesi, diğerleri özel. Tek devlet üniversitesinin bile maliyeti, bizdeki özel üniversitelere denk geliyor, özellerin yanına orta sınıfın bile yaşaması neredeyse imkansız. Eğitim kalitesi çok düşük, üniversiteler ticarethane; parayı bastıran diplomayı alıyor.

Şili maden zengini. Madenlerin tapusu da 4-5 tane ailenin elinde. Bu aileler Pinochet'ci aileler. Bütün zenginlik onların kontrolünde. Sözde askeri darbe geçmiş, demokrasi gelmiş ama darbe ile hiç yüzleşilememiş. Pinochet 90 küsur yaşında eceliyle, rahatı yerinde öldü.

Bunun toplum psikolojisindeki yansıması derin bir ümitsizlik. "Ne yaparsak yapalım hiçbir şey değişmeyecek" hissi hakimdi. Bu his içinde öğrenci hareketi de sönümlendi ve dağıldı.

O dönemde başkan dolar milyarderi Piñera idi. Kendisini Cem Uzan gibi düşünebilirsiniz. 2013 sonundaki seçimlerde Bachelet'in öğrenci hareketi önderlerini de içine alan sol ittifakına karşı iktidarını kaybetti. Bachelet temel sosyal hakların sağlanması ve gelir dağılımı eşitsizliğinin düzeltilmesine vurgu yapan bir kampanya ile başarılı oldu.



Bu Sefer Hedef Eşit Bir Toplum "Neoliberalizm Şili'de doğdu, Şili'de ölecek!"

"ABD menşei neoliberalizmin yükseldiği yıllarda dünyanın iki ayrı ucundaki iki laboratuvar ülkeden birisi Şili diğeri ise Türkiye'ydi. Sonuçları iki ülke için de benzer oldu. Şimdi Şili hedef tahtasına neoliberalizmi koydu, vuruyor. İşleri kolay değil ama bu sefer ümit yüksek çünkü teşhis doğru, hedef doğru. Neye itiraz ettiklerini biliyorlar ve "eşit bir toplumu baştan kuracağız" diyorlar"

Temel sosyal haklar derken, mesela kürtajın yasallaştırılması. Şili kürtajın tıbbi zorunluluk durumunda bile yasak olduğu batıdaki tek ülke idi. Fetüs ölmüş, annenin hayatı tehlikede ama kürtaj olamıyorsun. Doğum kontrol hapı, ertesi gün hapı yasak. Parası olan Avrupa'ya gidiyor kürtaj olmak için; olmayanlar merdiven altlarında can pazarında. Boşanma da yok. 2004'e kadar hiç yok, 2004'te bir düzenleme gelmiş ama pratikte karşılığı yok. Bunlar hep ağır Katoliklik. Ama ne kadar bastırmaya çalışsan da insanlar sevişecek. Yürümeyen bir ilişkinin içinde de kimseyi kolay kolay tutamazsın. Sonuç istenilenden oldukça uzak. Çocuk yaşta bekar anneler ciddi bir sosyal problem, devlet maddi destek oluyor. Kağıt üzerinde evlilikler, gerçekte başka hayatlar yaşanıyor. Bachelet bu durumları bir miktar iyileştirdi ancak 1 dönem iktidarda kalabildi. Şu anda yine Piñera iktidarda.

2019'daki isyan da yine liseli öğrencilerin, toplu taşıma ücretlerine yapılan zammı protestosuyla başladı ve bu sefer kısa sürede sorunun özünü hedefe koydu: "Neoliberalizm Şili'de doğdu, Şili'de ölecek"

ABD menşei neoliberalizmin yükseldiği yıllarda dünyanın iki ayrı ucundaki iki laboratuvar ülkeden birisi Şili diğeri ise Türkiye'ydi. Sonuçları iki ülke için de benzer oldu. Şimdi Şili hedef tahtasına neoliberalizmi koydu, vuruyor. İşleri kolay değil ama bu sefer ümit yüksek çünkü teşhis doğru, hedef doğru. Neye itiraz ettiklerini biliyorlar ve "eşit bir toplumu baştan kuracağız" diyorlar.

Net Piknik'ten Kırgın Veda: "Anılarınızı gelecek nesillere aktaramayacak olmanın kederiyle artık kapanıyoruz"



Ankara'nın kült mekanlarından Net Piknik 27 Aralık 2019'da kapandı. Sakarya ve Kızılay'ın politik nedenlerle çökertilmesi, haksız ve fahiş kira artışları, sigara yasakları, alkol zamları gibi zorlayıcı nedenlerle bu kararı almak zorunda kaldıklarını belirten Net Piknik'in 28 Aralık 2019 tarihli açıklamasının tamamı şöyle:

"Tüm umutlar son bulduğunda, ani olur ayrılışlar. Anılarınızı gelecek nesillere aktaramıyacak olmanın kederiyle artık kapanıyoruz. Tüm emektarlarımızla hellaleştik ve bize yakışır şekilde veda ediyoruz.

Acısıyla tatlısıyla geçen onlarca sene sonra, bu gece son müşterilerimizi ağırladık.

Sakarya caddesinin ve Kızılayın, politik nedenlerle yıllar boyunca kasten yok edilmesi, bina katlarında yaşamasına göz yumulan kaçak mekanlar, sokağın tüm dokusunu yok eden pavyonlar, bir kamu bankası üst yönetiminin kontrolündeki emeklilik vakfının acımasız kira artışları, alkol zamları, sigara yasakları ve mevcut konjonktür göz önünde bulundurulduğunda iyi bile dayandık!

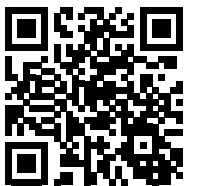
Canları sağolsun, bir şehrin hafızası göz göre göre yok edilirken Kanal İstanbul projemiz var artık!

Sağlıcakla kalın, gönül isterdi ki sizlerle beraber olmaya devam edelim ama maalesef buraya kadarmış. Umarız bir gün bu gidişata dur denince sizlerle tekrar kucaklaşabiliriz. Hiçbir şey ölmez, umarız bizi anılarda yaşatmaya devam edersiniz."

Net Pikniğin bu açıklaması altına yorumda bulunan pek çok Ankaralı bu karardan duydukları üzüntüyü dile getirdi ve kararın gözden geçirilmesini umduklarını belirttiler.

Kapanma kararının değişmesi için çeşitli girişimler var. Solfasol olarak bu girişimleri takipteyiz. Gelişmeleri sonraki sayılarımızda okuyabilirsiniz.

Görüşlerinizi ulaştırmak isterseniz, Net Piknik'in Facebook sayfasına şuradan ulaşabilirsiniz



>>

CHP Önündeki Bir Eylemin Öğrettikleri İktidar Olduğunu Farkedememek

Zişan Kürüm

3 Aralık Dünya Engelliler Günü vesilesi ile Ankara'da geçtiğimiz aylarda gerçekleşen bir eylemi analiz. Celal ve Ramazan'ın eylemi... Bu eylemin bize anlattığı iki önemli nokta var. İlki hak temelli bir engelli politikasının hâlâ sindirilememiş olması. Şunu gördük ki dilde, her ne kadar hak temelli bir politika izlendiği belirtilse de bakış açısı kolay kolay değişmiyor, teori, pratiğe uymuyor ve ortaya sadece yardım alan/isteyen engelli dernekleri ve buna uygun davranan siyasiler çıkıyor. İşin özündeki temel sorun bu. Bir diğer nokta ise yapılan her eleştirinin "ihanet" sayılması ve eleştiriye sindirip sorunu gidermeye çalışmak yerine eleştirene saldıran bir hâl sonucu doğan politik savrulma. Öyle ki yerel seçimlerin hemen ardından gelen eylemin CHP'nin kazanımlarına leke süreceği iddiasıyla Ramazan ve Celal'in eylemi uzun süre görmezden gelindi, gözardı edildi ardından yaftalandı, suçlandı.

Sol-sosyalist çevreler de sınıfta kaldı

Sadece CHP değil pek çok sol, sosyalist örgüt de benzer bir his ile sessizliğe gömüldü, Celal ve Ramazan'ı ziyaret edip derinlerini sormaktan bile imtina ettiler. Açık ki, bu iki sorunun giderilmesi için çaba sarf edildiğinde yani hak temelli bir yaklaşım ve eleştiriye doğru yerden okumak, gerçek anlamda bir değişimi başlatacaktır.

Dilenerek değil direnerek...

Konuyu daha iyi anlamak için olayın arka planına bir bakalım: Adana Genç Engelliler Spor Kulübü Derneği'ne tahsis edilen arazideki spor tesisinin iki yılı aşkın süredir tamamlanmaması, Adana'daki CHP'li belediyelerce karşılanan dernek elektrikli kesilmesi ve kullandıkları servis aracının yakıtının verilmemesi üzerine dernek ve Adana belediyeleri arasında anlaşmazlık yaşandı. 20 Eylül günü dernek kurucularından Celal Karadoğan ile Ramazan Uçar, bu anlaşmazlığı çözmek adına Kemal Kılıçdaroğlu ile görüşmek için CHP Genel Merkezi'ne geldiler. Burada yerel yönetim birimi ve Genel Başkan Başdanışmanı Deniz Demir ile görüşebildiler. Danışmanın kendilerini dinlediğini ve haklı bulduğunu söyleyen Karadoğan ve Uçar, danışmanın kendilerinden, isteklerini ve bu istekler gerçekleşmezse açlık grevine başlayacaklarını da belirten bir e-posta göndermelerini ve bu notu bizzat kendisinin Kemal Kılıçdaroğlu'na iletteceğini söylemesi üzerine oradan ayrıldılar. 21 Eylül olan ertesi gün ise Deniz Demir'in yoğunluk nedeniyle Kılıçdaroğlu'na ulaşamaması ve durumu Kılıçdaroğlu'nun kendisine değil de özel kalemine iletmesi ile yine sonuç alamayacaklarını düşünen Karadoğan ve Uçar akşam saatlerinde CHP Genel Merkez önündeki açlık grevlerini başlattılar. Bu eylem ile 11 gün sürecek olan kriz ortamı da başlamış oldu.



İktidarda olmaya alışmak...

Tesis arazisini verenin ve bitmesine ilişkin protokolün muhattabının CHP Belediyeleri olması ve bunun yanı sıra tesisin temelini K. Kılıçdaroğlu tarafından atılmasından dolayı eylemi CHP Genel Merkez önünde yapan aktivistler sosyal medyadan olumlu-olumsuz oldukça çok tepki topladılar. Bu süre zarfında Ramazan Uçar rahatsızlanarak hastaneye kaldırıldı. Ardından ikili önce CHP'den gelen şikayet üzerine gözaltına alındı, hemen ardından şikayetin geri alınması üzerine serbest bırakıldılar. Talepleri K. Kılıçdaroğlu ile görüşüp kendisine durumu ve uğradıkları haksızlığı aktarmak olan eylemcilerden Ramazan Uçar 9. gün, sağlık koşullarının el vermemesi üzerine açlık grevini sonlandırıp Adana'ya dönmek zorunda kaldı. Hak temelli bir engelli politikasına duyulan ihtiyaçtan dem vurarak spor tesisi ile yapmak istediklerinin kız oğlan, engelli-engelsiz, Türkiyeli-mülteci ayırımına düşmeden gençlerin hayata tutunmasını, meslek sahibi olmalarını sağlamak olduğunu ısrarla vurguladılar. Sporun özellikle engelli bireyler için dönüştürücü etkisini kendi hayatlarından örnekler vererek aklatan Uçar ve Karadoğan bu tesis sayesinde pek çok gence dokunabileceklerini her fırsatta söylediler. Eylemin 11. günü olan 2 Ekim sabahı Celal Karadoğan "Bu eylemden vazgeçeceğimi düşünenler çok yanılıyorsunuz. Bütün hayatım bedel ödeyerek geçti. Hak arayan diğer herkes gibi hayatım hiçbir zaman güllük gülistanlık olmadı. Bugün bir bedel daha ödemem gerekiyorsa, öderim." diyerek haklı talepleri yerine getirilene kadar yılmayacağını söyledi.

11 günlük sessizlik bu sözler üzerine bozuldu. Aynı günün akşamı Veli Saçılık ve CHP İstanbul

"11 günlük sessizlik Veli Saçılık ve CHP İstanbul Milletvekili Dr. Ali Şeker'in verdiği ses ile bozuldu ve çözüme doğru bir adım atıldı" >>>

Celal Karadoğan: Bu eylemden vazgeçeceğimi düşünenler çok yanılıyorsunuz. Bütün hayatım bedel ödeyerek geçti. Hak arayan diğer herkes gibi hayatım hiçbir zaman güllük gülistanlık olmadı. Bugün bir bedel daha ödemem gerekiyorsa, öderim.

Milletvekili Dr. Ali Şeker'in arabuluculuk etmesi ile tesis ve derneğe ilişkin talepler Adana Büyükşehir Belediye Başkanı Zeydan Karalar tarafından kabul edildi. Bunun üzerine eyleme son veren Karadoğan kurmak istedikleri tesisin gelecek projeler açısından öncü olacağını belirtti.

Diğer engelli derneklerinin aksine yardım talebinde bulunmak yerine kendi kaynaklarını yaratarak sürekliliği olan, kendine yeten bir tesis kurmak istediklerinin altını çizen Karadoğan, dünya genelinde STK'ların da bu biçimde şekillendiğini belirtti. Sahanın gündüzleri gençleri eğitebilecekleri ücretsiz bir spor akademisi olarak kullanılacağını, akşamları ise şeffaflık ilkesi ile işletmeye açılarak yine engellilerin istihdam edildiği ve bu sayede kendine yeter bir tesis olacağını anlattı. Dernek mücadelelerinin sonucu olarak belediye ile elektrik ve yakıt protokolü imzaladılar. Tesisin tamamlanması ile ilgili girişimler ise sürüyor.



Celal Karadoğan ve Ramazan Uçar ile CHP Genel Merkezi önündeki eylemleri hakkında video röportaj için:





Dünyadan Güzel Şeyler

Bölüm 7

Kent Hayatının Sürdürülebilirliği

Sine Çelik

Son altı sayıdır bu köşede Avrupa'da gözlemlediğim ilham verici inisiyatifleri, sürdürülebilirliğin olabilecek en geniş tanımını benimseyerek belirlediğim temalar çerçevesinde paylaşıyorum. Geçtiğimiz aylar içerisinde, hem Türkiye'de yerel yönetim seçimleri ile belediyelerin stratejik planlarının güncellenmesi, hem de Finlandiya'ya taşınmam ile kişisel gündemimde yaşanan değişikliklerin etkisi birleşti ve bu sayının konusu Helsinki belediyesinin 'kenti kentliler inşa eder' mottosuyla uygulamaya koyduğu katılımcı ve etkileşimci modeli oldu.

Porto Alegre. Brezilya'nın 1,5 milyon nüfuslu bu kenti için katılımcı yerel yönetim politikalarının aktif kullanımının başlangıç noktası diyebiliriz. 1989 yılında, artan nüfus ve buna bağlı olarak gelişen problemleri çözmek üzere, Porto Alegre belediyesi, kentlileri sadece dinlemenin ötesine geçip, atılacak stratejik adımlarda kentlileri sürece dahil etmeye karar vermiş. Bugün katılımcı işleyişini tam otuz yıldır sürdüren Porto Alegre belediyesinin yıllık bütçesinin yarıya yakınının nerede kullanılacağına kent forumlarındaki tartışmalar yön veriyor. Parklarda, spor salonlarında düzenlenen forumlarda bir araya gelen kentliler için tartışmak ve birlikte karar almak gündelik hayatın bir parçası haline gelmiş. Porto Alegre modeli, dünyada büyüklü küçüklü üç bine yakın belediye tarafından uygulanıyor. Helsinki belediyesi de bunlardan biri.

Helsinki metropoliten bölgesi 1,5 milyon nüfusu ile Finlandiya'nın neredeyse üçte birine ev sahipliği yapıyor. Ülke ekonomisinin çok büyük bir bölümü bu şehrin sınırları içerisinde yer alıyor. Helsinki belediyesinin yıllık bütçesi 4,5 milyar Euro civarında. Bu rakam belki 1,5 milyon nüfuslu bir kent için fazla görünebilir, fakat Finlandiya sosyal devletinde belediyelerin sağlık, eğitim ve enerjiyi de içerisinde bulunduran oldukça kapsamlı bir sorumluluk alanı olduğunu göz önünde bulundurmak gerekir.

Kent için proje geliştirme atölyeleri

Helsinki belediyesinin katılımcı politikaları birbiriyle ilişkili üç ana başlığa ayrılıyor. Bunlardan birincisi katılımcı bütçe. Gelecek senenin bütçesi belediye tarafından açıklanırken, yaklaşık 5 milyon Euro vatandaşların geliştireceği projelere ayrılıyor. Yaz aylarından itibaren kent meydanlarında ve kütüphanelerde fikir üretmek veya aklındaki fikri geliştirmek isteyen kentliler için atölyeler düzenleniyor. Bu atölyelerde kentliler önerilerini nasıl sunabilecekleri ve nasıl bütçelendirebilecekleri doğrultusunda birbirlerinden veya belediye görevlilerinden yardım alıyorlar. Teslim edilen projeler Ekim ayında halkın oylamasına sunuluyor ve içlerinden seçilenler uygulamaya konuluyor.



Helsinki'nin yedi sözcüsü
(kaynak: www.hel.fi sayfasından alınmıştır)

OmaStadi, bu bütçelerin en büyüğü. Helsinki'de ikamet ediyorsanız ve 11 yaşını geçtiyseniz OmaStadi için proje geliştirebilirsiniz. Bu sene OmaStadi'ye tam 1273 proje teslim edilmiş. Bunlardan bütçe ve uygulama bakımından gerçekçi olan 839 tanesi kabul edilmiş ve vatandaşların oylamasına sunulmuş. Oylama sonucunda Helsinki'nin yedi bölgesinden en çok oy alan toplam 44 proje uygulanmak üzere seçilmiş. Önerilen projelerin büyük bir kısmı daha yeşil, sürdürülebilir ve temiz bir kente sahip olmak üzerine. Kentin güney bölgesinde en çok oy yeşil alanların artırılmasıyla ilgili bir projeye verilmiş iken, doğu bölgesinde kentin temizliğinin ekolojik bir biçimde yapılmasıyla ilgili bir proje, güneydoğu bölgesinde ise ünlü opera sanatçısı Aino Ackte'nin doğduğu evin restorasyonu oylamada önde gelmiş. Merkezde, okulların yoğun olduğu bölgelerde spor tesislerinin artırılması projesi en çok oyu almış. Kuzeydoğuda en çok oyu alan proje yaşlıların kendi başlarına yaşamalarını mümkün kılmaya odaklı bir ulaşım servisi fikri olmuş. Kentin batısında, soğuk havalarda sosyal hayatı hareketlendirmeyi hedefleyen 'açık alanda

"İçlerinde çok ilginç projeler var, örneğin gençlerden biri 'duyguları serbest bırakma alanı' (emotional release space) isimli bir proje sunmuş, bir başkası okullardaki zorbalıkla ilgili bir dizi çekmeyi önermiş"

şömineler' projesi önde giderken, kuzeyde yaz tatillerinde özellikle gençlerin çalışabileceği geçici işlerin paylaşılması için bir platform kurulması fikri en çok ilgiyi görmüş.

Gençler için 'duyguları serbest bırakma alanı'

Helsinki genelinde en çok oyu alan proje, merkez bölgesindeki geniş bulvarların ve yaya yollarının ağaçlandırılması olmuş. Finliler doğayla bağları oldukça güçlü bir toplum. Hafta sonları en çok yapılan sosyal aktivite ormanda vakit geçirmek, çeşitli bitkiler toplamak ve yürüyüşler yapmak. Doğa ile bu kadar iç içe yaşayan insanların kentlerde daha çok yeşil istemesi bu yüzden şaşırtıcı değil. Ayrıca Finlandiya'nın soğuk ikliminde ağaçlar çok yavaş büyüdüğü için ağaçlandırma Finlandiya'da çok hassas bir konu.

Bir diğer katılımcı bütçe ise sadece 13 ve 17 yaş arası katılımcıların fikirlerine açık olan RuutiBudjetti. Tıpkı OmaStadi bütçesi gibi

Yaz aylarında düzenlenen OmaStadi atölyelerinden biri

(kaynak: www.oma.helsinkikanava.fi)





"... çocukların okulun ve okul bahçesinin bakımı hususunda çeşitli sorumluluklar alması gayet normal bir durum. Bu sayede çocuklar kendi ihtiyaçlarını kendileri karşılamayı, sorumluluk almayı ve paylaşmayı öğreniyor. Aynı zamanda günde 6-7 saat geçirdikleri mekân sahiplenmeleri, kendilerini okulda rahat hissetmeleri amaçlanıyor.

RuutiBudjetti de geliştirilen projelerin oylanması ile dağıtılıyor. Bu senenin oylamasında zorbalık, kendini bulma, hobiler, geri dönüşüm, doğa ve hayvanlar öne çıkan temalar olmuş. İçlerinde çok ilginç projeler var, örneğin gençlerden biri 'duyguları serbest bırakma alanı' (emotional release space) isimli bir proje sunmuş, bir başkası okullardaki zorbalıkla ilgili bir dizi çekmeyi önermiş.

Başarısızlık Günü

Projeniz oylamada seçilmedi mi? Veya seçildi ama gerçekleştirilemedi mi? Sorun değil. Birçok ülkede olduğu gibi Finlandiya'da da her yıl 13 Ekim tarihinde Epäonnistumisen Päivä (Türkçesiyle Başarısızlık Günü) kutlanıyor. Başarısızlık Günü, deneyip yapamadıklarınızı, kaldığınız sınavları, batırdığınız işleri, atamadığınız golleri kutlayarak hatalarınızdan ders çıkarmayı ve bir dahaki sefere daha iyisini yapmayı kendinize hatırlattığınız bir gün. İlk başta sadece üniversite öğrencileri tarafından kutlanan bu özel gün, yıllar içerisinde iş, sanat ve spor dünyalarına yayılmış.

Katılımcı ve etkileşimli modelin ikinci kısmı ilçe çapındaki iletişim ağları. Helsinki büyükşehirinin yedi ana bölgesi var ve her bölge için bir sözcü seçilmiş. Bu sözcülerin görevi iletişimi ayakta tutmak ve bölgede yaşayan insanların fikir ve bilgi paylaşımını kolaylaştırmak. Kent hayatına her anlamda dahil olarak gözlem yapan sözcüler belirli aralıklarla hem kendi aralarında hem de belediyenin diğer çalışanlarıyla buluşup gündeme getirilen konuları paylaşıyorlar.

"Başarısızlık Günü, deneyip yapamadıklarınızı, kaldığınız sınavları, batırdığınız işleri, atamadığınız golleri kutlayarak hatalarınızdan ders çıkarmayı ve bir dahaki sefere daha iyisini yapmayı kendinize hatırlattığınız bir gün"

Belediye çalışanları için katılım oyunu

Modelin üçüncü ve son kısmını ise bir oyun oluşturuyor. Helsinki belediyesi birkaç yıl önce ülkenin önde gelen servis ve iletişim tasarımı ofislerinden Hellon'dan, belediye çalışanlarını katılımcı politikalar üzerine düşünmeye itecek, kentlilerin aktif katkısını sağlamak üzere fikir üretmeye teşvik edecek bir oyun tasarlama istemiş. Ortaya çıkan 'Katılım oyunu' (Participation Game) bugüne kadar iki binin üzerinde belediye çalışanı tarafından oynanmış. Katılım oyunu kentin dinamikleriyle ilgilenen herkesin oynayabileceği bir masa oyunu. Oyun öncelikle katılım fikrini ve katılımın ana prensiplerini tanımlamakla başlıyor. Oyun boyunca halihazırda gerçekleşen katılım pratikleri değerlendiriliyor ve hangi alanlarda yeni inisiyatifler gerektiği belirleniyor. Oyunun tasarımcıları oyun boyunca gelişen fikirleri belgelemek amacıyla bir takip sistemi de geliştirmişler. Katılım oyununa, tüm gereçleri ve İngilizce açıklamalarıyla birlikte belediyenin internet sayfasından ulaşmak mümkün.

Helsinki belediyesinin katılımcı süreçleri benimsemesinin en önemli sebeplerinden biri, kentlilerin hem proje geliştirerek hem de geliştirilen projeleri oylayarak yaşadıkları yer hakkında direkt söz sahibi olmasının, özellikle genç nüfusun kente sahip çıkmasında çok büyük bir rol oynadığı fikri. Bu fikir Finlandiya'nın eğitim

Helsinki Belediyesi ve Hellon'un geliştirdiği katılım oyunu
(kaynak www.hel.fi ve Anu Manttari)



OmaStadi projesinin reklam kampanyası

(görsel Kimmo Brandt'a aittir)

sisteminin de temelinde. Türkiye gazetelerinin sevdiği bir başlıktır: 'Finlandiya'da çocuklar okulun mutfağını kendileri temizliyorlar'. Bu Finlandiya'da uğruna başlıklar açılacak bir durum değil çünkü anasınıfı çağından başlayarak, çocukların okulun ve okul bahçesinin bakımı hususunda çeşitli sorumluluklar alması gayet normal bir durum. Bu sayede çocuklar kendi ihtiyaçlarını kendileri karşılamayı, sorumluluk almayı ve paylaşmayı öğreniyor. Aynı zamanda günde 6-7 saat geçirdikleri mekân sahiplenmeleri, kendilerini okulda rahat hissetmeleri amaçlanıyor.

Helsinki'nin gelişim stratejisi kentin birbirine ihtiyacı olan bir topluluktan oluştuğu ve kentlilerin kentin gelişiminde aktif rol oynaması gerektiği düşüncesiyle ortaya çıkmış. Katılımcı ve etkileşimli model uygulamaya konduğu andan beri kentlilerin sahip olduğu birikimi nasıl kent yararına kullanabilecekleri konusunda dünya belediyeleri için bir örnek teşkil ediyor. Gelecek sayıda, kentlerde, özellikle Helsinki'nin soğuk ve karanlık kış günlerinde sosyal hayatı canlandırmayı amaçlayan, bu doğrultuda çeşitli aktiviteler düzenleyen harika inisiyatiflerden bahsedeceğim. Sevgiyle kalın.



ODTÜ'nün Sönmeyen Ateşi

Himmet Şahin

Oktaç İnce

Röportajlar ilerledikçe ve arşiv görüntülerini izledikçe Himmet Şahin ile sağlığında tanışamadığımız için hayıflanıp durduk. Mücadele tarihimizi kuşaklara ayırmaktan hoşlanmıyoruz. Ama darbelerle kesintiye uğrayan her mücadele döneminin kendi üslubunu bir sonraki kuşağa nasıl aktardığını merak ediyoruz. Himmet Şahin bu modellerden biri; 12 Mart Askeri Darbesi devrimci mücadelede keskin bir kopuş, dağılmaya yol açmadı. Daha güçlü, devrimci motivasyon, toplumun iliklerine kadar işleyerek geri geldi. 12 Eylül ise, devrimci hareketlerin ekseriyeti açısından, fiziksel yıkımın ruhsal yıkıma kadar derinleştirilmesi, asıl olarak her birimizin, kendine öz saygısını yitirtme operasyonu idi. Bundan dolayı derinlere işledi.

Himmet Şahin, anladık ki, bu yıkımdan ruhunu esenlikle çıkarabilen nadir kişilerden olmuş. Elbette genç bir fidanken dikildiği, köklerini derinliklerine çeken ODTÜ'nün verimli toprağından, Denizlerin, Sinanların diktiği çam ağaçlarının gölgesinden söz etmeden geçemeyiz. ODTÜ Mezunlar Derneği'ne başkanlık yaptığı dönem, ODTÜ öğrencilerinin devrimci mücadelesinin yaralı bütün ruhları sağaltabilecek boyutlara ulaştığı bir dönem.

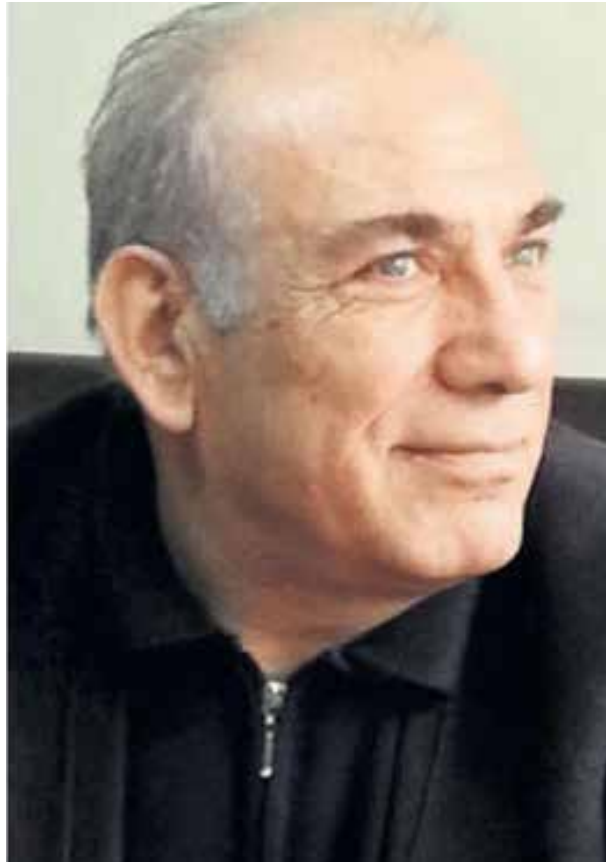
Himmet Şahin'i Denizlerin, Sinanların, ÖTK'nın (Öğrenciler Temsilciler Kurulu) ODTÜ'sünün diriliş sürecinde, onu o zamanların ruhuyla tekrar buluşturan, amansız hastalığına derman olacak bir mücadele içinde resmetmek istedik. Kaçınılmaz olan zamansız geldiğinde, DEVRİM yazısının her sene yeniden yazıldığını görebileceği, kendine anayurt edindiği yerde gözlerini yummak ve oradan uğurlanmak dışında ne dileği olabilirdi?

Şu anda hayatta olmayan birisi hakkında film yapmak ya da biyografik metin yazmanın güçlüğü, artık onun kimseyle polemige girebilecek durumda olmaması handikabını taşır. Yani yakınları, kaybettiklerinin ardından kötü söylemek istemez doğal olarak. Siz bir belgeselci olarak hep bir eksiklik duygusuyla dolaşırsınız, çünkü film boyunca övülen, hep iyi özelliklerinden bahsedilen kişinin o iyi özellikleri, hiç tersi söylenmediği için yeterince inandırıcı gelmeyebilir. Siz de sormazsınız. Ama çok istersek röportajlardan satır arası okuyabiliriz, filmi izleyelim belki de yaparız bunu.

"Bir duruşumuz var. Aldığımız bir kültür var. Yetişme tarzımız var. Mücadele biçimimiz var. Hepsinin temelindeki avantajlarımız 12 Eylül öncesi ODTÜ içerisindeki kazanmış olduğumuz ilkenin devamı" Filmin girişinde kendini, kendi sesiyle özetliyor zaten.

Devrimci bir tedrisattan geçmiş olmak, isterseniz orta yaş sonrası el etek çekip müteahhit olun misal, sizin bundan sonraki yaşama biçiminizi etkilemeden edemez. Bunu, Türkiyeli bir sosyalist devrimci karakterinin genel biçimi olarak söylemiyorum. Daha ayrıntılarda, Devrimci Yolcu, Cepheli, Halkın Kurtuluşu ya da Kurtuluşçu bir fraksiyondan sosyalist olmanın, kişilerin mizacına, karakterine, diline ve davranışlarına

"Bir duruşumuz var. Aldığımız bir kültür var. Yetişme tarzımız var. Mücadele biçimimiz var. Hepsinin temelindeki avantajlarımız 12 Eylül öncesi ODTÜ içerisindeki kazanmış olduğumuz ilkenin devamı"



"Himmet Şahin bu yıkımdan ruhunu esenlikle çıkarabilen nadir kişilerden olmuş"

yansıyan, fark edilebilir, dillendirilebilir özellikler üretir. "Himmet Şahin bir Devrimci Yolcuydu" diye düşündüğümüzde, onun belirli durumlar karşısında ne düşünebileceği, hangi tepkiyi verebileceği hususunda doğruya yakın bir öngörünüz olur. Bir öğrenci, "şiddetin kaynağında ne olduğuna ilişkin bir fikri vardı, bizi hiçbir zaman şiddet kullanmış olmakla suçlamazdı" dediğinde, onun taşı alıp barikatlara koşabileceğini değil, kendi geleneğinin devrimci şiddet ile kurduğu ilişkinin doğruluğuna halen inandığını kasteder belki.

Doğan Tılıç'ın anlatısına bakarsak Himmet Abi 12 Eylül öncesinde herhangi bir örgütün sorumluluk kademelerinden birinde değildi, daha çok davalarda "örgüte yardım ve yataklık" diye geçen, dar günlerde dostlarına lojistik destek veren birisi izlenimi veriyor. Başkaldırıyoruz Eylemi'nde, TOMA'ların (Toplumsal Müdahale Araçlarının) öğrencilere yağmur banyosu yaptırdığı, taşların havalarda uçuştığı, biber gazı bulutunun ortamı sisler bulvarına dönüştürdüğü kavga ve kargaşanın içinde elleri cebinde avare avare dolaşan bir kişi. Sanki kendi görüntüsü o kavga görüntüleri üzerine dijital olarak bindirilmiş de o yüzeyde zaten hiçbir taş ona değemezi gibi.

12 Eylül sonrası siyasi mücadeleye ÖDP/CHP ekseninde devam ettiği anlaşılıyor. Gönlünde yatan aslan başkayken bazen arada kalma hali, bunun ikircikliği, en çok da direnişçi öğrencilerin CHP milletvekilini ODTÜ kapısından kovarken kendisini ele verir. Sol dendiğinde kalbinde bilinenden daha geniş bir yelpaze olduğu anlaşılıyor ve bu kavgalar onun için dostlar arasında. Öyle durumlarda sadece araya girebilir ya da ikircikle tartışmanın bitmesini bekler. Aynı halin rektörle öğrenciler arasında, sol fraksiyonların kendi aralarında da geçerli olduğu malum. Asli olanın, pratik önemi olanın, yol almanın, çözüm bulmanın ustası olmayı önemsiyor, şu veya bu doğrunun temsilinden çok.

Öğrencilerle ilişkisi, onlarla birlikte yargılanması onun için gurur verici. Bunun yanı sıra kendi gençliği ile şimdiki ileri orta yaş arasındaki mesafeyi kapatan bir tür yaşama dopingi, geçmiş sadece nostalji, bir hatıra olmaktan çıkaran, geçmiş şimdi de yaşanabilir kılan bir şey onun için. Kendi kuşağından birçok arkadaşının yitirdiği bir şeye sahip olduğun düşünmek güzel şey, "o zamanı hâlâ tenimde hissedebiliyorum".

"Çok saygı duyulacak bir insandı, ama esasında sevilecek bir insandı. Benim abim yok, ben hep onu abim olarak gördüm".

"O bizim için bir iç ses artık, samimiyet".

Baba-can.

"Bir baba gibi hiddetlenen Himmet Şahin yanında, o cıvıl cıvıl yüreği de görürsünüz." Ortalama bir psikolog bu "baba gibi hiddetlenme" meselesinin üzerinde durur. Bir otoriterlik vurgusu var. Sanki ihtiyaç duyulan bir otoriterlik bu. Sol uzun süredir o kadar az şeye muktedir olabiliyor ki, kendi içinde kendisine uygulanan otoriteyi bile sevinçle alıp baş üstüne koyabilecek halde. "Yeter ki birisi işe el koysun, inisiyatif alsın, kalbimizi çiğnese de olur" diyecek haldeyiz.

"Ben sağ görüşlüyüm, O'nun yapısında gereksiz kavgacılık yoktu, ama kavga etmesini de bilirdi".

"Duyarlı, ama bu duyarlılık aynı zamanda politik bir bilince de tahvil edilmiş."

Himmet Şahin'in duyarlı oluşunun politik bilincine galebe çaldığı olarak okursak bu cümleyi, çok okuyan değil de hisseden bir kişiliğe sahip olduğunu, bir entelektüel olmadığını, politik konumuna bağlılığının asıl olarak yürekte geldiğini düşünebilirsiniz.



Antroposen Çağı ve İklim Krizi

Anısı Ersoy

İklim krizi bizi doğrudan etkileyen ve parçası olduğumuz doğanın kulak vermemiz gereken bir uyarısı, uyarıdan ziyade acil durumdur. İklim krizi bastığımız toprak ve solduğumuz hava demektir. Peki insan, parçası olduğu gezegeni bu denli düşüncesizce parçalayıp yok etmeye ne zaman başladı?

Aslında bu sorunun birden fazla cevabı var. İklim krizinin başlangıç noktasından birinin Sanayi Devrimi olduğunu düşünüyorum.

Sanayi Devrimi'yle birlikte yalnızca üretimde makineleşmeye geçmekle kalmadık. İnsanlar köyden kentlere göç etti, istihdam ve refah seviyesi arttı fakat üretim ve tüketime bakış açımız değişti. Artık bir şeyleri onarmaktansa yenilerini satın almayı tercih ediyorduk çünkü böylesi çok daha kolay ve ucuzdu. Bunun bedelinden haberimiz yoktu. Sanayi Devrimi aynı zamanda sömürülen işçi ve işçi hakları demektir. Tanıdık geldi değil mi? Basık odalarda, korkunç

"Değişim sende başlıyor. kullanmadığın bir plastik bardağın bile dünyamız için önemi büyük. Hala neyi bekliyorsun?"

koşullarda çalıştırılan, temel haklarını ellerinden aldığımız işçiler, boykot ettiğimiz markalar... İhtiyacımız olduğu için değil de sadece popüler olduğu için alışveriş yapmaya, istediğimiz için ağaç kesmeye, hayvanları ve ekosistemleri yok etmeye başladık.

Bu girdiğimiz yeni çağ 'antroposen' çağı yani insan çağı olarak adlandırılıyor. İnsanın doğa üzerinde üstünlük sağlamaya çalıştığı, doğayla birlikte değil doğayı yok ederek ilerlediği yeni bir çağ...

Dünya bize uyarı çılgınlıklarını yıllar önce duyurdu. Artık bir şeylerin yolunda gitmediğini gözle görülür bir şekilde bizlere gösteriyor. Ekim sonunda kısa kollu t-shirtlerle gezmemiz normal mi? Peki en son ne zaman bir kasırga, sel veya benzeri bir afet haberi aldınız?

Canlı türleri daha keşfedilemeden yok oluyorlar, buzullar eriyor, deniz seviyesi yükseliyor ve hayvancılık sektörü için ormanlar katlediliyor. İnsanlar bütün bunları görmezden gelmeye devam ediyor. Kendi yaşam sürelerini tamamlayıp

"Bu girdiğimiz yeni çağ 'antroposen' çağı yani insan çağı olarak adlandırılıyor. İnsanın doğa üzerinde üstünlük sağlamaya çalıştığı, doğayla birlikte değil doğayı yok ederek ilerlediği yeni bir çağ..."

gelecek nesilleri düşünmeyecek kadar bencilce hem de.

Medya ve politikacılar sessizliğini koruyor. İklim krizi hakkında tek bir cümle bile kurmuyorlar, fakat unutmamalıdır ki ileride konuşmak zorunda kalacakları tek konu bu olacak. Ne yazık ki bu noktaya ulaşmamıza sayılı yıllar var.

Biz Fridays for Future Ankara olarak, her şey yolundaymış gibi davranmak istemiyoruz. Eğer bu dünyada hep birlikte yaşıyorsak beni ilgilendirmiyor, ben bu konuda bir şey yapamam deme hakkımız yok. Gözleri dolarak "ben torunum için iklim grevdeyim" diyen yaşlı teyzenin, yetişkinlerin onlara bıraktığı dünyadan bihaber çocukların, her yıl öldürülen canlıların ve ekosistemlerin sesi olduğumuzu biliyoruz.

Değişim sende başlıyor. Evet, kullanmadığın bir plastik bardağın bile dünyamız için önemi büyük. Hala neyi bekliyorsun?

Az tüket, doğru tüket, harekete geç!

Gabe Kılıç

Gündem olan iklim krizinin sonuçlarını artık hepimiz az çok biliyoruz; buzulların erimesi, ağaçsızlaştırma, kuraklık, küresel ısınma, sera gazları, türlerin yok oluşu...

Peki, iklim krizinin öncül sebebi nedir? İnsanlık! İnsan ve günlük hayatta yaptığı kararların gezegenimizde olan etkisi küçümsenemez. Bizler iklim aktivistleri olarak bireysel olarak yapabileceğimiz değişimlerle sistemin değişimine inanıyoruz.

"Bizler iklim aktivistleri olarak bireysel olarak yapabileceğimiz değişimlerle sistemin değişimine inanıyoruz"

"7,7 milyar insanın ciddi anlamda yaptıklarının fark yaratacağına inandığını düşünün."

Bugün sizlere bireysel ve kurumsal olarak iklim krizine karşı çıkmak adına yapılabileceklerden bahsedeceğim. Üç etapta oluşan bireysel yaşama geçmeden önce yapılması gereken ilk şey sorgulamak. İklim krizi insanın doymaksızın tüketimi, durmaksızın ülke ekonomilerinin gelişme isteğiyle başladı.

Günlük hayatta yaptığımız her şeyin ekosistemde bir etkisi olduğunun bilincinde olmak, karbon ayak izimizi unutmadan tüketmek gibi adımlarla başlanabilir. Sıfır atık, minimalizm ve veganlık bir bireyin iklim krizi karşısında yapması gerekenlerin en azıdır. Plastik, mikro plastik gibi maddeler doğamızda 500 yıl kadar bir süre sonrasında

"Bir jean pantolon 2500 litre su ayak iziyken her yıl tonlarca kıyafet geri dönüştürülmeden çöpe atılıyor"

yok olurken, tekrar kullanılabilir kaplar, pipetler, suluklar israftan kaçınmak için ideal.

Minimalizm, tüketime karşı durarak sadece gerektiğinde tüketme, ikinci el alma gibi alternatif yollar sunar. Bir jean pantolon 2500 litre su ayak iziyken her yıl tonlarca kıyafet geri dönüştürülmeden çöpe atılıyor.

Ve son olarak iklim krizinin başlıca sebebi olan besin seçimlerimize karşılık veganlık. Hayvan endüstrisi gerek metan gazıyla yarattığı sera gazı etkileri, gerek alan ve su işgaliyle ekosistem ve iklimin bu hale gelmesinin sebebidir.

Sonuç olarak, iklim krizine karşı durmak için az tüket, doğru tüket, harekete geç!

yazının devamı >>

"Bütün fiziği, beyni baştan sona siyasetti"

"Bir fikri ve bunu söyleme cüreti vardı her zaman. Herhangi bir ortamda 'Aa Himmet de buradaymış' hali yaşanmazdı".

"ODTÜ krizlerinde hep kritik bir pozisyonu oldu."

Bilgi birikimi, güç, duruş, kimlik ve güvenden

söz ediyor. Bir öğrenci ve ODTÜ hamisi. Okula zarar gelmesin, herkese gelse bile öğrenciye zarar gelmesin. Burada filmi, öğrenci ve öğrenci mücadelesi eksenli yapmış olmamızın isabetli olduğunu düşündüm. Şüphesiz dostları, akademisyen arkadaşları çok derin, içerden değerlendirmelerde bulundular, kitap olacak kadar. Ama biz gençlik mücadelesi içindeki Himmet, öğrencilerin Himmet Abileriyle ilişkilerini önceledik.

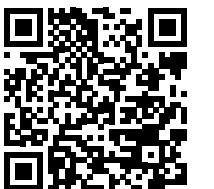
ODTÜ bileşenleri, öğrenciler, akademisyenler, mezunlar derneği ve sendika. Kuşkusuz bu bileşenlere zaman zaman anlaşmazlığa düşüp kendisine karşı eyleme geçtiği rektörlük de Himmet Şahin için bu bileşenlerin içinde aslında. Hasan Tan dönemini, eli silahlı faşist katillerin bombalarından toprağa düşmüş arkadaşlarının anısıyla yaşayan bir kişi için, demokrat bir rektör bileşen dışı görülecek bir kişi olamazdı. Ayrıca kendi döneminden arkadaşı Ahmet Acar. Şimdiki öğrenciler ise atanmış rektör Verşan Kök Dönemi'yle kıyas edebilirler okulu.

"Başarıyı çok seviyordu." "Hepimizi adımızla çağırırdı." "Vişnelik çalışanlarının kendilerinin servis yapan bir üniforma değil de bir kişi olarak görülmelerinden, varlıklarının tanınmasından, kendilerini ODTÜ ruhunun bir parçası olarak hissetmelerinden memnun olduklarını ifade etmeleri ön hazırlığı yapılmış konuşmalar değildi. Kamerayı karşılarında görüp, Himmet deyince akıllarına ilk gelen sözcükler olarak döküldü.

"Soldan bakan, emekten yana bakan bir perspektifi öne çıkarıyordu".

"ODTÜ Mezunlar Derneği bir briç kulübü değil, toplumsal mücadelelerin bir parçası olmalıdır" anlayışı aynı zamanda dernek içinde bir iktidar mücadelesini gerektiriyordu. "Toplumsal sorunları dernek üstlenmeli, sadece yemek yenen, yukarıda oyun oynanan bir yerin üstüne çıkılmalı diye düşündük." On yıl boyunca Himmet Şahin'in ağırlığı bu fikrin takibinde, zorlukların aşılmasında en önemli rolü oynamış görünüyor. "Bir Himmet Şahin stili, geleneği oluştu içimizde" diyor ondan sonra yönetimi devralan arkadaşları. Yakalandığı amansız hastalığa karşı metanetle direnmesi, fikrinden geçenleri gerçekleştirme enerjisinden hiçbir şey yitirmemesi, daha fazlası için "Himmet Şahin: ODTÜ'nün Sönmeyen Ateşi"ni izleyebilirsiniz.

Belgeseli YouTube üzerinden izlemek için:





Hergele Meydanı'nda Edebi ve Politik Bir Mekân

15. Yıl Kırathanesi

Yavuz İşçen

Loş ışıklı kırathanenin kenar masalarından birinde, kesif sigara dumanına aldırmayan bir grup genç, hararetli bir tartışmaya girişmişti. Enver Gökçe, yeni yazdığı 'Görüşmeci' adlı şiirini arkadaşlarına okuyordu.

*Bugün görüş günümüz
Dost kardeş bir arada
Telden tele
Mendil salla el salla
Merhaba!*

*İzin olsun hapishane içinde
Seni
Senden sormalara doyamam
Yarım döner cıgaranın ateşi
Gitme dayanmam*

15. Yıl Kırathanesi'nde kimler vardı o gün bilinmez; Enver Gökçe, Mehmet Kemal, Ceyhun Atuf Kansu, Arif Damar (Barikat) ve henüz 21 yaşında şiire meraklı Ahmet Arif isimli bir genç... Hepsi, şiiri ilgiyle dinliyorlardı. Konuşmalar şiir üzerine yoğunlaşmakla birlikte, zaman zaman daha alçak sesle politik konulara girildiği de oluyordu.

Türkiye Gençler Derneği

O yıllarda Ankara'da hareketli günler yaşanıyor. Üyesi oldukları Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi (DTCF) Öğrenci Derneği'nin okul içindeki faaliyetleri durdurulmuştu. Denizciler Caddesi'nde ahşaptan yapılmış iki odalı eski bir Ankara evinde 'Türkiye Gençler Derneği' adıyla kurdukları dernek, bir grup gerici tarafından basılıp dağıtılmıştı. Baskın sonrası dernek hakkında açılan dava ise devam ediyordu.

Aynı gerici grup çok geçmeden 1947 yılında DTCF'de rektörün odasını da basmış Behice Boran, Niyazi Berkes ve Pertev Naili Boratav gibi "komünist hocaları istemiyoruz" diyerek rektör Şevket Aziz Kansu'yu istifaya zorunda bırakmıştı. 'Özerk üniversite' arayışına ilk darbe o gün vuruldu. İsmail Hakkı Tonguç'un oğlu Engin Tonguç, akrabası Şevket Aziz Kansu'nun bu olay sonrasında yalnız bırakıldığına vurgu yaparak, "Şevket Aziz Kansu'nun yanlısı, CHP'nin kendi çıkardığı 'Üniversite Özerkliği' yasasına, kendisinin (CHP'nin) saygı duyacağını sanması olmuştu" diyerek yaşananları özetledi (*Umut Yolu*, s.103, 1984).

1948 yılında Enver Gökçe, 'Türkiye Gençler Derneği' davasından beraat etti. Üç ay kadar kaldığı cezaevinden çıktıktan sonra soluğu 15. Yıl Kırathanesi'nde aldı. O gün arkadaşlarına okuduğu 'Görüşmeci' adlı şiirini, cezaevindeyken yazmıştı. Bir yıl kadar önce yazdığı, DTCF baskını konu alan 'Fakültenin Önü' şiirini de yine bu kırathane arkadaşları ile paylaşmıştı. O yıllarda 15. Yıl Kırathanesi, özellikle sol görüşlü aydınların

"O yıllarda 15. Yıl Kırathanesi, özellikle sol görüşlü aydınların toplanma yerlerinin başında geliyordu. Bu durum 1951 yılı TKP (Türkiye Komünist Partisi) tevkifatına kadar devam etti"

toplanma yerlerinin başında geliyordu. Bu durum 1951 yılı TKP (Türkiye Komünist Partisi) tevkifatına kadar devam etti. Sonrasında herkes bir tarafa dağıldı. Kimileri de cezaevlerini mesken tuttu.

Cumhuriyet'in 15. yılında açılan bir kırathane

15. Yıl Kırathanesi, bir köşesinde bilardo masası bulunan, mermer masalı, lüks olmamakla birlikte açıldığında dönemin modern sayılabilecek kırathanelerinden biriydi. 60'lı yılların sonlarına doğru bilardo masasının yanına langirt masalarının da eklendiğini hatırlayanlar var.

Kemal ve Şevket Zor kardeşler tarafından işletilen 15. Yıl Kırathanesi, İtfaiye Meydanı'nda Azat Sokak'ta 10 numaralı binada faaliyet gösteriyordu. 1938 yılında, Cumhuriyet'in 15. yıl dönümünde açıldığından, sahipleri kırathaneyi bu şekilde adlandırmış olmalı. Azat Sokak, Kosova Sokak'ı dik kesen Temiz Sokak'ın batı yönde devam eden uzantısı şeklindeydi. Yıkılan İller Bankası binasının arka tarafından Atatürk Bulvarı'na bağlanıyordu. Kırathane, 1990 yılları başlarına kadar varlığını korudu. Daha sonra Azat Sokak iptal edildi.





Kıraathane de tarihe karıştı. Yerini arayacak olanlara, Melike Hatun Camii'nin güneydoğu tarafında bulunan minaresi altına gitmelerini öneririm.

Yurt gibi kullanılan oteller, kantin gibi kullanılan kıraathaneler

Ankara dışından okumaya gelen öğrenciler kalacak yer bulamadıklarından çoğunlukla İtfaiye Meydanı çevresinde yoğunlaşmış olan eski hanlardan bozma ucuz otellerde konaklardı. Bu nedenle kiraathanenin müşterileri arasında aydınların yanı sıra üniversite öğrencileri yoğunlukta idi.

Gazeteci Mehmet Kemal, bu durumu şöyle anlatıyor; "Öğrenci yurtları yoktu. Taşradan gelen arkadaşları barındırmak için bir yer gerekiyordu. Hergele Meydanı'nda, meydanın ortasında ahşap eski bir han vardı. Osmanlı hanlarının benzeri. Hanın adı Kırşehir Hanı idi ama biz 'Aşiret Hanı' diyorduk. Öğrenci olan-olmayan arkadaşlarımız birkaçı bir arada, bu odalarda barınırdı" (*Türkiye'nin Kalbi Ankara*, s.257, 1983). Ünlü romancımız Yaşar Kemal'in de (*Kemal Sadık Göğçeli adı ile*) bu handa kalanlar arasında olduğunu belirtelim.

1940'lı ve 1950'li yıllara ait kayıtlarda adı geçen Kırşehir Hanı, Mustafa Güven tarafından işletiliyordu. 15. Yıl Kiraathanesi'ne oldukça yakın bir konumda, o zamanlar adı Tavus Sokak olan Kosova Sokak üzerinde bulunuyordu. Aynı sokakta 11 numarada bulunan 'Nevşehir Hanı ve Otel'i de öğrencilerin konakladığı sokaktaki çok sayıdaki otelden biriydi. Bahaddin Ünvar tarafından işletilen Nevşehir Hanı'nın içinde, aynı kişinin işlettiği küçük bir bakkal dükkânı da yer alıyordu.

Nevşehirli Cemal'in hanın yanında açık şarap satan bir mekânı vardı. Hergele Meydanı'nın seyyar esnafı ve ayakçıların (eline aldığı malları dolaşarak satanlar) yanı sıra handa kalan üniversite öğrencileri de Nevşehirli Cemal'in iyi müşterileri arasındaydı. Nevşehirli Hacı Mehmet Ağa'nın lokantası ise öğrencilerin paralı oldukları dönemlerde tercih ettikleri bir yerdi. Bu yıllarda Halil Beşev ve Rüstem kardeşlerin İtfaiye Meydanı, Çaputçu Han'da üretmeye başladıkları Dikmen Şarapları, sonraki yıllarda ünlenecekti.

Kıraathanenin solcuları ve polisleri

İtfaiye Meydanı'nda bu dönemde 2 önemli okul yer alıyordu. Bunlardan ilki günümüzde Ankara Vakıf Eserleri Müzesi'nin bulunduğu binada 1929-1946 yılları arasında faaliyet göstermiş olan Ankara Hukuk Fakültesi, diğeri ise 1932 yılında açılan, ancak 1937 yılında şimdiki binasına taşınan Gazi Lisesi'dir. Bu okulların öğrencileri için, 15. Yıl Kiraathanesi okul kantini gibiydi. Tavus Sokak üzerinde öğrencilerin aynı amaçla kullandıkları başka kahveler de vardı. Sonradan adı Şark Kiraathanesi olan 10 numarada bulunan Cumhuriyet Kiraathanesi ve 1 numarada bulunan Toros Kiraathanesi bunlar arasında sayılabilir.

Mehmet Kemal'e kulak verelim; "Hergele Meydanı'nda Onbeşinci Yıl Kahvesi'nde kışları barınır, ders çalışır, yazar, okur, tavla oynardık. Nedense bu yerler iktidar polisinin sürekli gözetimi altındaydı. İktidarın solcu diye tanımladığı bu gençleri polis izlerdi. Bugünle karşılaştırılırsa, o günün gençleri iktidar için lüks solcular sayılır." (*Türkiye'nin Kalbi Ankara*, s.258, 1983).

Mehmet Kemal 'Politika ve Ötesi' köşesinde, 15. Yıl Kiraathanesi ile ilgili şöyle bir anısını daha aktarıyor. Kahvede birkaç kişi otururken sigaraları bitmiş, ama sigara parası yok. Daha doğrusu sigara parası var da beş kuruş eksik. Derken masa masa dilenen bir dilenci çıkagelmiş. Elinde küçük bir kâse,

"Hergele Meydanı'nda Onbeşinci Yıl Kahvesi'nde kışları barınır, ders çalışır, yazar, okur, tavla oynardık."

kâsenin içinde de paralar. Muzip arkadaşlardan biri dilenciye seslenmiş, "Baba, sigara parası eksik şuradan bir beşlik alalım mı? Sonra nasıl olsa veririz." Dilenci, "Al evlat, demiş, yabancı değilsiniz, paranız çıktığında verirsiniz." Kahvede bekleyen polisler, belki o günkü raporlarına, "Dilenciden beş kuruş ödünç aldılar" diye yazmışlardır. Belki de bizim solcu öğrenciler bugün de dilenciler diye... (19 Nisan 1993, Cumhuriyet)

Azat Sokak ve Kosova Sokak'ın halleri

Kıraathanenin bir bina altında 1941 Polis Rehberi krokilerinde de gösterilmiş olan Doğanbey Polis Karakolu vardı. Hacıdoğan Mahallesi bu karakolun sorumluluk alanındaydı. Azat Sokak'ta kiraathanenin karşı tarafında yer alan 9 numaralı binada Şenyüz Lokantası bulunuyordu. Seyhan Otel, Mudanya-Kırşehir Palas Otel, Ünlü Otel ve Vatan Otel de 1960 ve 70'li yıllarda, 15. Yıl Kiraathanesi ile aynı sokakta (*Azat Sokak'ta*) faaliyet gösteriyordu.

Seçilmiş Hikayeler Dergisi'nin 1948 yılında yayınlanan bir sayısında Mehmet Akalın, 'Hergele Meydanı' adlı bir yazı yayınladı. Turan Tanyer'in bu yazıdan yaptığı aktarıma göre, "Nevşehir Hanı önü çamur deryası içinde; sıra sıra dizilmiş seyyar satıcılar, askerler, köylüler ve işçilerle alışverişler. Aynadan, taraktan tutun da ciğer kavurması ve tulumba tatlısına kadar hepsi yan yana... Handa yatan üniversiteli gençler, Onbeşinci Yıl Kahvesi'ne gelebilmek için çamurdan ve kalabalıktan geçmeye razılar, fakat kahvede yer bulmak da mesele... (Edebiyatçı Mekanları, Kitap-lık Dergisi, sayı 90, Ocak 2006).

İtfaiye Meydanı'nın yazın tozuyan sokaklarında koşuşturmakta bunalanlar, serinlemek için soluğu seyyar şerbetçi, limonatacı ve gazozcuların önünde alırdı. Gazozlar, çabuk erimemesi için üzeri yeşil yapraklarla örtülen buz kalıpları üzerine dizilirdi. Yeşildağ, Elmadağ, Altındağ ve Uludağ gazozları 40'li yıllarda Ankara'da en gözde içecekler arasındaydı. 50'li yıllarda gazoz imalathaneleri hızla çoğaldı. Hatta 'Şehir Gazozları' İtfaiye Meydanı'nda Yenice Sokak'ta imal ediliyordu. Vitaminal Gazozları'nın da bir dönem İtfaiye Meydanı'nda üretim yaptığını biliyoruz.





Seyyar lokanta ve seyyar berberlerin mekânı

Turan Tanyer'den aktarmaya devam edelim; "Bu sokağın nihayetinde bir aralık vardır. Burası adeta seyyar lokanta ve seyyar berberlerin yeridir. Tenekelerin içine koyun kelleleri atılır, altına ateş yakılır, başlar kaynamaya kelleler. 'Yağlı baş... Yağlı baş...' diye bağırarak suyu ve eti, ayrı ayrı satılır kellelerin... Kelle tenekelerinin karşısındaki taşta bir adam oturmuştur. Başını sabun içinde, berber belindeki kayışla usturayı bilemekle meşgul... Tıraş hafiften başlar: Eğer tam bu sırada bir polis geliverirse her şey değişir. Başının yarısı kazınmış adam kaçır, berber kaçır, kelle tenekeleri devrilir. Ama yarım saat sonra aynı düzenler yeniden kurulmuştur." (Edebiyatçı Mekanları, Kitap-lık Dergisi, sayı 90, Ocak 2006).

Metinde bahsedilen seyyar lokanta ve berberlerin olduğu sokak Kosova Sokak'tır. Bahsedilen "aralık" Kosova Sokak'ın güney ucundadır. Burası eskiden Ermeni Katolik Kilisesi'nin çevre duvarı ile kesilerek sonlanırdı. Hikmet Tanyu'nun, "İtfaiye Meydanı tarafındaki Ermeni Kilisesi'ne yalnız meraklı çocuklar gider ve kapıdan bakarlardı." diyerek anlattığı kilise burasıdır (Ankara ve Çevresinde Adak ve Adak Yerleri, s.82, 1967). Ermeni Katolik Kilisesi ve çevresindeki Ermeni mezarlığı, 1940'lı yıllara kadar burada varlığını sürdürdü. Daha sonra ortadan kaldırıldı. Burası günümüzde Kültür ve Turizm Bakanlığı binası ile Ticaret Lisesi'nin bulunduğu alana denk gelmektedir. Ankara'da Osmanlı Dönemi'nden kalan ve yok edilen son kilise burasıdır. Diğerleri daha önceden 1916 yangını sırasında yanarak ortadan kalkmıştı.

Kilisenin Kosova Sokak tarafına bakan yaklaşık 2 metre yükseklikteki çevre duvarının önü, seyyar lokanta ve berberlerin gayri resmi tezgâh açtıkları bir yerd. Oğuz Atay, Tutunamayanlar romanının "Üçüncü Şarkı" bölümünde Hergeme Meydanı'ndan ve buradaki seyyar berberlerden bahseder. Bu berberlerin yazın "gölgede 15, güneşte 7,5" a tıraş ettiklerini ondan öğreniriz (Tutunamayanlar, s. 104, 1989).

Hergeme mi? Hergelen mi?

Reha Muhtar'ın hazırladığı 'Son Kale' adlı televizyon programında 2011 yılında bir tartışma yaşandı. Ahmet Çakar ve Erman Toroğlu'nun katıldığı programda, konuşma sırasında sinirlenen Erman Toroğlu birden bağırarak başladı. Bunun

üzerine Reha Muhtar, "Burası hergele meydanı değil" diyerek onu susturdu. Erman Toroğlu da "Ağzını topla" deyince ortalık karıştı. Program, reklam arası verilerek sonlandırıldı. Bir küfür olarak algılanan 'hergele' adlandırmasının Ankara'da bir meydanın adı olması, Osmanlı Dönemi'nde hergelenin (büyükbaş hayvan sürüsüne verilen isim) burada toplanıyor olması ile bağlantılı.

Cumhuriyetin ilanından sonra meydanın adı değiştirildi. 1922 yılında burada faaliyete başlayan İtfaiye teşkilatı nedeniyle meydana "İtfaiye Meydanı" adı verildi. 1970'li yılların ortalarına kadar Ankara İtfaiyesi burada varlığını sürdürdü. Meydan yakınında 1933 yılında açılan Sergi Evi binasının, 1948 yılında operaya çevrilmesi sonrası, meydanın adı 'Opera Meydanı' yapıldı. Ancak değiştirmelere karşın halk arasında 'Hergeme Meydanı' kullanımı son bulmadı. 1973 yılında Fikret Otyam bu konuya kendince çözüm buldu ve meydanın adının aslında "Hergeme" değil, "Hergelen" olduğunu yazdı. Bu yaklaşım Ankara'ya her gelenin bu meydana uğradığı argümanı ile güçlendirildi. O gün bu gündür 'Hergeme' mi, 'Hergelen' mi, tartışır dururuz.

Mehmet Akalın, ironik bir anlatımla buraya 'Opera Meydanı' denmesini eleştiriyor; "Seyyar fotoğrafçı Sunullah, sırtını polis karakolunun duvarına dayamış müşteri bekliyor. On adım kadar ilerisinde köfteci Rıza hem çekiyor kafayı hem de köfte satıyor. Eğer çaktırmadan içecek birisi gelirse ona göz ucu ile su testisini işaret ediyor. Tekrar on adım kadar sonra hava birdenbire değişir; sokağın başındasınız. Bir uğultu halini alan gürültü, küme küme toplanmış insanların birbirini tutmayan sesleri dükkânlardan dışarıya taşınmış yeni ve eski elbiseler, buranın gerçekten Opera meydanı olduğunu anlatmaya kâfi." (Edebiyatçı Mekanları, Kitap-lık Dergisi, sayı 90, Ocak 2006).

Toplumcu-Gerçekçiler, Birinci Yeni'ye karşı

Şiirimizde 1940'lı yıllarda, Nurullah Ataç tarafından desteklenen 'Garip' akımı sonradan 'Birinci Yeni' adıyla tanımlandı. Bu dönemde 'Toplumcu-gerçekçiler' olarak tanımlanan bazı şairler ise, Birinci Yeni'yi, şiirde küçük burjuva duyarlılığını geliştiren, siyaset dışı, yozlaşmış şiirin temsilcileri olarak görüyorlardı. Bu şairler daha politik, toplumcu ve devrimci bir tarza sahiptiler. 15. Yıl Kiraathanesi, bu dönemde daha çok

"Bu sokağın nihayetinde bir aralık vardır. Burası adeta seyyar lokanta ve seyyar berberlerin yeridir. Tenekelerin içine koyun kelleleri atılır, altına ateş yakılır, başlar kaynamaya kelleler. 'Yağlı baş... Yağlı baş...' diye bağırarak suyu ve eti, ayrı ayrı satılır kellelerin... Kelle tenekelerinin karşısındaki taşta bir adam oturmuştur. Başını sabun içinde, berber belindeki kayışla usturayı bilemekle meşgul... Tıraş hafiften başlar: Eğer tam bu sırada bir polis geliverirse her şey değişir. Başının yarısı kazınmış adam kaçır, berber kaçır, kelle tenekeleri devrilir. Ama yarım saat sonra aynı düzenler yeniden kurulmuştur." (Turan Tanyer, Edebiyatçı Mekanları, Kitap-lık Dergisi, sayı 90, Ocak 2006)

'toplumcu-gerçekçi' edebiyatçılara ev sahipliği yaptı.

Necati Tonga, "Edebiyat Mahfilleri Işığında İlhan Berk'in Ankara Günleri" adlı makalesinde, İlhan Berk'in Ankara'da üniversite günlerinde müdavimi olduğu ilk edebiyat mahfilinin, 15. Yıl Kiraathanesi olduğunu söyler; "Bu mekân, daha çok toplumcu-gerçekçi çizgide eserler kaleme alan Ahmet Oktay, Yılmaz Gruda, Ahmed Arif, Arif Damar, Enver Gökçe, Fethi Giray, Mehmed Kemal Kurşunluoğlu, Niyazi Akıncıoğlu, Ceyhan Atuf Kansu, Kemal Sadık Göğceli (Yaşar Kemal), Ömer Faruk Toprak, Fikret Otyam, Bâki Süha Edipoğlu ve Necati Cumalı gibi isimlerin toplandığı bir mahfidir." (Kitap-lık Dergisi, Kasım-Aralık 2018). Baki Süha Edipoğlu hatıralarında bu kahvenin mermer masalarında dönemin gazeteleri için hikayeler yazdığını, Necati Cumalı ile burada karşılaştığını yazmıştır (Bizim Kuşak ve Ötekiler, s. 220, 1968).

1950'li yıllarda Mavi Dergisi etrafında toplanan edebiyatçılardan Ahmet Oktay, toplumcu gerçekçi çizgiye başlamasının 15. Yıl Kiraathanesi'nde tanıştığı grubun etkisi ile olduğunu belirtir. "Ticaret Lisesi'nde okuyan Yılmaz Gruda, Ticaret Lisesi'nin arkasında bulunan 15. Yıl Kiraathanesi'nde bilardo oynardı. Şiire hevesli gençlerdik. Bir gün orada tanıştığı bir grubun yanına beni de götürdü. Ahmet Arif, Enver Gökçe, Şevki Akşit ve Özer Sağanak'ı böylece tanıdım. Ahmet Arif ve çevresinde, Yılmaz'ın da benim de şiir yolumuz belirlendi. Heceden kopup yeni şiire geçtik. Daha da önemlisi şiirin ilhamla üretilmediğini öğrendik ve sanatın toplumsal rolünün de bulunduğunu kavradık. Orada 15. Yıl Kiraathanesi denilen okulda, bir dünya görüşü edindik." (Refik Durbaş, Ahmet Arif Anlatıyor, Kalbim Dinamit Kuyusu, içinde, s. 185, 2009).

1951 TKP tevkifatı sonrası 15. Yıl Kiraathanesi'nin müdavimleri büyük oranda dağıldı. İçlerinden hapse girenler oldu. 1953 yılı ile birlikte yeniden bir toparlanma başladı. 'Mavi Dergisi' etrafında gruplaşan edebiyatçılar, yeni bir edebi çizginin haberini verir gibiydiler. Grubun yeni toplanma mekânı edebiyatçıların kendi aralarında "Mor Salkım Meyhanesi" dedikleri, asıl adı Missouri Lokantası olan Yenişehir'de bir meyhaneydi.

(Fotoğraflar: SALT Araştırma Arşivi, 1940-1946)

Suyun üstünde beton var, asfalt var! Suyun içinde kanalizasyon var!

Akın Atauz

"Asfaltın Altında Dereler Var" belgeselini izledim az önce. Luwi Film 2019, yöneten Yasin Semiz yazıyor son karelerde...

Ankara kenti için insan ne düşüneceğini şaşırıyor çoğu kez. Bazen Ankara'nın yaşanabilir bir kent olduğunu düşünüyor. Zaten her yerde yaşanabilir. Neden yaşanmasın? Ama nasıl bir yaşam olacak bu? Ankara için çok sık sorulabilir bir soru bu: "Ankara ne sunuyor kendi hemşerilerine?"

"Ankara için çok sık sorulabilir bir soru bu: Ankara ne sunuyor kendi hemşerilerine?"

Bu sorunun bilmecesi şurada: İçinde 5 milyon insanın yaşadığı bir yerleşim yerine, tek bir kişiymiş ve/kendine ait bir iradesi varmışçasına soru yöneltiyorsunuz. Haklı bir yanı var mı bu sorunun? Kente yapılan bir haksızlık değil mi bu? Bu sorunun yanıtını biraz erteleyelim, şimdilik.

Belgeseli izledikten sonra, akla takılan başka bir soru daha var: "Bir kent, doğa öldürücüsü/katili olabilir mi?" Bu da insafsız bir soru; çünkü bütün kentler doğayı, az veya çok öldürdüler... O zaman belki soruyu şöyle değiştirebiliriz: "Bir kent doğayı ne kadar öldürebilir veya nereye kadar öldürmesine göz yumulabilir?" Hemen arkasından da "Ankara doğayı ne kadar öldürüyor?" diye sorabiliriz.

İki soruyu bağdaştırdığımızda, belgeselin sordurduğu soru şu: "Nasıl oluyor da Ankara kentini yönetenler, ya da kentin yaşamsal konuları hakkında karar alabilenler, kenti bu kadar acımasız ve soğukkanlı bir katil gibi kıyıma uğratabiliyorlar?" Daha da kötüsü, buna bağlı soru şu: "Ankaralılar-bizler, başıbozuk halk kitlesi, buna nasıl izin veriyoruz?" Gerçi belgesel, bizi bu kadar acımasızca suçlamıyor ve bu kadar ölümcül bir kötümserlikle son bulmuyor. Belgeselin sonunda parlak bir umut ışığı var ve o da şu sorudan kaynaklanıyor, "Acaba Ankara, derelerini geri kazanabilir mi? Acaba yüzlerce deresinin yüzünü, caniyane bir tutumla asfalt kaplayanlara karşı, Ankaralılar da bu betondan "bunkerleri", kutu menfezleri kırıp yok edebilecek mi?"

Doğa ve dereler ve bitki örtüsü ve "bil cümle nebatat ve hayvanat" ve böcek, gökyüzü,



"Belgeseli izledikten sonra, akla takılan başka bir soru daha var: Bir kent, doğa öldürücüsü/katili olabilir mi?"

bulutlar ve yağmur, kendisini bize beğendirmek zorunda değil. Biz de yeryüzündeki bütün coğrafi biçimleniş, iklimi ve ekolojik dengelerin en doğal koşullarını beğenmek zorunda değiliz. Bunun için kutuplarda veya çöllerin ortasında, ya Everest'in doruklarında, kimse, milyonluk kentler kurmuyor. Ama insanlar, yeryüzünde bir yeri beğenmiş ve orayı yerleşim yeri olarak seçmişlerse, (bundan binlerce belki on bin yıl önce Ankara çevresinde bulunmaya ve yerleşmeye başlayan atalarımız gibi) bir yere yerleştiler diye, yerin doğasını, iklimini ve bütün ekolojik dengelerini, bozma, parçalama ve durmadan kendi teknolojik üstünlüklerine baş eğdirmek/itaat ettirmek hakkına sahip olmuyorlar.

Olmazlar.

Bu, hiçbir biçimde olmamalı. Bunun olmamasını sağlayabilecek tek öge ise, kent halkının kolektif bilgeliği olabilir.

"Dereleri kirletebilir ve hapsedebilirsiniz (çünkü bütün iktidarlar, bunu bilir ve bunu yapar) ekolojik dengelerine, sürekli bıçak saplayabilirsiniz. Ama doğa bunu yanıtlar"

Ama bu yoksa eğer, bu son derece soluk ve zayıf, takatsiz ve mecaliz ise, teknolojik ve politik gücün iktidarı, doğaya, ekolojik dengelere karşı böylesine hunhar (Hunlardan mı geliyor acaba?) olma hakkını elde edebilirler mi?

Belgeselde Hasan Akyar, doğanın bu soruya nasıl sabırlı ve ağır başlı ve sözcüğün gerçek anlamıyla "doğal" bir yanıt verdiğini gösteriyor:

Edemezler.

Dereleri kirletebilir ve hapsedebilirsiniz (çünkü bütün iktidarlar, bunu bilir ve bunu yapar) ekolojik dengelerine, sürekli bıçak saplayabilirsiniz. Ama doğa bunu yanıtlar.

Bu yanıt, ona karşı uyguladığımız eziyet ve cinayetlerin derecesine ve cesametine oranlı bir yanıt olur. Doğayı çok öldürmüşseniz çok ağır ve şiddetli bir yanıt. Daha az ezmişseniz, daha uyarıcı bir yanıt...

Son sorular da şunlar:

- Ankara'nın dereleri çok mu zayıf ve güçsüz?

- Saçma bir politik ve teknolojik iktidar, onu kirletip ve kokuşturarak, o teknolojik oyuncakların içine hapsetmeye devam edebilecek mi?

- Yoksa Ankara'da yaşayan insanlardan, doğanın ve derelerin konuştuğu dili bilenler, o doğduğunda son derece saf ve masum ve tertemiz olan derelerin yanında ve gerçekte kendisi kokuşmuş ve kirli politik-teknolojik iktidar matrisinin karşısında, durmayı başarabilecek mi?

- Bunu başlatacak gücümüz var mı?



Evden sokağa taşan erkek şiddeti: Kamusal da özeldir

Nevin Yıldız*

Türkiye gibi toplumlarda kadınların giyimi kuşamı, nerede ne zaman bulunacağı, bulunduğu yerde nasıl davranacağı, kimlerle ne türden bir iletişim içinde olacağı gibi sınırlar, belirsiz kurallar silsilesi ile koşullara ve ihtiyaçlara göre neredeyse her gün yeniden tanımlanır.

Bunları tanımlayarak sınırları tayin eden elbette ki akraba erkeklerdir. Yabancı akraba kadın üzerinde kurulan bu sahiplik ilişkisinden dışlanması, namusun belki de en ayırt edici özelliklerinden biridir. Söz konusu dışlanmayla amaçlanan erkek kardeşler arası bir çatışmanın önüne geçmektir. Yani burada korkulan ya da çekinilen yasalar tarafından bedensel ve ruhsal bütünlüğü garantiye alınmış kadın bireye yapılacak herhangi bir müdahalenin yaratacağı hukuki sonuçlar değildir. Korkulan şey başka bir erkeğin kızına, karısına, anasına, bacısına el veya dil uzatmanın yaratacağı şiddettir.

Fakat son dönemde alışageldiğimiz bu tablonun dışına taşan ve pek de münferit diyemeyeceğimiz sıklıkta kadına yönelik şiddet vakası cereyan etmekte. Kadınlar sokakta yürürken, parkta spor yaparken veya otobüsteyken hiç tanımadıkları erkeklerin saldırılarına uğramakta. İlginç olan bu saldırıların gerekçesinin akraba erkeklerin kadınlar üzerindeki baskı ve denetim gerekçeleri ile aynı olması: Kadınların giyim kuşam ya da hal ve davranışları ile toplumun ahlaki kurallarını zorlamaları. Başka bir ifadeyle şimdilerde kadınlara had bildirmede, onlara yerini hatırlatmada sokaktaki adamın da söz hakkı var. Bu hakkın varlığını hatırlatan vakalardan biri Turgutlu'da gerçekleşmişti.

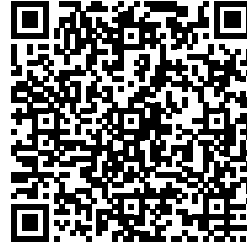
Turgutlu'nun Ergenekon Mahallesi'nde yaşayan ve o tarihte 4 aylık hamile olan Ebru Tireli, 7 Aralık 2016 tarihinde, akşam saatlerinde, evinin yakınındaki Osman Gazi Parkı'na spor yaparken Davut Kahraman adlı bir adamın önce sözlü sonra fiziksel saldırısına maruz kalmıştı. Kahraman, Ebru Tireli'ye "Bir daha burada yürüyüp, spor yapmayacaksın" diye bağırırdıktan sonra ayağından çıkardığı ayakkabısıyla genç kadının suratına vurmuştu. Bununla da yetinmeyip dengesini yitirerek düşen kadını yerdeyken, tekmelemişti. >>>



Bir diğer saldırı vakası 12 Eylül 2016 tarihinde gerçekleşmişti. Hemşirelik yapan Ayşegül Terzi, çalıştığı hastaneden çıkıp evine giderken bindiği otobüste, Abdullah Çakıroğlu adlı bir şahsın tekme saldırısına uğramıştı. Asayiş Şube Müdürlüğü'nden çıkarıldığı sırada basın mensuplarının sorularını, "Arkadaşlar her şey kontrol altında... Sıkıntı yok, gerekli izahatları yapacağım... Vandalların saldırısına uğradım, 20 tane solcu bana saldırdı terörist. Her şey islam hukukuna göre oldu" diyerek yanıtlamıştı. Abdullah Ç'nin ilk ifadesinde, "Giydiği şort ortama uygun değildi. Bu nedenle sinirlenip hareketi yaptım" demişti. >>>



Yine benzer bir vaka, 2017 yılında İstanbul'da Pendik-Aydos hattında sefer yapan 21 yaşındaki Melisa Sağlam, bir minibüste "Ramazan'da mini etek giydiği" gerekçesiyle saldırıya uğramıştı. Sağlam'ın ifadeleri durumun nasıl bir toplumsal uzlaşının sonucu olduğunu göstermesi açısından mühim: "Saldırganın bana vurma nedeni Ramazan'da olmamız. Şoför dahi kimse müdahale etmedi. Adam inerken de yumruk attı. Can havliyle kavradım adamı. Adam yakalanacak diye bekledim ama yine bana vurmaya devam etti. Kimse tutmadı. Polisler sesimi duyunca geldi. Daha sonra şikayetçi oldum." >>>



Kadınların kamusal alandaki varlıklarını sınırlayan 'yabancı erkek' saldırılarını aile ve akrabalık bağları üzerinden yükselen geleneksel yapıdaki güçlü bir aşınma olarak görmek de mümkün, demokrasinin şiarlarından olan sivil alanda her bireyin yasaların sağladığı hak ve özgürlüklerle var olma hakkından hızla uzaklaşmak olarak okumak da. Her ne şekilde okursanız okuyun kamusal alandaki kadın varlığını tehdit eden bu dönüşüm, toplumsal yaşamdaki önemli bir kırılmanın hem göstergesi hem de sonucu.

Söz konusu kırılmayı olduğu gibi bu kırılmanın içerdiği tehlikeleri anlayabilmek için 60'ların kadın hareketinin ve feminist aklın en güçlü ifadesi olan "Özel olan kamusaldır" sloganını tersten okumayı önereceğim. Başka bir ifadeyle günümüz Türkiye'sinde kamusal olanın özel olduğu, yani kamusal alanın özel alanın kuralları, değerleri ve otorite biçimleri tarafından istila edildiği, haliyle kadına yönelik şiddet meselesindeki bu dönüşümün okunması gereken yerlerden birinin tam da bu husustaki kırılma olduğu kanaatindeyim.

Aristoteles'in yaşam ve hayat diye ayırdığı, özel ve kamusal alan içerdikleri ve dışladıkları ile feminist tartışmaların odağında olagelmıştır. Zira bu ayrımın üzerinden yükselen siyasal ve toplumsal yapılarda kadının, cinselliği, doğurganlığı ve bunların "doğal" sonuçları olarak kabul edilen görev ve özellikleri nedeniyle özel alana yerleştirildiğini görürüz. Bu yerleştirmenin sonucunda özel ve kamusal alan düzenleyici yasa ve kuralları, otorite biçim ve türleri açısından da birbirinden ayrılır. Kamusal alanın otoritesi devlet, düzenleyici kuralları yasalar, rasyonel akıl olurken özel alanın otoritesi erkek ve düzenleyici kuralları ahlaki değerler ve duygulardır. Özel alana yerleştirilen kadının denetim görevi de haliyle bu alanın otoritesi olarak görülen akraba erkekler olacaktır, bu alanı düzenleyen kurallar da kamusal

"Kadınlar sokakta yürürken, parkta spor yaparken veya otobüsteyken hiç tanımadıkları erkeklerin saldırılarına uğramakta. İlginç olan bu saldırıların gerekçesinin akraba erkeklerin kadınlar üzerindeki baskı ve denetim gerekçeleri ile aynı olması"

alanı düzenleyen kurallardan farklı olarak yasalar değil, ahlaki normlar ve bu normların keyfiliğidir. Dahası kadınlar gibi bu alan da doğal yaşamın alanı olduğundan kuralları gibi otorite türleri ve iktidar biçimleri de tartışmalardan azadedir, zira tüm bunların akılla değil duygularla ilişkili olduğu düşünülür.

Tüm bu çerçeve her şeyden önce kadınların özel alanda maruz kaldığı şiddetti tartışma dışı ve görünmez kıldığı için çokça eleştiri almış, 60'ların "Özel olan kamusaldır" sloganı tam da böylesi bir eleştirinin sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Bu sloganla kastedilen ve talep edilen şey özel alanın da kamusal alan gibi görünür olması, bu alandaki her türlü şiddetin, hak ihlalinin tıpkı kamusal alandakiler gibi yasalar çerçevesinde değerlendirilip tartışma konusu edilmesiydi. Veya bu alanda uygulanan şiddet türlerinin ataerkil yapının bir sonucu olduğunun görülmesi, politik olduğunun kabulüydü. Feministlerin bu talebinin gerçekleşmesi bir yana günümüz koşullarında kamusal alanın özel alanın değerleri, otorite biçimleri, keyfiliği tarafından istila edildiğini görüyoruz.

Zira yukarıda aktardığım üç vakanın failleri de sadece erkek olmaktan kaynaklı bir hakkı kullanmışlardır, erkeklerin kadınlar üzerindeki denetim ve kontrol hakkı. Bu hakkın akrabalık hukukunu aşarak kamusal alana doğru genişlemesi esasında Hannah Arendt'in özel alana yerleştirdiği ve tek gayleski kendi türünün bekasını sağlamak olan "insan hayvan"ın tüm çıplaklığı ile kendini kamusal alana salmasından başka bir şey değildir.

Bu esasında, otoriter yapıların temel özelliklerinden birisinin, veya Arendt'in ifadesiyle kitle toplumunun en önemli göstergesidir: Kamusal alan, özel alanın istilasına uğrayarak daralmakta, sönümlenmektedir. Bu öyle bir istiladır ki özel alandaki otorite türlerinden otorite biçimlerine kadar her türlü belirsizlik mıntıkası kamusal alana tahvil edilir. Bu durum, eylemin yerini davranmanın, konuşmanın yerini şiddetin alması demektir. Eylemin ve konuşmanın olmadığı yerde farklılıkları koruyan mesafe, birbirinin üzerine yıkılmadan kurulan bağlar, yani kamusal alanı kamusal alan yapan dinamikler de ortadan kalkar. Özel alanın yasalardan ari egemenin(iktidarın) keyfiliği ile işleyen düzeni kamusal alana transfer edilir. Mesele bir de cinsiyet rejimleri ile ilgiliyse her erkeğin her kadın karşısında kendini egemen olarak konumlaması, yani özel olanın kamusallaşması söz konusu hale gelir.

*Doç. Dr. Hacettepe Üniversitesi İletişim Fakültesi



Bir Şehir Kurmak: Ankara 1923-1933

Akın Atauz



Ankara ile ilgili bildiklerimizin, düşünebildiklerimizin ve Ankara'yı anlayabilmek için ileri sürdüğümüz düşüncelerin ne kadar klişeleşmiş ne kadar sığ ve yanlı olduğundan pek fazla yakınmıyoruz. Yakınmadığımız da Ankara üzerine yapılan çoğu "yeni" çalışmanın, ya daha önceki yapılmış çalışmalardan temelde pek farklı olmamasında ya da denenmiş bir bilim yöntemiyle kentsel olgunun bir küçük bölümünü aydınlatmaya çalışmanın yeterli olduğunu düşündüğümüzde, kendisini belli ediyor galiba.

Ama Ankara hakkında yeniden düşünmek isteyenlerin, özellikle de yeni verilerin ortaya çıkmasıyla yepyeni alanların açılmasının kazanımlarından heyecan duyacak olanların, Ali ve Müge Cengizkanların küratörlüğünü yaptığı sergiyi görmeleri gerekiyor. Sadece görmek de yeterli olmayacaktır. Görülenler üzerinden yeni düşünceler, yeni tartışmalar üretmek ve bunları kamusal ortamda paylaşarak, kenti anlamak, dolayısıyla kente sahip olabilmek (daha doğru bir ifadeyle, kent hakkında yeni bilgilerin oluşmasıyla, Ankara'nın niteliklerini derinden kavrayarak, yaşadığımız "yer" ile daha akılcı ve anlamlı bir beraberlik sağlayabilmek) için bu sergi, çok güçlü bir fırsat sağlıyor.

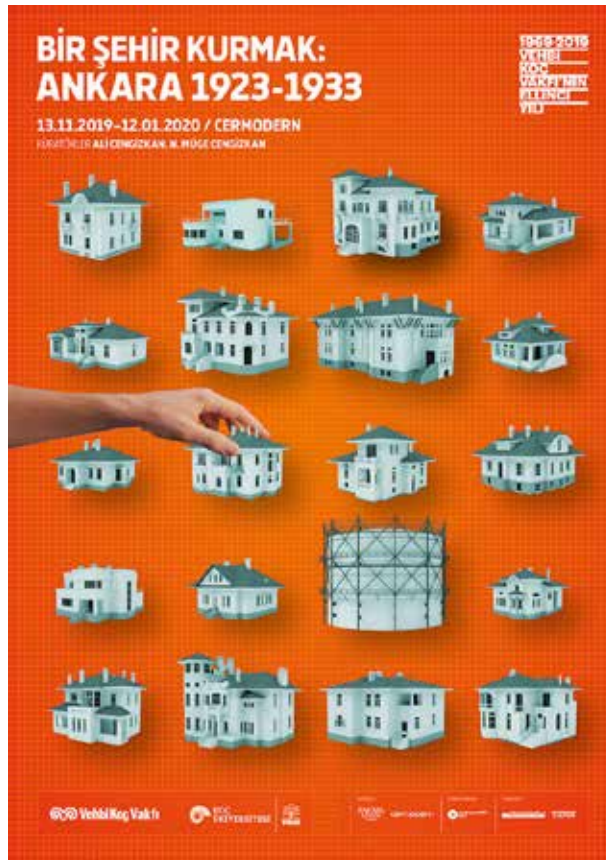
Sergiyi gezdikten sonra, Ankara'yla ilgili içsel bağlarımızın bazılarında derin sarsıntılar olduğunu, bazı bağlarımızın da pekiştiğini kesinlikle söyleyebilirim. Sergi ile yaratılan zemin, iyi düzenlenmiş her ortamda olması gerektiği gibi, nesnel bir zemin. Bu zemin üzerinden eleştirel bir okuma da yapabilirsiniz ya da oldukça katı bir "bilimsel" yararcılıkla, başka veriler derleyebilirsiniz, hatta çekilmiş olan sıkıntılar ve güçlüklerin derecesine bakarak, yürek sızısı duyabilir ve kentin kurucularıyla duygusal ve empatik bağlar da geliştirebilirsiniz.

Ali ve Müge Cengizkanların Ankara'yı ne kadar çok sevdiklerini anlamak, bu sergiyi gördükten sonra daha kolay. Burada, "bir insan bir kenti nasıl sevebilir?" sorusunu sorabiliriz. Kentler, onca karmaşıklıklarına ve barındırdıkları sonsuz sayıdaki öğeyle birlikte, aşırı genellemeci bir "sevgi" ile sevilmez sanırım. Bir kenti sevdiğini göstermenin yollarından biri, kenti önemseyerek, kendine ait niteliklerinin anlaşılması ve çözümlenebilmesi için yeni zeminlerin tartışmaya açılmasıyla olabilir belki. Cengizkanlar da tam olarak bunu yapıyorlar.

Serginin heyecan verici pek çok yönü var. Bunlardan bazılarını sayıp, bazılarını göz ardı etmenin ne tür bir haksızlık ve saygısızlık olabileceğini bildiğim halde, yine de cesaret edip, sadece bir tek boyut hakkında kısaca birkaç söz yazmakla yetineceğim. Daha kapsamlı düşünceler geliştirmek için bir gazete yazısından fazlasına gereksinim olduğu çok açık.

Yenişehir'deki "konut" konusunda birkaç düşünce

Şimdiye kadar, Ankara'nın Cumhuriyet dönemiyle ilgili olarak, sadece kamusal yapıların, altyapının, ya da kurumlardan bazılarının tarihi ile yetinmek durumundaydık. Sergiyle, konutla ilgili alanın bilgileri, ilk kez gün ışığına çıkmaya başlıyor. Konut bilgileri oluştuğunda, sınıfsal konumlar, rantın



"Kentler, onca karmaşıklıklarına ve barındırdıkları sonsuz sayıdaki öğeyle birlikte, aşırı genellemeci bir "sevgi" ile sevilmez sanırım. Bir kenti sevdiğini göstermenin yollarından biri, kenti önemseyerek, kendine ait niteliklerinin anlaşılması ve çözümlenebilmesi için yeni zeminlerin tartışmaya açılmasıyla olabilir belki. Cengizkanlar da tam olarak bunu yapıyorlar"

"Sergi, CerModern'de, Vehbi Koç Ankara Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (VEKAM) tarafından, ilginç ve yenilikçi bir yaklaşımla düzenlenmiş.

oluşumu ve paylaşımı, konutun ve konutların içinde yer aldığı Yenişehir'in doğa ile ilişkileri, daha da önemlisi, buradaki yeni toplumun yaşam koşulları ve kentin güneye doğru "modernleşerek" gelişmesinin, gündelik kent yaşamı bakımından anlamı, üzerinde de düşünebiliyoruz:

1930'lu yıllarda Ankara'da/Yenişehir'de/ Yenişehir'deki konutlarda, nasıl bir yaşam vardı? Toplumsal ilişkiler nasıldı? Serginin kazandırdıklarıyla, kentin yaşam kalitesi ve kentin yaşayanlara neler sunduğu/neler vaat ettiği hakkında, daha çok düşünebiliyoruz; en azından, bazı soruları formüle etmek, bazı önermeler geliştirmek bakımından, kendimizi daha sağlam bir zemin üzerinde buluyoruz.

Gerçek bir "Ankara" ve "Ankaralı" sergisi...

Sergi, CerModern'de, Vehbi Koç Ankara Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (VEKAM) tarafından, ilginç ve yenilikçi bir yaklaşımla düzenlenmiş. Bu bakımdan, VEKAM'a, ayrıca Cermodern'e de, içtenlikle teşekkür etmek gerekiyor.





Şu JİTEM Dedikleri

Fatin Kanat

13 Aralık'ta JİTEM davalarından biri daha sona erdi. Ankara JİTEM Davası da diğer JİTEM davaları gibi cezasızlıkla sonuçlandı. Ankara civarında, dönemin tanınan simalarından olan 19 kişi farklı zamanlarda, ayrı ayrı "faali meçhul" bir biçimde öldürülmüştü. Öldürülen 19 kişinin isimleri şunlardı: Namık Erdoğan, Metin Vural, Recep Kuzucu, Behçet Cantürk, Savaş Buldan, Hacı Karay, Adnan Yıldırım, İsmail Karaalioğlu, Yusuf Ekinci, Ömer Lutfi Topal, Hikmet Babataş, Medet Serhat, Feyzi Aslan, Salih Aslan, Lazem Esmaeili, Asker Smitko, Faik Candan, Abdulmecit Baskın, Tark Ümit.

Beraatla sonuçlanan davanın sanıkları ise çok daha popüler şahsiyetlerden oluşuyordu: Mehmet Açar, İbrahim Şahin, Korkut Eken, Ayhan Çarkın, Ayhan Akça, Ziya Bandırmalıoğlu, Ercan Ersoy, Ahmet Demirel, Ayhan Özkan, Seyfettin Lap, Enver Ulu, Uğur Şahin, Alper Tekdemir, Yusuf Yüksel, Abbas Semih Sueri, Lokman Külünk, Mahmut Yıldırım, Nurettin Güven, Muhsin Korman.

Oldukça açık delillere, cinayetlerin sadece özel devlet görevlilerine verilen Uzi marka silahla işlendiğinin belirlenmesine, cinayetlerde belirleyici bir rolü olan Ayhan Çarkın'ın itiraflarına, cinayet mahallindeki yer göstermelere, bu cinayetlerin devlet adına işlendiğinin göstergesi olan 28 kişilik infaz listesinin MİT mensubu Mehmet Eymür tarafından dava dosyasına eklenmesine rağmen tüm sanıklar beraat ettirildi.

2011'de açılan soruşturma, 19 Aralık 2013'te davaya dönüştü. 16 Mayıs 2014'de görülen ilk duruşmadan bugüne, oldukça önemli şahsiyetler de tanık olarak dinlendi: Susurluk Raporunu hazırlayan Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanı Kutlu Savaş, eski Emniyet Müdürleri Kemal Yazıcıoğlu ve Hanefi Avcı, Vatan Partisi Genel Başkan Yardımcısı Hikmet Çiçek, CHP İzmir Milletvekili Tuncay Özkan, eski İçişleri Bakanı Nahit Menteşe, gazeteci Uğur Dündar, eski Ankara Emniyet Müdürü Orhan Taşanlar, Başbakan Tansu Çiller'in danışmanı Mümtazer Türköne, emekli Tuğgeneral Veli Küçük tanık olarak ifade verdi. İfade vermek için çağırılan dönemin Başbakanı Tansu Çiller ve eşi Özer Uçuran Çiller mahkemeye gitmedi.

Faili meçhul cinayetleri çözme, OHAL'i kaldırma, suç işleyen devlet görevlilerinin cezasız bırakılmalarının önüne geçme vaatleriyle de iktidara gelen AKP, adım adım verdiği bütün sözleri unuttu. Sadece unutmakla da kalmadı suç dosyası kabarık eski devlet görevlilerinin bile şaşırdığı bir performans sergiledi.

Özellikle, barış süreci olarak adlandırılan dönemin sona ermesiyle, ülke adım adım yeniden kanlı bir kaos sürecine sürüklendi. Roboski'den barışçıl gösteri ve mitinglerde IŞİD bombalarıyla onlarca insanın can verdiği patlamalara kadar bir dizi katliam karanlıkta kaldı. Göstermelik davalarda, tesadüfen ele geçen sanıklar da aynı cezasızlık politikasından nasiplendiler.

Ankara JİTEM davası gibi, Kızıltepe, Dargeçit, Musa Anter vb. JİTEM davaları da aynı cezasızlık politikasının bir sonucu olarak faileri aklayan bir biçimde sonuçlandı.

90'lı Yıllarda ne yaşandı?

"Terörün kökünü kazıyacağız" nakaratıyla, 1990-1998 arasında, devlet adına, illegal yöntemlerle sayısız cinayet işlendi. 3.000'i aşkın

"İnsanlık suçlarının zamanaşımı yoktur, gün gelir katilleri aklayan mahkemeler, bu kararları verenlerle birlikte yargılar katilleri"

köy aynı konseptle boşaltıldı ve yakılıp yıkıldı. Sadece zorla boşaltılan köylerden değil, OHAL uygulanan çoğu yerlerden metropollere akan büyük göç dalgası da o döneme damga vurdu. Ankara'nın sevilen insanlarından, Ankara JİTEM davasının maktulü, Av. Yusuf Ekinci'nin oğlu Av. Serhat Ekinci, yargılamanın başından sonuna müdahaleler ile ilerlediğini, sık sık savcı ve heyet değişimine uğradığını, öldürülen bunca insan için açılmış davaların adi cinayet vasfıyla açılmasının yanlışlığını aktardıktan sonra 90'lı yıllar için şöyle bir bilanço sunuyor: "1990-1998 itibarıyla yargısız infazlarda 1102, faili meçhul siyasi cinayetlerde 1683, kaybedilmelerde 179, gözaltı ve cezaevlerinde 348, mayın-bomba patlamalarında 468, sivillere saldırılarda 1053 kişi olmak üzere toplam 17bin 955 kişi öldürüldü. Söz konusu cinayetlerin dönemin siyasal iktidarının yönelimi ile bağı anlaşılmadan, bunun üzerinde gidilmeden başlatılacak her türlü soruşturma ya da kovuşturma doğuştan hatalıdır."

Av. Sertaç Ekinci, henüz Ankara JİTEM davası devam ederken Filiz Gazi ile yaptığı röportajda beraatle sonuçlanan davanın iyi bir özetini de sunuyor: "Devam eden yargılamada çok ciddi deliller mevcut. Eski özel hareket polisi Ayhan Çarkın'ın cinayetler hakkında detaylı ifadeleri ortada. Dosyada tanık olarak dinlenen Mehmet Eymür gerek soruşturma aşamasında gerekse de Mahkeme'de vermiş olduğu ifadelerde sanıkların içerisinde bulunduğu yasa dışı yapıdan haberdar olduğunu, cinayetlerin sorumlularının bu şahıslar olduğunu, yine cinayetlerden devletin yüksek makamlarının haberdar olduğunu ifade etti. Bunun gibi birçok tanık, cinayetlerin devlet eli ile işlendiği, sanıkların da bu konuda sorumlulukları olduğu konusunda ifadeler verdi. Cinayetler sadece özel hareket uhdesinde bulunan UZI marka silahlarla işlendi. UZI marka silahların sanıklardan Korkut Eken tarafından teslim alınıp iade edilmediği, bu konuda daha önce yargılandığı mahkemenin bilgisi dahilinde. Sanıklardan Mehmet Açar'ın yasadışı teşekkül oluşturduğuna ilişkin mahkeme kararı Yargıtay tarafından onandı. Davada mevcut cinayetlerin bir kaçında aynı silahların kullanıldığı balistik raporları ile sabit. Anmış olduğum noktalar Mahkeme'nin bilincinde olduğu maddi vakialardır, aksi iddia edilecek konular değildir. Bütün bunlar ve bunlar dışında anmadığım birçok delil vesikasına rağmen yargılanan sanıklardan bir teki dahi tutuklu değil, daha da ötesi sanıkların tamamı duruşmalardan varestede tutuluyor. Bütün bu anlattıklarım dışında, 17 cinayetlin

yargılamasının yapıldığı bir kovuşturmada bırakınız tutuklama yapılmasını, sanıkların duruşmalardan varestede tutulması, adalete ulaşma konusundaki isteksizliği ve ciddiyetsizliği yeterince anlatıyor. Hiçbir kuşkunuz olmasın bu yargılama tamamen siyasal iktidarın kendi imajı için başlattığı, imkanı olsa şimdi çöpe atacağı bir yargılamadır. Tüm bunlar göz önüne alındığında, davadan müspet bir sonuç beklemek mümkün değil."

Uzun yıllar devlet yetkilileri, devletin kolluk güçleri içinde JİTEM diye bir oluşum olmadığını öne sürdüler. Sadece "terörist" saydığı Kürtlere ve solculara karşı değil, önemli görevler üstlenmiş bazı JİTEM mensuplarına yönelik iç infazlarla da sürekli gündem olan JİTEM'in varlığı nice sonra kabul edildi. Evet JİTEM diye bir oluşum vardı, ama bu o bilinen manada bir oluşum değil, devletin terörle mücadele için özel görev verdiği bir oluşumdu! Dönemin Başbakanı Tansu Çiller'in deyişiyle, devlet için kurşun yiyen kadar kurşun

"Uzun yıllar devlet yetkilileri, devletin kolluk güçleri içinde JİTEM diye bir oluşum olmadığını öne sürdüler"

atan da ziyadesiyle şerefliydi.

Hafıza Merkezi soruyor: Peki madem JİTEM yasadışı bir oluşum değil ve yasadışı işler yapmadı, o halde bunca insan nasıl öldürüldü, bunca cinayeti işleyen çeteler nerede, kimler bu işin içinde? Buna verilecek cevap da belli aşağı yukarı: Çete mete yok!.. Vatan için kahramanlar var!

Evet o dönem bir salgına yakalandı insanlar, her gün düzenli olarak, içlerinden birilerinin yönlendirmesiyle kendilerini öldürtmeye başladılar, kendi ölümlerine değişik bahaneler uydurmayı da ihmal etmediler hatta! İş o kadar tuhaflaştı ki toplu intiharlar bile görülür oldu. Üçer beşer kendilerini kör kuyulara attılar. Hatta, üzerlerinde baskı varmış gibi bir imaj yaratmak için kendi köylerini ateşe verdiler!

Bu konu hakkında ne desek, ne yazsak eksik kalır. Tekrar edelim. İnsanlık suçlarının zamanaşımı yoktur, gün gelir katilleri aklayan mahkemeler, bu kararları verenlerle birlikte yargılar katilleri.

Bu konuda daha fazla bilgi almak isteyenler, Biamag'tan Ayça Söylemez'in farklı zamanlardaki haberlerini okuyabilir, Hafıza Merkezi ve Faili Belli sitelerini inceleyebilirler. Aynur Tekin'in Gazete Duvar için hazırladığı, beraatle sonuçlanan Ankara JİTEM davası sonrası öldürülen insanların yakınlarıyla yaptığı röportaj da okunmalı.

Yenişehir'de Bir Meraklı Kırmızı Kedi

Sencer Başat

Ankara'da eski adı Yenişehir, yeni adı Kızılay'da yeni açılan bir kitabevinin girişindeki kafeteryada buluşuyoruz. Ankara doğumlu ve hep Ankara'da yaşamış ve çalışmış emektar bir gazeteci, Hikmet Çiçek ile birlikteyiz.

Sadece Ankara'nın en eski gazetecilerinden birisi değil; aynı zamanda Deniz Gezmiş'in arkadaşı, üç fidanın yoldaşı, devrimci bir yazar, korkusuz bir haber müdürü, ayrıntıcı bir genel yayın yönetmeni ve son olarak eşitlikçi bir parti yöneticisi... Hikmet Çiçek. "Hikmet Kıvılcımlı 22 yıl en çok hapis yatan devrimci önderdi. 20 yıl 6 ay ile doktorun rekorunu kıramadım," diyor. Umarım onu yakalayamazsınız, dediğimde, hafiften gülümsüyor. 1972 ile 1986 yılları; İstanbul, Niğde ve Malatya'da hapislikle geçmiş. En son Silivri'de (farklı binalarda) beraberdik ama Hikmet Çiçek 20'inci yılını orada doldurduğunda biz onu içeride bırakıp çıkmıştık.

Siyasal Bilgiler Fakültesi Basın ve Yayın Yüksek Okulu (şimdiki adıyla İletişim Fakültesi) öğrenciliğinden, Dev-Genç üyeliğine; 2000'e Doğru Dergisi'nden, Aydınlık yazarlığına kadar hep Ankaralı olmuş Hikmet Çiçek. Ve her zaman iktidara boğun eğmeyen bir gazeteci olarak direnmiş. Artık 13 Ekim 2019 tarihinde resmi açılışı yapılan Kırmızı Kedi Kitabevi'nin yöneticilerinden. Açılıştaki bir kadın okuyucunun "İyi ki açıldınız, bizi D&R'dan kurtardınız!" dediğini hatırlatarak başlıyor konuşmaya.

Toplam 8 kitabı bulunan Hikmet Çiçek'in son iki kitabı önünde duruyor. Birisi Devrimci Portreler 68'inci 50. Yılı adında. 68 kuşağının devrimci portrelerinin (çok az yerde bulunan fotoğraflarıyla) tanıtıldığı bir kitap. Kitapta genel olarak o zamanki gençliğin (biraz da özleştirilerek) maceracılığından bahsediyor. Onun dışında öğrenci liderlerinin kaybindan dolayı sol platformda arkadan gelen neslin düştüğü boşluğu ve bu nedenle eylem birliğinin zamanla azaldığını. Tabii ki askeri darbelerin her seferinde bu durumu en acı haliyle pekiştirdiğini. Diğer kitabı, Nâzım'ın Harp Okulu ve Donanma Davaları. Bundan tam 81 yıl önce Türk Ordusu'na kurulan ilk kumpası, Türkiye sosyalist hareketinin nasıl hedef alındığını ve Nâzım'ın 13 yıllık hapisliğini anlatıyor. Kitabın en önemli özelliklerinden biri Donanma Davası Belgeleri'nin orijinalinin eklerde yer almasıyla, kitabın temel belge ve arşiv niteliğine kavuşması. Bu araştırmanın fotoğraflarla tamamlanması, siyasi tarih sürecindeki kalıcılığını sağlıyor. Hikmet Çiçek, Nâzım Hikmet ile ilgili belgeleri kendisine veren Prof. Dr. Çetin Yetkin'e teşekkür ediyor.

"Kırmızı Kedi'nin "Emek Dağıtım" adındaki kendi dağıtım şirketi sayesinde, eskiden beri sol yayın dünyasının en büyük sorunlarından biri olan "dağıtım" problemini aştığımız konuşuyoruz"



D&R grubunun el değiştirmesi sonucunda, D&R kitaplarında bazı yazarların ve yayınevlerinin diplere ve köşelere taşındığından bahsediyor. Turkuvaz Grubu'nun yeni sahibinin siyasi tutumundan dolayı kitabevinin yayım ve dağıtım politikasının değişimden bahsediyoruz. Bu sayede Kırmızı Kedi Yayınevi'nin İstanbul, İzmir ve Ankara'da kitaplarını açtıktan sonra, bahse konu sorunun kendiliğinden çözüme kavuşmak üzere yeni ufuklar açtığını konuşuyoruz.

Hikmet Çiçek'e Kırmızı Kedi ile nasıl tanıştığını soruyorum. Haluk Hepkon'un Ankara'da gazetecilerin, aydınların ve yazarların bir buluşma yeri olması gerektiği önerisinden yola çıkarak kendisinin konuya katıldığını söylüyor. Bu sayede yeni araştırmaların, derlemelerin ve kitap önerilerinin değerlendirilmesini de yaptığını söyleyerek, çok yönlü katkısının deneyimi ile pekişeceğini ortaya koyuyor. Bu sayede Kırmızı Kedi'nin yeni yazarlar ve araştırmacılar ile yayın hayatındaki mevcut liderliğini sürdürebileceğini belirtiyor.

Kırmızı Kedi'nin "Emek Dağıtım" adındaki kendi dağıtım şirketi sayesinde, eskiden beri sol yayın dünyasının en büyük sorunlarından biri olan "dağıtım" problemini aştığımız konuşuyoruz. "İstanbul'da basılan bir kitap, kendi dağıtım şirketimiz sayesinde, birkaç günde tüm yurda dağılıyor," diyor.

"Hikmet Çiçek ve Kırmızı Kedi, 2020 ve sonrasında ne yapacaklar" diye soruyorum. Önümüzdeki yıl 10 Eylül 2020'de TKP'nin kuruluşunun 100'üncü yılı olduğunu hatırlatıyor. Bu kapsamda hazırladıkları projelere değinerek, Kırmızı Kedi'nin birçok kitapla bu etkinliklere katkı sağlayacağını öğreniyorum. En yakındaki projelerden birisi de Erden Akbulut'un hazırlayacağı TKP tarihi ile ilgili bir kitap.

Yılbaşından hemen sonra genel bir yazım/yayım politikası ve geleceğe yönelik strateji belirleme

"Açılıştaki bir kadın okuyucunun "İyi ki açıldınız, bizi D&R'dan kurtardınız!" dediğini hatırlatarak başlıyor konuşmaya"

toplantısı yapmak üzere İstanbul'da çok geniş katılımlı bir toplantı yapacaklarını anlatıyor. Kırmızı Kedi'nin lider tavrını devam ettirmek üzere yayınevi olmasının yanı sıra kitabevi olarak nelerin yapılması gerektiğinin belirleneceğini ve hemen eyleme geçileceğini belirtiyor.

Bunun dışındaki kitap çalışmalarını öğrenmeye çalışıyorum ben de Sakarya'nın misafir meraklı kedisi olarak. İki yeni kitap üzerinde yoğunlaştığını söylüyor. Birisi Silivri Cezaevi'nde başladığı ve tamamlamak üzere olduğu, Dr. Nâzım kitabı. İttihat ve Terakki Cemiyeti üyesi olan ve Atatürk'e Suikast Davası'nda idam edilen Dr. Nâzım'ı ve yaşadığı dönemi anlatan çalışmasını bitirmek üzere olduğunu öğreniyorum. Daha önce Kaynak Yayınlarından çıkan Dr. Bahattin Şakir: İttihat ve Terakki'den Teşkilatı Mahsusa'ya bir Türk Jakobeni isimli biyografik kitabından daha farklı bir çalışmanın olacağını hatırlatıyor. Diğer kitabının ise "F tipi yapılanmadaki Sivil İmamlar" konulu olduğunu belirtiyor. Bu konuda piyasada çok fazla kitap, Adliye'de de çok fazla dava olduğunu ama hiçbir türünün çok fazla dikkat çekmediğini düşünüyoruz.

Soluk güneşli bir Ankara öğlesinde, Sevgi Soysal'ın insan manzarası dolu Yenişehir'inde kış beklerken sıcak gülümsemelerle vedalaşılıyor. Soner Yalçın'ın verimli geçen imza gününden sonra Çiğdem Toker'in imza günü hazırlıklarına başladıklarını görerek, Sakarya'nın meraklı Kırmızı Kedi'sine bol şans diliyorum.



Direnişin Atölye Hali

Beliz Güçbilmez ile Tersine Mühendislik: Yazmak için Okumak

Zişan Kürüm



"Genel "küskünlüğün" dışında daha objektif bir yerden daha geniş kitlelerle karşılaşmanın mümkün olduğunu gördükçe alternatif eğitim kanalları üzerine önce mecburen sonra artan bir coşkuyla düşünmeye başlıyorsunuz"

Zişan Kürüm: Hocam, öncelikle Barış Akademisyenlerinin yargılandığı davadan beraat ettiniz. Süreç tamamlanmamış olsa dahi geçmiş olsun diyelim. Buna ilişkin söylemek istediklerinizle başlayalım mı, başınıza ne geldi, neler oldu bu süreçte?

Beliz Güçbilmez: Teşekkür ederim. Ortada bir suç olmadığını biliyorduk elbette, ama sürecin tamamlanması açısından elbette önemli bir aşama AYM'nin "ihlal" kararına bağlı olarak gelen beraatlar. "Başımıza gelenler" aslında memleketin başına gelenler bir yandan da. İlk günlerde basbayağı bizim üzerimizden sınıadıkları "gözdağı", üniversiteleri daha da susturmaya, denetim altında tutmaya yönelik bir işlev kazandı. Benim için asıl kaygılandırıcı görünen yanı bu meselenin. Bundan sonrası OHAL Komisyonu'nun kararına bağlı. Bir de bize özel bir durum var işe dönüşlerde: Üniversitelerden KHK ile atılanların, göreve iade kararı alındıktan sonra bile "zinhar" kendi üniversitelerine dönemeyeceğine ve üç büyük şehirdeki üniversitelerde çalışamayacağına ilişkin bir madde içeren KHK geçerli halihazırda. Üstelik hemen her gün yönetim aygıtı "beraatlar"ın, göreve dönmek açısından tek başına bir şey ifade etmeyeceğini deklare edip duruyor. Bu ifadelerin kendisinin, ne denli keyfi bir ortamda bulunduğumuzun göz ardı edilemeyecek bir emaresi olduğu ortada zaten. Epeydir yaptığımız gibi, "bekleyip, göreceğiz."

Z.K.: Üniversiteden ayrılmak zorunda bırakılanların bir kısmı içine kapandı, bir kısmı bambaşka işler yaptı ama sizin gibi bir kısmı da üniversitede yaptığı işi kampüs dışına taşıdı. Ve bunun sonrasında siz de "Tersine Mühendislik" atölyelerine başladınız. Nasıl gelişti bu fikir?

B.G.: Basit bir biçimde zorunluluktan doğdu. Hem sözünü ettiğiniz türden bir içe kapanmanın uzun vadede dehşetli bir yalnızlaşmaya ve bunalıma yol açacağını görmek hem de dışarda talep edilen bir alanda bunca yıl çalışmış olmak koşulları birleşince ortaya atölye fikri çıktı. Benim uzmanlık

"Unutmak ve unutmamak iki şahane mekanizma ve hep birlikte çalışıyorlar; zihinsel sağlığımızı korumak için"

alanım tiyatro elbette. "Tersine Mühendislik: Yazmak için Okumak" atölyelerinde ise çok daha genel bir yerden kurmacalar üzerine çalışıyoruz. Yol boyunca da sahiden bu atölyeye özgü kendine ait pedagojisi ve terminolojisi olan bir okuma metoduna dönüştü. Çünkü atölyeye gelen insanların, sadece "tabii yazarsın, aslansın" gibi yüreklendirmelerden, üç beş yazı temrininden daha somut bir şeyle oradan ayrılması gerektiğine inanıyorum. Ve atölye kompakt bir biçimde bunu sağlıyor artık. İnsan yirmi küsur sene bir alanda okuyup yazıp biriktirince, bunların heba olmasına gönlü razı olmuyor. Yani sırf bir sıkıyönetim zamanına denk geldik diye -ne biri tabii, neredeyse hiç çıkmadık- birikimin sessizce gömülmesine izin vermeye benim bile hakkım yok. Üstümde emeği olan, bilgisini devralarak kendi bildiklerime kattığım o büyük emanete haksızlık olarak görürüm ben bunu.

Z.K.: Bu atölyelerin üniversitede verdiğiniz derslerden ayrılan ne gibi noktaları var? Bu süreçten siz ne öğrendiniz?

B.G.: Biliyor olabileceğiniz gibi, benim yirmi yıla yakın çalıştığım bölüm, özel yetenek sınavı ile her yıl iki anasanat bir anabilim dalına toplam yirmi öğrenci kabul eden bir bölümdü. Pek çok aşamada elemelerle ilerleyen bu giriş sınavları, bölüme o sene alınacak öğrencileri bir bakıma bir "sınıf" haline getiriyordu. Sorulara birbirine benzer yanıtlar vermiş, donanımını birbirine yakın kabul edebileceğimiz öğrencilerden oluşmuş, bütünüyle homojen olması imkansızda da heterojenlik oranı "seyreltilmiş" ve belli bir "ortalamaya" yerleşmiş bir sınıf. Bu da bir sınıfta ders anlatmaya başladığınızda sınav süresince bir fikir edindiğiniz bir ortalamaya doğru ders anlatmak demektir. Ancak dışarda yapmaya

başladığım Tersine Mühendislik atölyelerinde sözcüğün bu anlamıyla bir "sınıf" fikrinden söz etmek olanaksızdı tabii. Bütünüyle rastlantısal, bambaşka donanım, ilgi ve hedeflerle bir araya gelen yetişkinler. Aralarında kurmaca kitapları basılmış olanlar da var, terziler de, emekli bankacılar ve üniversite öğrencileri de, lise mezunları da, doktoralı edebiyat akademisyenleri de... 16 yaşında katılımcılarım da oldu, 68 yaşında katılımcılarım da oldu. Aynı mekânda yan yana ders dinlediler. Süreçte bu saydığım katılımcı profillerinin hepsinin de aynı öğrenme heyecanı ile derslerden zevk aldıklarını gördükçe, çok tuhaf bir şey olmaya başladığını fark ettim. Bunu yapmayı nasıl öğrendiğimi tam olarak bilmiyorum sahiden, ama bunu bu atölyeler sırasında öğrendiğime eminim.

Bir de elbette üniversite öğrencisi, hayatının en önemli dönemeçlerinden birini yaşıyor oluyor, yaş itibarıyla. Keşfedecek pek çok şey var o yaşta. Dolayısıyla onun için doğal olarak en önemli şey dinlediği ders değil. Üniversite, hayat, aşk, cinsellik, siyaset her şey o yaşlarda başka türlü deneyimleniyor, öncelikler de neredeyse her hafta değişiyor. Yani öğrencinin haylazlık hakkı var. Derse geldiğinde de her zaman tam olarak derste olmayabiliyor. Ama yetişkinler, neden orada

"İnsan yirmi küsur sene bir alanda okuyup yazıp biriktirince, bunların heba olmasına gönlü razı olmuyor. Yani sırf bir sıkıyönetim zamanına denk geldik diye -ne biri tabii, neredeyse hiç çıkmadık- birikimin sessizce gömülmesine izin vermeye benim bile hakkım yok. Üstümde emeği olan, bilgisini devralarak kendi bildiklerime kattığım o büyük emanete haksızlık olarak görürüm ben bunu"



"Çok acılar, çok kayıplar yaşandı. Bir kısmını geri getirmek olanaksız. İnsanlar hayatlarını, sağlıklarını, gelecek fikirlerini kaybettiler. Bu kayıplara sebep olanlar, buna suskun kalanlar düşünsün dönüşümüzü. Ben şimdiden bunu düşünmek istemiyorum. Onların bunu düşünüp durduğunu hayal etmek şimdilik daha eğlenceli.

olduklarını gayet iyi biliyorlar, ne istediklerini de. Bu da birlikte geçirdiğimiz zamanı müthiş verimli kılıyor. Derslerdeki odaklanmaya bazen ben bile inanmıyorum. Anlatılanları, soluk almadan dinlediklerini, yıllar sonra harıl harıl not aldıklarını görünce müthiş iyi hissediyorum kendimi.

Z.K.: Üniversiteye bakışınızı değiştirdi mi bu dersler?

B.G.: Tek başına dersler değilse de bütün bu süreç elbette bakışımı değiştirdi. Genel "küskünlüğün" dışında daha objektif bir yerden daha geniş kitlelerle karşılaşmanın mümkün olduğunu gördükçe alternatif eğitim kanalları üzerine önce mecburen sonra artan bir coşkuyla düşünmeye başlıyorsunuz. Eğitim dışında başka pek çok bürokratik işin de yürütüldüğü üniversite bölümlerinde zamanınızın tamamını eğitime harcamamanızın karşısında, sadece verdiğiniz eğitimle ilgilendiğiniz serbest zamanlar. Dersinizi karşınızdakilerin ihtiyacından başka hiçbir koşulun şekillendirmediği, sınavsız, zorunluksuz bir öğrenme modeli. "Daha ne olsun," diyorum bazen.

Z.K.: Hangi şehirlerde atölye çalışmaları yaptınız? Bundan sonraki en yakın atölyeniz ne zaman?

B.G.: Ankara, İstanbul, Eskişehir, İzmir, Bergama, Gümüşlük ve Sokakağzı. Ankara'da son birkaç seferdir Mülkiyeliler Birliği'nde yapıyoruz atölyeleri. İstanbul'da da genellikle eski öğrencilerimin, arkadaşlarımla açtıkları tiyatro sahnelerini kullanıyoruz. En yoğun bu iki şehirde yaptım bugüne kadar. En yakın atölye de 2020'nin ilk atölyesi olarak Ankara'da 16 Ocak'ta başlayacak.

Z.K.: Bundan sonra yaptığınız atölyeler nereye doğru gidiyor, planınız ne?

B.G.: Bu atölye şu anda üç aşamalı. İlk önce Tersine Mühendislik: Yazmak için Okumak, ikincisi devam niteliğinde "Hikâyeler Nereden Geliyor?" atölyesi. Bu ilk iki aşama teorik aşamalar, ilk atölyede bu atölyeye özgü okuma metodunu ve geliştirdiğimiz metodun terminolojisini ikinci atölyede novellalar, filmler ve oyunlar üzerinde sınıyor, bir yandan da kurmacaların kaynağı olarak mitolojinin nasıl sonsuz bir kaynak olduğunu, demek ki bütün hikâyelerin birbirinden yapıldığını, özgün hikâye diye bir şey olamayacağını konuşuyoruz. İlk atölyede sadece derste okuduğumuz öyküler üzerinden anlatıyorum metodu. Her bir öykü birbirine eklenecek teorik çerçevenin halkalarını oluşturmak için bahane aslında. Bu iki atölyeye katılanlarla son olarak dar uygulama grupları oluşturuyoruz. O atölye de "Artık Yazıyoruz!" adını taşıyor. Adı üstünde nihayet yazıyoruz hep birlikte, tek tek herkesin projesi üzerinde çalışarak. İki atölyede teorik olarak enine boyuna tartışılmış metodu, kendi öykü kurma deneyimimizde sınıyoruz böylece. Bu model yavaş yavaş oturdu ve olgunlaştı. Şimdilik bir süre daha fazla değişiklik yapmadan bunu tekrar tekrar sınamak istiyorum. Böylece üretmiş olduğum metodun da defalarca

ATÖLYE KATILIMCILARINDAN

"hayatı farklı bakış açılarıyla görmeyi, anlamayı ve çözümlenmeyi öğreniyoruz"

"Beliz Hocanın atölyelerini sadece öykü atölyesi olarak düşünmenin yanlış olacağı kanısındayım. Çünkü aslında atölyede sadece öyküyü değil roman gibi *novella* gibi farklı düzyazı türlerinin yanında şiiri, sinemayı, senaryoyu, fotoğrafı aslında hayatı farklı bakış açılarıyla görmeyi, anlamayı ve çözümlenmeyi öğreniyorsunuz. Bir film izlerken ya da bir roman okurken yarısında onun ne anlattığını, meselesini ve bu anlatmak işlediği konuyla ilgili argümanları nasıl kullandığını anlamak keyifli yani atölye kabaca kafa açıcı bir yer.

Kıvanç Delioğlu

"bilmediğin bir şeyi anlatamazsın"

"Beliz Hocanın atölyesine katılmam tesadüfen oldu. Bir süredir "yazmak" üzerine okumalar yapıyordum. İnternette ilanı gördüm, katılmak istiyordum diyerek mail attım. Dersteki ilk cümlesini unutmuyorum "ben yaratıcı yazarlık atölyelerine inanmıyorum". Sonra tabii yazma meselesinin sadece anlatabilme becerisi değil aynı zamanda bir birikim meselesi olduğu mealinde bir şeyler anlattı. Atölyede "bilmediğin bir şeyi anlatamazsın" ve "bir yazını bitirdim dediğinde tekrar baştan yazmak" sıklıkla duyuyorduk. Şöyle bir geriye doğru baktığımda ya da hocanın deyimiyle dersleri kontrol kalemiyle irdedeğimde okuma-yazma, anlama- anlatma derslerin temel meselesiydi. Derslerde oluşan demokratik ortam daha rahat edebiyat- sanat hakkında konuşmaya olanak sağlıyordu. Yeni bir bakış açısını tüm bu ortam sayesinde kazandığımı söyleyebilirim"

Ali Karacan

yeni yeni insanlar üzerinde nasıl çalıştığını görme şansım olacak. Özellikle bu kısmı beni çok heyecanlandırıyor. Çünkü bu atölye sayesinde artık benim için daha önce bu kompaktlıkta göremediğim ve kuramadığım bir metod oluştu. Bundan sonrasına ilişkin heves de bu ancak; olabildiğince çok sayıda meraklısına metodu anlatmak.

Z.K.: Üniversiteden uzaklaştırılanların beraat kararlarından sonra geri dönüşü tartışılıyor. Siz ne düşünüyorsunuz bu konuda?

B.G.: Bilmiyorum. Unutmak ve unutmamak iki şahane mekanizma ve hep birlikte çalışıyorlar; zihinsel sağlığımızı korumak için. Gitgide

"İçinizde uzundur düğümlenmiş bekleyen şeyler tıkır tıkır açılıp diziliyor önünüze"

"Her bilginin bir özümseme süresi var. Okuduğumuz ya da dinlediğimiz an anladık sandığımız şeyler aslında bir süre, deyim yerindeyse "havada", kendi hallerinde dolanıyor ve karman çorman zihinlerimizde yer arıyorlar kendilerine. Ne zaman ki o parçacık içine bir yapboz parçası gibi yerleşebileceği boşluğu buluyor, o zaman bilgi anlam kazanıyor ve etrafındaki diğer parçalarla birlikte bir resim gibi açılmaya başlıyor önümüzde. Beliz Hoca'nın Tersine Mühendislik Atölyeleri de tam böyle işte. İlk ayağında bütününü parçalayıp bir hikayenin içine ustaca gizlenmiş unsurları nasıl açığa çıkaracağımızı görüyor, tamamlanmış bir yapıyı söküp yapı taşlarına bakıyoruz. Bu taşlarla "bizim" ne yapabileceğimizi görebilmek için ise zihnin özümseme sürecini özgür bırakmamız gerekiyor bir süre..

Ve sonra Devam Atölyesi başlıyor.. Artık bütününü nasıl "sökeceğini" bilen zihin, okunan her roman, izlenen her filmle birlikte kendi ihtiyacı olan parçalara yaklaşıyor ve sökme artık çabasızca gerçekleşirken, derslerden bağımsız anlar da, günlük hayat içinde "çözümler" başlıyor. İçinizde uzundur düğümlenmiş bekleyen şeyler tıkır tıkır açılıp diziliyor önünüze. Tesadüf diyemez oluyorsunuz karşınıza çıkan şeylere, çünkü aslında biliyor sunuz, o şeyler hep oradaydı, ama siz yeterince dikkatli bakmıyordunuz. Okuma ve yazmaya doğru bakma şekillerini eklemek, bakan gözden bağımsızmış gibi görünen şeylerle ruhunuzun ve zihninizin bağını görebilmek, bunu kendi yaratmak istediğiniz her neyse ona yansıtmak ve bunları özümsemiş bilgisi ve deneyimiyle, aşkla anlatan bir öğretmenden dinlemek isteyen herkes, Beliz Güçbilmez ve Atölyeleri'yle tanışmalı."

Elif Derviş Öztürk

unutuyorum üniversitede çalışan Beliz'i. Ve pek çok şeyi de unutmuyorum. Geri dönmemiz hukuken şart ve hakkımız elbette. Ama bir yandan da beklerken yıllar geçiyor ve "öylece beklemek" diye bir şey yok. Hiçbirimiz okuldan atıldığımızı öğrendiğimiz gecede biz değiliz. Bir gün dönersek, döneceğimiz yer, atıldığımız yer değil tam olarak. Çok acılar, çok kayıplar yaşandı. Bir kısmını geri getirmek olanaksız. İnsanlar hayatlarını, sağlıklarını, gelecek fikirlerini kaybettiler. Bu kayıplara sebep olanlar, buna suskun kalanlar düşünsün dönüşümüzü. Ben şimdiden bunu düşünmek istemiyorum. Onların bunu düşünüp durduğunu hayal etmek şimdilik daha eğlenceli.



"Koltukta oturup ekrandan izleyeceğinize gelin birlikte çalışalım!"

#ankarahema

Söyleşi & Fotoğraflar : lindanihan

Ankara'da 2018 yılında kurulmuş Avrasya Tarihi Savaş Sanatları Derneği ile keyifli bir söyleşimiz oldu. Onlar sadece ekranda izlemekle kalmayıp gerçek hayatta kılıç antrenmanı yapmaktalar. Endişe etmeyin kimse zarar görmemekte! :)

lindanihan: Öncelikle HEMA nedir ile başlayalım isterseniz, çünkü kılıç sporu denince akla eskrim geliyor. HEMA'nın çeşitleri var mı, eskrim den farkı nedir?

EREM KUTLUYUVA: HEMA, İngilizcede "Historical European Martial Arts", Türkçede ise "Tarihi Avrupa Savaş Sanatları" olarak geçmektedir. Milattan önceki zamanlardan bugüne kadar tarihi savaş yöntemlerini (güreş, hançer, kılıç, sopa, mızrak, asa, baston; hatta mancınık!) kapsayan bir spor ve sanat dalıdır.

UMUT GÜMÜŞ: Ağırlıklı olarak 13.yy. ve 14.yy. sonrası dönem çalışılıyor HEMA'da. Çünkü daha eski kaynaklara ulaşmak çok zor. Belki de insanlar yakın tarihe daha çok ilgi duymuşlar. Özellikle öne çıkan silahları şöyle sıralayabiliriz: Filmlerde sıkça gördüğümüz long sword (uzun kılıç), rapier (epe), side sword (rapier'in öncüsü, biraz daha kısası ve etlisi) ve saber. Bu silahlardan saber günümüze yakın son dönemde en çok çalışılmış olanı. Ana elde kullanılan silahı diğer elde kalkan, hançer, "cloak" gibi ekipmanlarla kombine ederek kullanmayı anlatan tarihi kaynaklar mevcut ama ancak ağırlıklı olarak az önce saydığım 4 silah çalışılıyor.

KEREM CAN DEMİRCİ: Biz kulüp olarak öncelikle longsword, rapier ve ardından saber üzerinde çalışıyoruz.

lindanihan: Eskrimden ekipmanlarınızla veya kılıçlarınızın farklılığı ile mi, yoksa çalışmaya ihtiyaç duyduğunuz mekânın özellikleri ile mi ayrışyorsunuz? Biraz daha açabilir misiniz bu detayı?

EREM: Tarihsel olarak baktığımızda kılıçlar bir gelişim/değişim gösteriyor. Uzun kılıçtan sidesword'a, daha sonra rapier (epe) ve ardından 18.yy.da Fransızların saplama üzerine özelleşmiş small sword dediğimiz küçük kılıç türüne evrimi tarihte görmek mümkün. Küçük kılıca geçildiğinde kılıçlardaki bazı parçaların değiştiğini, boyun kısaldığını, kılıcın hafiflediğini ve saplama üzerine özelleştiğini görebiliyoruz. Bu evrimle birlikte kılıç kullanmayı çalışan insanlar antrenmanlar, yarışmalar ve kurallar geliştirerek bildiğimiz eskrimi oluşturmuşlar. Eskrimde 3 farklı disiplin var ve bu 3 disiplin, kullanılan silahın ağırlığı, boyu ve hedef alınan bölgeler açısından farklılık gösteriyor. HEMA'nın eskrimden farkı, kullanılan silah ne olursa olsun hedefin tüm vücut olması.

"Adam mı keseceksiniz?" diyerek keskin veya sivri olmamalarına rağmen kılıçla seyahate izin vermemelik edebiliyorlar."

UMUT: Rakibin vücudunda herhangi bir yere vurmak mümkün ama kılıcın yan tarafıyla veya düşük hızla, yani kalitesiz vuruşlar geçersiz sayılıyor.

KEREM: HEMA, zamanında savaşlarda kullanılan teknikleri anlatan tarihi kaynaklara dayanıyor. Bu yönüyle eskrimden ciddi bir şekilde ayrılıyor çünkü sadece karşınızdakine kılıcınızla dokunmaya çalışmıyorsunuz; kaliteli kesiş, kaliteli saplama yapmaya çalışıyorsunuz. Kılıçlarımız da buna göre daha



ağır, daha geniş ve daha az esneyen profillere sahip. Örneğin saber dedik az önce, eskrimdeki saber ile HEMA da ki saber birbirinden çok farklı silahlar.

lindanihan: Kılıçlar dışında koruma amaçlı kullandığınız ekipmanlarınızı görüyorum. Ekipmanlarınız ile gerçekten gelen darbeye karşı korunuyor musunuz, yeterli oluyor mu? :) (gülüşmeler)

UMUT: Vücudun her yeri hedef demiştik, bu nedenle vücudun her yerini korumak gerekiyor. Örneğin turnuvalarda herhangi bir yerde cildiniz görünecek şekilde maça çıkmanız kabul görmüyor. Sert korumalar kullanarak hassas yerleri kapatmaya çalışıyor insanlar. Öncelikli korunması gereken yerleri kafa, eller, kasıklar, diz-dirsek, boğaz, göğüs şeklinde sayabiliriz. Tehlikeli olduğu için vücudun arka bölgelerine vuruş yapılması yasak HEMA'da. Dolayısı ile dizin arkası, aşil tendonu, omurga gibi bölgeler zirhlandırılmıyor. Maskelerimiz eskrim maskeleri ile aynı korumaya sahip; bunun dışında ceket/pantolon dahil tüm ekipmanlarımız daha ciddi koruma sağlıyor.

EREM: Eskrimde kullanılan koruyucu ekipmanlar hedef bölge ile elektronik bir bağ sağlayıp kimin kazandığı görmek üzere tasarlanmış kıyafetler iken HEMA'nın puanlama mantığını "Rakibin üzerinde koruma olmasaydı ne kadar hasar alırdı?" şeklinde özetleyebiliriz.





lindanihan

lindanihan: Gelelim maliyet kısmına. Ulaşılabilirliği kolay bir spor dalı mı, biraz birikim ister mi?

UMUT: Euronun doların hali malumunuz. Bu nedenle aslında bütün hobiler gibi bu hobi de biraz maddi yük getirecektir ama insan bir hobiyi yapmak ve o yönde ilerlemek istiyorsa maalesef maddi bir yükün altına girmek zorunda kalıyor. Karşılaştırma için şunu diyebilirim, yine kılıç çalışılan Kendo sporuna göre HEMA'nın maliyeti yarı yarıya hatta üçte biri seviyesindedir.

EREM: Eskrimin 2 katı diyebiliriz en iyi ekipmanlar alındığında. Burada bizi zorlayan maddiyat ile birlikte ekipmanlara ulaşım; çünkü yurt dışından getiriliyor ekipmanlar ve bunların siparişlerinin organize edilmesi gerekiyor belli bir noktada. Ayrıca gümrük sıkıntısı var, silah olarak algılandığı için geçmesinde sorun oluyor.

ARMAN BOZACI: Kılıçların gelmesi biraz zor oluyor.

UMUT: "Adam mı keseceksiniz?" diyerek keskin veya sivri olmamalarına rağmen izin vermemezlik edebiliyorlar.

KEREM: Bu arada ekipmanı Türkiye'de üretme yönünde çalışmalarımız var. Denemelerimizi yapmaktayız şu anda. Çok daha kolay bir süreç olacağını düşünmüştük ama ciddi zorluklar ile karşılaştık, ama tahminen 2020'de kendi kılıçlarımızı üretiyor olacağız.

lindanihan: Sizleri HEMA'ya çeken ne oldu? Burada kadın bir arkadaşımız var. Özellikle sana sormak istiyorum, önce sen konuşursan çok sevinirim.

BENGİSU TAT: Ben çoğunlukla internette zaman geçiriyordum ve canlı yayın izliyordum. Skallagrím adlı youtuber'ın kanalında hocaların dövüşünü görüyorsunuz. Dizi veya filmlerden farklı olarak bire bir gerçek hayatta, 3 boyutlu bir düzlemde ciddi bir dövüş yapıyorlar ve işlerin gerçekte nasıl yürüdüğünü anlıyorsunuz. Küçüklüğümde beridir de fantezi dünyasına, orta çağ ya da şövalyelere hep ilgim vardı. İnternette araştırmalar, sonra Türkiye'de var mı acaba diyerek, ardından kimler varmış diye ciddi bir araştırma sonrası diğer kulüpleri ve Ankara kulübünü gördüm ve böyle devam etti.

lindanihan: Peki memnun musun? Düzenli katılabiliyor musun?

BENGİSU: Düzenli katılmak üniversitede öğrenci olduğum için beni biraz zorluyor. Okul sonrası akşam katılmak biraz zorlayabiliyor, ancak bu dönem üniversite içinde de HEMA grubu olarak aktif olduğumuz için daha düzenli çalışabiliyorum. Yavaş yavaş ekipmanlarımızı da tamamıyoruz, böylece bir hedef ve heyecan kaynağı oluyor eksiklerimizi tamamladıkça.

lindanihan: Yeni başlamış biri olarak HEMA'da kadın olmanın bu anlamda bir dezavantajını gördün mü?

BENGİSU: Kadın olmanın dezavantajı olabilir belki ama bunu elit bir turnuvaya çıksanız ancak hissedersiniz.

Başlangıç seviyesinde herkes eşit seviyede. Belki biraz daha erken yoruluyor olabiliriz ancak yeterli eğitim ve çalışma ile aşılamayacak, eşitsizliğin olacağı bir spor değil.

EREM: Birçok turnuvada ilk 3'te kadın dövüşçüleri görmek mümkün.

BENGİSU: Ancak Türkiye'de yaşadığımız için, 10 erkek varsa 2 kadın belki oluyor ancak biz bu sayıyı arttırmaya çalışıyoruz.

MEHMET YILMAZTÜRK: Hemen hemen hepimiz benzer geçmişlerden geliyoruz diye tahmin ediyorum. Çocukluğumdan beri ben de kılıçla her anlamda ilgilendim. İzlediğimiz macera filmleri, şövalyeler... Kılıç kullanmak hep istediğim, beni çeken bir şeydi. Bu arzuyu tatmin etmek için üniversite yıllarında eskrimi denedim. Tam aradığımı bulamadım; çünkü eskrim biraz fazla mekanik, kurallaşmış ve bana aradığım kahramanlık hissini vermeyen fazla sportif bir dal. Gördüğüm ve özendiğim kılıç dövüşlerinin dengini eskrimde bulamadım ancak internette HEMA'nın var olduğunu ve yurt dışında geliştiğini gördüm. Türkiye'de var mı diye ararken İzmir'de Deniz İnce isimli arkadaşı buldum ve 2016 yılında kendisi ile tanıştım. Ankara'da bu şekilde bir araya gelmiş bir grup yoktu ama bir şekilde Deniz ve ardından İstanbul'da bizden biraz önce kurulmuş olan kulüpler aracılığı ile Ankara'da olan arkadaşlar birbirimizi bulmuş olduk. 2017'den itibaren birlikte çalışmaktayız. 2018 yılında da derneğimizi kurduk.

EREM: Küçük etkinliklerde, okullarda tanıtımlarımız oluyordu. Örnek olarak ODTÜ bilim kurgu ve fantezi topluluğunun METUCON etkinliğinde sunum yapmıştık. O etkinlikle tanıştığımız arkadaşlarımız oldu. Üniversitelerin topluluk tanıtım etkinliklerine gittik. Orada da bir sürü arkadaşta tanıtımımızı yaptık. Şahsen bugüne kadar 60 kişiye tanıtım yapmışımdır ve elimizden geldiğince üniversitelerdeki etkinliklere de yetişmeye çalışıyoruz elimizden geldiğince.

"HEMA, İngilizcede "Historical European Martial Arts", Türkçede ise "Tarihi Avrupa Savaş Sanatları" olarak geçmektedir. Milattan önceki zamanlardan bugüne kadar tarihi savaş yöntemlerini (güreş, hançer, kılıç, sopa, mızrak, asa, baston; hatta mancınık!) kapsayan bir spor ve sanat dalıdır."

lindanihan: Türkiye'de HEMA'nın geldiği noktayı kısaca özetleyebilir misiniz? Başka kulüpler var dediniz. Federasyonunuz var mı?

KEREM: Türkiye'de şu anda Ankara, Eskişehir, İstanbul ve İzmir'de çalışan HEMA grupları var. İstanbul'da Tarihi Savaş Sanatları Birliği, İzmir'de Turkey Historical Fencing Association/THFA ve Gladiensis, Eskişehir'de Eskişehir Tarihi Savaş Sanatları Derneği var. Biz de Avrasya Tarihi Savaş Sanatları Derneği (ATSSD)

olarak devam ediyoruz. Diğer tüm dernekler ve ekipleri arkadaşlarımız. Bu dernekler ile birlikte federasyonlaşma çabamız devam ediyor.

lindanihan: Neden dernek oldunuz, federasyonlaşmanın yolunu açtığı için mi, yoksa başka bir nedeni mi var? son olarak ATSSD olarak kaç üyeniz var ve katılım koşullarınızdan da bahsedebilir misiniz?

KEREM: Türkiye'de spor kulübü olabilmemiz için dernekleşmek bir şart. Dolayısı ile biz de bu yönde ilerledik. Kadın-erkek toplamda 20 üyemiz var diyebilirim. Genel olarak buraya geldiğiniz sürece üyemiz olabilirsiniz, bugüne kadar gelen kimseyi geri çevirmedik ve ihtiyaç da duymadık. Derse katılmanız için 18 yaşından büyük olmanızı şimdilik beklemekteyiz. Bunu değiştirebiliriz ilerde ancak şu anki koşullarda durum bu.

lindanihan: Üye olup eğitime geleceklere başlangıçta ekipman desteği sağlıyor musunuz veya koşul olarak getirilmesi zorunlu ekipmanlarınız var mı?

KEREM: Kulüp ekipmanımız var ve gelen arkadaşlarımıza geçici süre ile ödünç veriyoruz. Ancak en kısa zamanda maske ve antrenmanda durumu kurtaracak bir çift eldiven almalarını istiyoruz. Bunlar Türkiye'de çok pahalı malzemeler de değil ayrıca.

lindanihan: Düzenli antrenman yapıyorsunuz, Cumartesi-Pazar günleri diye biliyorum. Başka çalışmalarınız da oluyor mu? Yaz dönemi, kış dönemi antrenman sıklığında bir fark var mı veya hafta içleri başka yerlerde de antrenmanlarınız oluyor mu?

EREM: Cumartesi ve Pazar günleri ANKYRA VOLT Spor Merkezi'nde saat 18:00-21:30 arası derneğimize bağlı antrenmanlarımızı gerçekleştiriyoruz. Ayrıca üniversitelerde bir araya gelen küçük gruplar, kendi aralarında hafta içi de antrenman yapıyorlar.

lindanihan: Hangi üniversitelerde var şu anda?

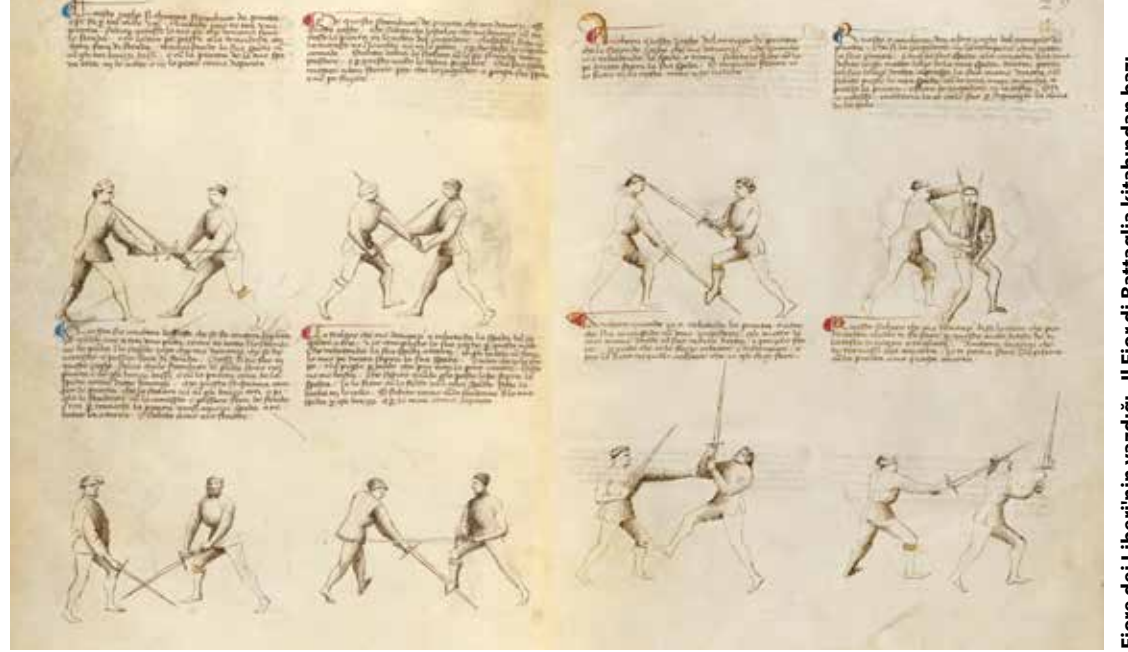
EREM: ODTÜ de haftalık olarak devam etmekte, Hacettepe Üniversitesi'nde yine belli bir grup oluşturmayı hedefledik. Diğer üniversitelerden de katılımcılarımız arttığı sürece hafta içi ek antrenmanlar devam etmekte.

lindanihan: HEMA'da yazılı eğitim materyalini nereden buluyorsunuz? Kulüplerin takip ettiği farklı ekoller var... Siz hangisini uygulamaktasınız?

KEREM: Uzun kılıç antrenmanlarımız Fiore dei Liberi adında İtalyan bir ustanın el yazması kitabı üzerinden gidiyor. Bu yazmanın 3 versiyonu var. Hepsini kullanmaya çalışıyoruz. Bu kitaplardan bulduğumuz teknikleri kendimiz antrenmanlarda uygulayarak çalışıyoruz. Saber'da İngiltere'de çok daha yakın dönemden Roworth adlı bir yazarın "art of combat on foot" adlı kitabını takip ediyoruz. Rapier için takip ettiğimiz özel bir yazma yok ancak rapier çalışan



"Fiore dei Liberi'yi betimlediği düşünülen, kesimleri ve savaşının erdemlerini anlatan çizim"



Fiore dei Liberi'nin yazdığı Il Fior di Battaglia kitabından bazı uzunkılıç oyunları.

arkadaşlarımız İtalyan akımından Fabris, diGrassi, Capo Ferro gibi İtalyan ustaları takip etmekte.

EREM: Rapier'de İspanyol akımı olarak da Destreza ustalarının yazmalarını da kullanmaktayız. Saber için Avusturya ve diğer ülkelerin ustalarının da yazmaları var. Ayrıca yurt dışından getirdiğimiz birçok eğitmenlerden eğitimler aldık. Etkinliklerimizde tek bir silah üzerine değil, farklı silahları çalışıyor, farklı ustaları çağırarak çalıştıkları akımlar üzerine eğitim almaya devam ediyoruz.

lindanihan: Eğitim ve etkinlikler derken Türkiye'de sadece HEMA odaklı turnuva veya eğitim organizasyonları gibi etkinlikler oldu mu?

MEHMET: 2 sene önce ilk ulusal HEMA turnuvasını İstanbul'da, tüm diğer kulüplerden gelen arkadaşlarımız ile düzenledik. 2019'da bu etkinliğe HEMATOLIA adını verdik ve uluslararası turnuva standardına çıkarttık. Yurt dışından farklı kulüplerden, Balkanlardan ve Rusya'dan iş birliği yapmakta olduğumuz arkadaşlarımız katıldılar. Başarılı bir organizasyon oldu ve dünya çapında HEMA turnuvalarının sonuçlarının takip edildiği HEMA Ratings sitesine girdi sonuçlar. Yani yaptığımız turnuva dünyadaki diğer turnuvalar ile bir nevi akredite durumda. 2020'de ise bu turnuvanın ikincisini düzenliyoruz, şu anda çalışmalarını diğer şehirlerdeki arkadaşlarımız ile yürütüyoruz. Ayrıca gerek ulusal etkinliklerimizde veya bir araya gelmelerimizde gerek uluslararası turnuvalarımızda yurt dışından konunun uzmanı eğitmenleri getirip workshoplar düzenliyor ve teknikler üzerine eğitimler alıyoruz.

lindanihan: İçinizden uluslararası turnuvalara gidenler oluyor mu, katılım gösterebiliyor musunuz? Hangi ülkelerde oluyor turnuvalar?

UMUT: Her kulüpten uluslararası turnuvalara katılım gösteren arkadaşlarımız var. Genellikle önceden birlikte anlaşılıp turnuvalara ekip halinde katılmaya çalışıyoruz. Neredeyse bütün ülkelerde turnuvalar düzenleniyor ama biz daha çok Sırbistan, Avusturya, Almanya, Polonya, Yunanistan ve Bulgaristan'daki organizasyonları takip ediyoruz.

MEHMET: Türkiye'den katılıp bu turnuvalarda derece alan arkadaşlarımız oluyor. Türkiye'deki sporcular da dünya seviyesinde performans göstermekte.

lindanihan: ATSSD olarak 2020 de Ankara ya özel turnuva veya eğitim odaklı bir etkinlik düzenleme planınız var mı?

KEREM: Uzun zamandır üzerinde konuştuğumuz ancak henüz karar vermediğimiz bir etkinlik planımız var. Gücümüz yeterse bu etkinliği hayata geçirmeyi hedefliyoruz.

lindanihan:HEMA'yı merak edenler ve size ulaşmak isteyenler nereden takip edebilirler sizi?

KEREM: Bize instagramdan #ankarahema ve @ankarahema'dan, facebooktan "Avrasya Tarihi Savaş Sanatları Derneği" diye aratarak ulaşabilirler.

lindanihan: Son olarak antrenmana geçmeden eklemek istedikleriniz var mı?

KEREM: Kılıçlar ile ilgilenen ya da kendine uzmanlaşmak için bir branş arayan herkesi bekliyoruz. HEMA genç bir spor hâlâ ve düzenli antrenmanlar ile dereceler kazanmak olası. Sporcuysanız veya sadece hobi-eğlence amaçlı buraya gelmek isterseniz... İsteyen herkesi bekleriz.

BENGİSU: HEMA aslında spor olarak fiziksel

gerekliğin çok düşük olduğu bir spor. Hani bazen insanlar yüzmeye gitmeye kiloları nedeniyle çekinir veya çok hareketli olmadığından bunu yapamaz... HEMA aslında bu konuda her fitness seviyesindeki kişiye çok açık. HEMA yapayım diye kilo vermeyi beklemenize, kondisyonunuzu arttırmayı hedeflemeye gerek yok. Çok daha düşük kondisyon ile veya fazla kilolarınıza rağmen bu spor dalını yapabilirsiniz. Ben kendim de kiloluyum ancak bu büyük bir engel teşkil etmiyor. İnsanlar çekinebilirler ancak çekincenin en az olması gereken spor HEMA.

UMUT: Koltukta hareketsiz bir şekilde Lord of the Rings, Game of Thrones, Witcher gibi yapımları izleyerek eğlendiğinizi düşünüyorsanız yanılıyorsunuz! Kılıçları birbirine vurunca çıkan çınlama sesini duyduğunuzda asıl eğlenceyi göreceksiniz :)



lindanihan

"Türkiye'de yaşadığımız için, 10 erkek varsa 2 kadın belki oluyor ancak biz bu sayıyı arttırmaya çalışıyoruz."



lindanihan



Cevap ve düzeltme metnidir

Solfasol Gazetesi'nin Ekim 2019 sayısında yayımlanan "ODTÜ'de Kavaklık'ta Neler Oldu, Neler Oluyor" başlıklı dosyada, ODTÜ Yerleşkesi içerisinde yapımı gündeme gelmiş olan Kredi Yurtlar Kurumu (KYK) yurtları yapımına yönelik sürece ilişkin, ODTÜ Mimarlık Fakültesi öğretim üyeleri ve şahsımın ismi verilerek eksik ve yanıltıcı bilgilendirme yapılmaktadır. Konuyla ilgili kamuoyunun doğru bilgilendirilmesi ve sürecin doğru anlaşılabilmesi için olayların oluş sırasına göre doğru bir biçimde aktarılması ve bilgi eksiklerinin tamamlanması büyük önem taşımaktadır.

ODTÜ'de KYK yurtları inşa edilmesi konusu Mimarlık Fakültesi'nin gündemine ilk olarak 2017 yılı yaz başında gelmiş; Rektörlük tarafından Mimarlık Fakültesi'nden KYK yurtlarının yapımına yönelik yer seçimi için görüş istenmiştir. Mimarlık Bölümü, bu aşamada önerilen üç alandan üçünün de uygun olmadığı yönünde görüş bildirmiştir. Mimarlık Fakültesi Fakülte Kurulu üyesi olarak ben de, ODTÜ yerleşkesi içerisinde KYK yurdu yapılması konusundaki çekincelerimi, 12 Haziran 2017 tarihinde ve daha sonra yapılan Fakülte Kurulu toplantılarında, Fakülte Kurulu üyeleri önünde açıklıkla ifade etmiş bulunuyorum.

ODTÜ Rektörlüğü ve KYK arasında Mayıs 2018'de imzalanan Protokol ile başlatılan projelendirme sürecinde, protokolün imzalanmasından 8 ay sonra, KYK tarafından işin verilmiş olduğu proje müellifince hazırlanan mimari projenin söz konusu protokol uyarınca denetlenmesi amacıyla ODTÜ Rektörlüğü tarafından Mimarlık Bölümü bölüm başkanı olarak benim (Prof. Dr. Cânâ Bilsel) ve öğretim üyesi Prof. Dr. Abdi Güzer'in inceleme kuruluna katılmamız istenmiştir. Üniversitede yapımı söz konusu olan mimari proje süreçlerinde Mimarlık Bölümü'nden ve bölüm öğretim üyelerinden görüş alınması ODTÜ'nün geçmişten gelen bir uygulamasıdır. Üniversite'nin farklı birimlerinden temsilcilerin katılımı ile toplanan inceleme kurulunda proje ile ilgili çekincelerimizi ve eleştirilerimizi açıklıkla ifade etmiş bulunuyoruz.

Solfasol Gazetesi'nde yayımlanan dosya içerisinde Mimarlık Bölümü öğretim üyeleri olarak meslek etiği gereğince yerine getirmiş olduğumuz bu "uyarma ve görüş bildirme" görevinin, bir "danışmanlık" hizmeti, hatta "müellife verilmiş bir danışmanlık hizmeti" gibi sunulmaya çalışılması hiçbir şekilde kabul edilemez. Danışmanlık hizmetinin ilgili yasa ve yönetmeliklerde tanımı farklıdır. Kamu kurumu adına, o kurumda görev yapan konuyla ilgili meslek insanlarının toplantıya katılarak görüş bildirmeleri hiçbir şekilde proje sürecinde "danışmanlık" olarak nitelenemez. Bu düzeltme yazısı Prof. Dr. Abdi Güzer'in görüşü ve onayı alınarak hazırlanmıştır. Yasal haklarımız saklı kalmak kaydıyla, konuyu kamuoyunun bilgisine sunarım.

Prof. Dr. Cânâ Bilsel
ODTÜ Mimarlık Bölümü
Öğretim Üyesi
27.11.2019

"Cevap ve düzeltme metni" hakkında...

Cevap hakkı hem yasal olarak ama daha önemlisi etik olarak bir yükümlülük. Bu yükümlülüğümüz çerçevesinde yukarıda ODTÜ Mimarlık Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Cânâ Bilsel'den gelen "düzeltme metni"ni yayımlıyoruz.

Ancak şunu belirtmeliyiz ki bu metni yayımlamak bizim açımızdan iki sebeple üzücü. İlki, geçen sayımızda yayımlanan "ODTÜ'de Kavaklık'ta Neler Oldu, Neler Oluyor" dosyasının hazırlık süresince hem Cânâ Hocaya hem de yazıda onayı belirtilen Abdi Hocaya konuyla ilgili görüşlerini yazmaları için ısrarlı taleplerimize rağmen öğrenemediğimiz görüşlerinin ve beklediğimiz metnin dosya yayımlandıktan sonra "düzeltme metni" olarak gelmesi. İkinci olarak da Cânâ Hoca bize ne yazsa zaten yayımlardık, üstünde yasa maddeleri yazan bir e-maile hiç gerek yoktu.

Son olarak bir kavram karışıklığını da paylaşıp aradan çekilelim. Bir metnin "düzeltme metni" sayılması için hakkında olduğu konuda bir yanlış düzeltmesi, yanlış aktarılan bir konuda doğru olanı aktarması beklenir. Oysa yukarıdaki metin bizim dosya kapsamında verdiğimiz bilgilerle çelişen hiçbir detay içermiyor. Konuyla ilgilenen okuyucularımızın bu karşılaştırmayı yapmalarını özellikle öneriyoruz.

Herşeye rağmen Cânâ Hoca'dan açıklama gelmesinin ve gelen açıklamanın içeriğinin konuyla ilgili süren ve daha uzun süre devam edeceğe benzeyen tartışmaya katkısı olmasını dileriz.

Gazete Solfasol

Ankara Araştırmaları Dergisi - Cilt:7 Sayı:1



Koç Üniversitesi ile VEKAM'ın birlikte yayımladıkları Ankara Araştırmaları Dergisi (AAD), kent üzerine yapılan bilimsel çalışmaları derliyor. Ve kent üzerine düşünen bilim insanlarının ürünlerini bir araya getiren, bu konuda uzmanlaşmış tek dergi. Bu nedenle, Ankara için anlamı büyük.

Gerçi daha önce de Ankara kenti/ili ile ilgili bilimsel çalışmaları bir araya getiren başka dergiler de oldu, ancak AAD hem çok oturmuş ve düzenli bir biçimde yayımlanıyor (bu, 7. yılı), hem de içerdiği makalelerin niteliği, Ankara bakımından önemli.

Yedinci cildin ilk sayısında yer alan makalelere göz atılacak olursa, kentin merkezlerinin (Ulus ve Kızılay) gelişmesi hakkındaki tartışmaların, bu sayıdaki ağırlığı oluşturduğu söylenebilir: Eski merkez hakkında, Elif Selena ile Ayhan Koçyigit'in "Ulus Meydanı'nın Hikayesi: Oluşum, Dönüşüm ve Değişim" makalesi ve Kızılay hakkında, Duygu Cihanger Ribeiro'nun "Yüksel Caddesi'nde Gündelik Hayatın ve Mekânın Yaratımı" başlıklı makalesi ile Umut Şumnu ile Begüm Uluyurt'un "Ankara'nın Kentsel Yaşamına İz Bırakmış Bir Mekân: Vakko Kızılay Mağazası" başlıklı makaleleri, ilginç bilgiler sunuyorlar.

"Ankara Araştırmaları Dergisi'nin diğer yazılarla birlikte 300 sayfaya yaklaşan bu sayısının kapsamı oldukça geniş. Derginin bütününe veya makalelere ve yazılara, internet üzerinden de ulaşmak mümkün. Makale özetleri ya da tam metin PDF'ler, ilgilenenlere elektronik ortamda da sunuluyor"

Bu sayıda, kentin mahalleleri hakkında da iki makale var:

Burcu Göközkut ile Mehmet Somuncu'nun "Ankara'da Yeni Mamak Kentsel Dönüşüm Projesi Ölçeğinde Dönüşen Mekânlar, Değişen Gündelik Hayat Pratikleri" (aslında daha çok konut ve kentsel dönüşüm ile ilgili) ve Güliz Küçüktaşdemir'in "1960'lı Yıllarda Kentli Hareketliliği: Kentsel İç Mekân Örneği Olarak Esat Mahallesi, Gündelik Yaşam ve Yapısal Dönüşüm" makaleleri. Sanatlarla ilgili, mimarlık bakımından, Funda Uz'un, "Alüminyum ile Tasarlamak: 1970'lerde Ankara Mimarlığında Alüminyum" makalesi, bir döneme ışık tutuyor. Aylin Atacan'ın "Bir Sinema Seti Olarak Ankara: Ankara Filmleri Üzerinden Kentin Mimarlık Tarihini Okumak", makalesi ise hem sinema hem de mimarlıkla ilgileniyor. Semih Gökatalay'ın "Erken Soğuk Savaş Ankara'sında Sinema Kültürü" makalesi de, sinemanın Ankara'da, o yıllarda oynadığı toplumsal ve kültürel rol ile ilgili.

AAD'nin diğer yazılarla birlikte 300 sayfaya yaklaşan bu sayısının kapsamı oldukça geniş. Derginin bütününe veya makalelere ve yazılara, internet üzerinden de ulaşmak mümkün. Makale özetleri ya da tam metin PDF'ler, ilgilenenlere elektronik ortamda da sunuluyor.



Tollu'nun Ankara Keçilerinden Bugüne

Önder Şenyapılı

D Grubu'nun kurucularından Cemal Tollu, gençlik yıllarında ailesinden habersiz şekilde Ankara'ya gider "Zabit Namzetleri Talimgâhi"na katılır ve 1921-1923 yılları arasında, İstiklal Savaşı'nın sonuna değin 20. Süvari Alayı'nda görev yapar. İki yıl içerisinde tuttuğu notları, 1960 yılında gözden geçirip bu döneme ilişkin bir anı demetine dönüştürür. Tollu, bu anıları, "Bu defterde çocuksu sayılacak düşüncelerin çocukça ifade edilmiş olduğu da görülebilir. Hiçbir iddiası olmayan bu satırlar ne bir roman ne de bir edebi eserdir. Bu satırlar, genç bir yedek subayın asker ve Anadolu köylüsü arasında geçirdiği günlük hayatı, katıldığı muharebelerde başardığı veya başaramadığı küçük hizmetleri, şahit olduğu hadiseleri ve bunların karşısındaki duygu ve düşünceleridir. Hadiselerin cereyanı sırasında yazılan bu satırların süslenmiş, romanlaştırılmış bir eser olmadığı da kabul edilmelidir." diye betimler.

Sözünü ettiğim anılar "Talimgâh'tan Güzel Sanatlar'a" başlığıyla yayımlandı. Kitabın başında Tollu'nun ressamlığı hakkında özet bilgi veriliyor. **Cemal Tollu** (1899-1968) 1930 kuşağının resimlerinde yerel konuları kübist bir anlayışla işleyen önde gelen temsilcilerinden ve 1933 yılında oluşan D Grubu kurucularından. 1935 yılında eski adı Ankara Arkeoloji Müzesi olan Anadolu Medeniyetleri Müzesinin yöneticisi.

Daha sonra, 1937 yılında göreve başladığı Akademi'de hocalık ve bölüm başkanlığı yapar ve 1964 yılında Akademi'den emekliye ayrılır.

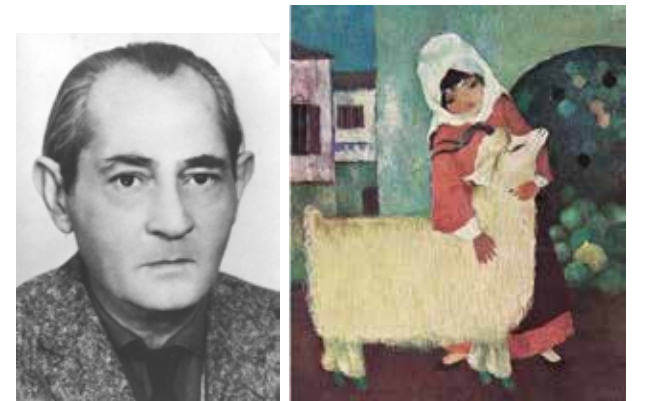
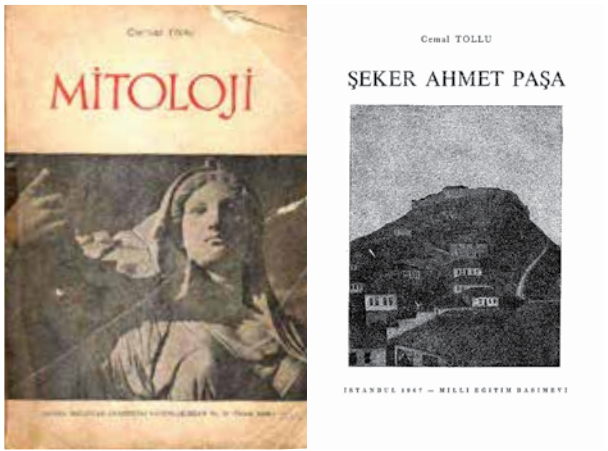
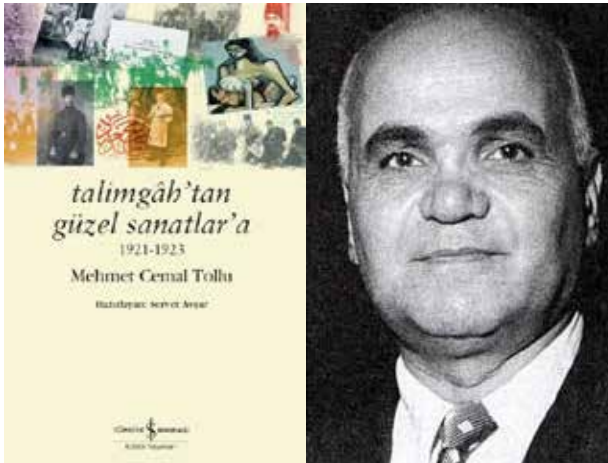
1938 yılında CHP'nin düzenlediği "Yurt Gezileri" kapsamında Antalya ve Burdur'a gönderilir. 1953 yılı yapımı "Hatay'da Portakal Bahçesi" başlıklı yapıtı 1975 yılında bir posta pulunda yer alır.

"Mitoloji" başlıklı bir ders kitabı ile "Şeker Ahmet Paşa"yı ele aldığı iki kitabı olduğunu da eklemeli..

Büyük olasılıkla Ankara'yı betimlediği çok sayıda resmi olabilir. Dikkatimi çeken Ankara Keçilerini işlemeyi seçtiği yapıtları. **Solfasol**'un geçmiş sayılarından birinde dünyada "Ankara Goat", yani Ankara Keçisi olarak anılagelen, ne var Ankara'da neredeyse sadece anısı kalmış tiftik keçisi türü hakkında yazmıştım. 1930'lu yıllarda hâlâ ortalıkta görülüyor olmalıymışlar ki, kimi ressamlar bu uzun tüylü keçileri tuvallerine yansıtmışlar. Yansıtanlardan biri de **Cemal Tollu**. Örneğin, "Çoban ve Tiftik Keçileri" (1955) tuvali ile 150x200cm. boyutlu "Keçili Kompozisyon" adlı duvar panosu.

Yalnızca **Cemal Tollu** değil, **Turgut Atalay** (1918-2004), **Turgut Zaim** (1906-1974), vb. ressamlar da Ankara Keçisi izleğini işleyen sanatçılar. Keçi zaten sevimli bir hayvan. Tüyleri kıvrır kıvrır ve uzun olunca çok daha resimsel değer kazanıyor olmalı sanatçıların gözünde. Kaldı ki, öndeki satırlarda da izleneceği gibi, ressamlar keçileri tiftik keçisi olmasa bile çekici bulmuşlar, tuvallerine taşımışlardır.

Turgut Atalay "D Grubu" karşıtı "Yeniler Grubu"nda yer almıştır. 1973 yapımı bir tablosu "Ankara Keçileri" adını taşır. İki beyaz biri siyah 3 keçi figürünün görüldüğü tabloda, keçilerin uzun tüyleri birer perdeymişçesine sarmaktadır. **Turgut Zaim**'in "Keçili Kız" tablosundaki keçinin de bir tiftik keçisi, yani (adı geçerse bile) bir Ankara Keçisi olduğu uzun tüylerinden anlaşılmaktadır. Zaim'in başka tuvallerinde keçi sözcüğü anılmaz, genellikle "Yörükler", "Yaylada Yörükler", "Göreme" vb. adlar taşıyabilir bile keçi figürlerinin tiftik ya da Ankara Keçileri olduğu kolayca çıkarılır.



Soldan sağa: Yazının konusu kitap, ressam Cemal Tollu, Tollu'nun yazdığı ders kitabı "Mitoloji", "Şeker Ahmet Paşa" kitabı, "Hatay'da Portakal" pulu, Tollu'nun resimlediği Tarık Buğra'nın "İki Uyku Arasında" başlıklı kitabı

Cemal Tollu: "Çoban ve Tiftik Keçileri/Ankara Keçileri" ve "Keçili Kompozisyon" ya da "İstihsal"

Turgut Atalay ve "Ankara Keçileri" adlı yapıtı; Turgut Zaim ve keçili tablolarından 2 örnek



Fikret Otyam: "Köy Evleri ve Keçiler"; "Çoban ve Keçiler"; ressamın çalınan keçilerini de işlediği tablolarından biri.

Fikret Otyam (1926-2005) da keçili tablolar boyamıştır. "Köy Evleri ve Keçiler" (1985), "Çoban ve Keçiler" (1996) vb. tablolarındaki keçiler uzun tüylü değildir; yani tiftik keçisi=Ankara Keçisi değildir. Nitekim, 2013 yılı Nisan ayında yayınlanan aşağıdaki haber **Otyam**'ın resimlerindeki keçilerin Ankara Keçisi olmadığını doğrulamaktadır:

"Antalya'da yaşayan ressam ve gazeteci-yazar Fikret Otyam'ın Geyikbarı Köyü'ndeki çiftliğinde bulunan ve birçok tablosuna konu olan 'Saanen' cinsi 2'si dişi 3 keçisi, 3 gece önce kimliği belirsiz kişilerce çalındı.

Milliyet'in haberine göre, ünlü ressamın 'Nimetçik' adını verdiği keçisi ve 2 yavrusu, önceki gece çiftlik evinden çalındı. 'Keçiler beyaz ama bu olay kapkara' diyen Otyam, öğlakken alıp 12 yıldır çocuğu gibi büyüttüğü 'Nimetçik' ve iki yavrusunun bulunması için jandarmadan yardım istedi.

Otyam, 'Ben çiçekleri sularken onlar bana, ben de onlara bakardım. Bir kez bile bu keçiler çiçeklerimi

yemedi. Ben de onların resmini yaptım. Ben ona "Nimetçik" diyorum, çünkü onlar benim nimetimdi. Onların birçok tablosunu yapıp satarak para kazandım. Evimi bile onlar sayesinde aldım. İnşallah keçilerim bulunur' diye konuştu."

Renkleri kremden beyaza doğru değişen "saanen" keçisi kısa kıllı, dik ve küçük kulaklı olarak

tanımlanıyor.

1950lerden sonra yapılan (hangi ressamın imzasını taşıyor olursa olsun) keçi izlekli/figürlü/motifli resimlerde tiftik keçileri görülmez. Bugünün ressamları da keçili resimler yapıyorlar ama, genelde keçi figürleri tiftik keçisi=Ankara Keçisi değil.



Günümüzün keçi izlekli resimlerinden örnekler (soldan sağa) Emin Güler, Remzi İren, Necati Seydi Ferahoğlu

2- t24.com.tr/haber/fikret-otyamin-ciftliginden-keceleri-calindi



Görünürlük üzerine çalışıyorum bu aralar. Görünmek, kendini/yaptığını/istediğini sunmak, göstermek, anlatmak oldukça büyük ve kendini gerçekleştirme yolunda temel bir ihtiyaç fakat benim (ve bildiğim birçok insan) için büyük bir direnç alanı.

Bu direncin şöyle tezahürlerini gözlemliyorum: gereksiz mütevazilik, yersiz utangaçlık, geri planda durmak, iltifat ya da takdir kabul edememek, harcadığı emeği az bulmak, becerisini/kıymetini hor görmek ve kendini hor kullanmak. Ve ihtiyacımızı görmezden geldiğimiz her zaman olduğu gibi devamında gelen pasif agresif haller. En derinden ihtiyacın olan ama ayıp olur diye öğrendiğin için, korktuğun için, üşenip ertelediğin için yapmadığın şeyi birileri yaptığında yüzeye çıkan davranışlar; mesela dalga geçmek, ayıplamak, küçümsemek, yargılamak, eleştirmek, kıskanmak, öfke duymak, aleyhine taraf olmak vs. Anladınız dimi o hali? Hani senin bilgili/becerikli

olduğun bir alanda bir şeyler yaratıp paylaşmak için fikirlerin vardır, insanlara göstermek/anlatmak istediğin şeyler olur, bir projen olur ama bir türlü yapmazsın çünkü bahanen çoktur, sonra biri(leri) çıkar yapar onu ya da benzerini. Sen de beğenmezsin, yargıyorsun hatta dalga geçip arkadaş arasında çekiştirirsin. Bildin dimi o hali? O işte başkasının ne yaptığı ya da yapmadığıyla değil, tamamen senin ne yaptığın ya da yapmadığınla ilgili.

Kendimi izledikçe fark ettiğim şeyler oluyor. Fotoğraf çekilmekle ilgili tutukluğum, sürekli fotoğraf çektirenlerle ilgili yargılarım, kenarda durup takdir görmeyi bekleşlerim, takdir gördüğümde bir türlü kabul edemeyişlerim hep kendim (zannettiğim kendim değil, gerçekte özümde olduğum kendim) olmaksızın tutukluğumdan, kendimi gerçekleştirmekle ilgili tereddütten.

Haydi Birlikte Parlayalım!

Ezgi Keskin

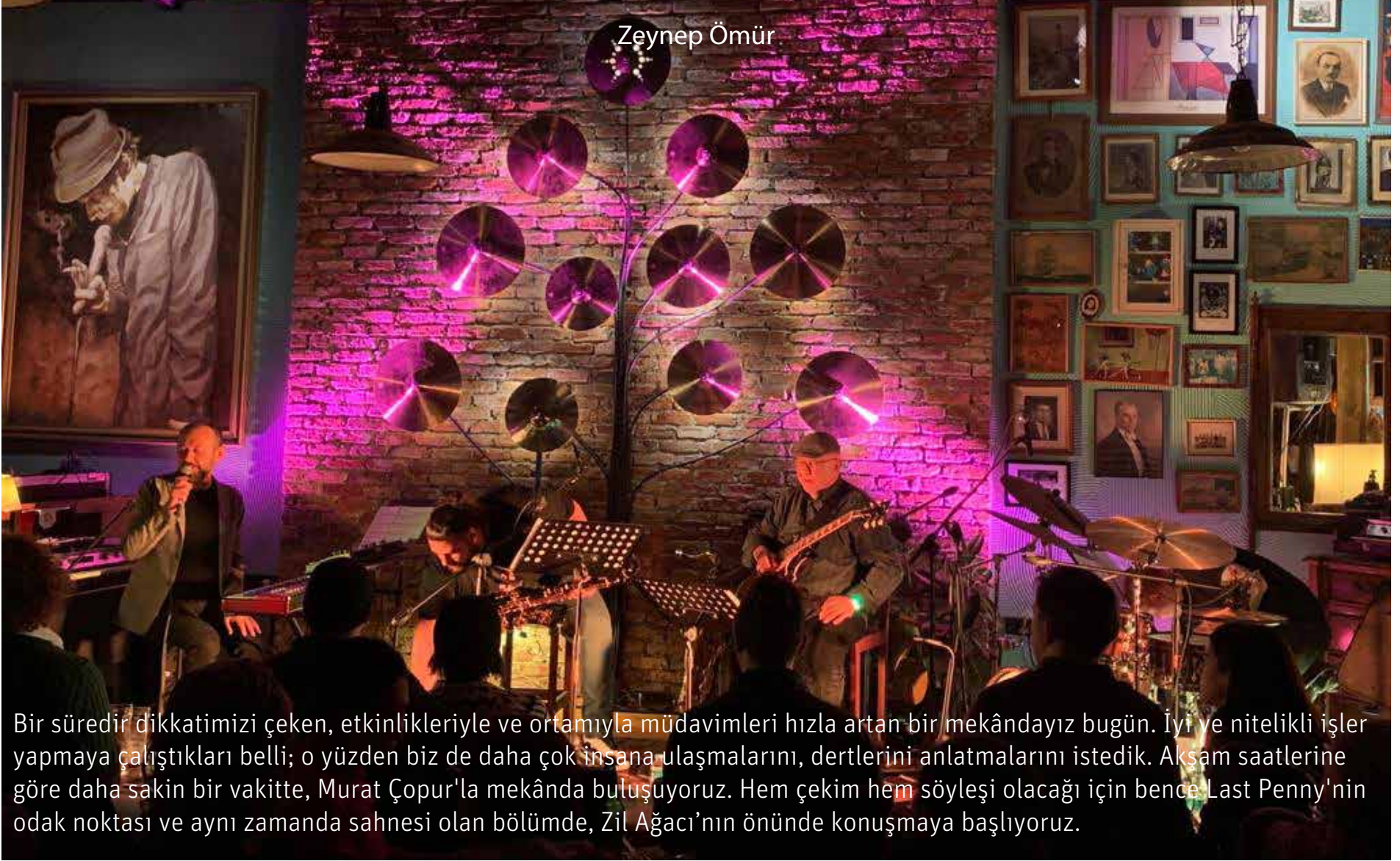
Ve tevazu zannettiğim şeyin altında yatan gururu/kibiri görmek, utangaçlık sandığım şeyin aslında mükemmeliyetçilik maskesi altında eleştirilme/yargılanma/beğenilmeme korkusu olduğunu anlamak.. Ve davranışlarımı/huyularımı/inançlarımı yönlendiren o dev yargıcın sadece ben olduğum gerçeğiyle yüzleşmek. Okkalı ama en şefkatlisinden tokatlar bunlar. Yemeye gönüllüyüz no problem :)

Kendimi aşırı ciddiye alıp ama aslında gerçekten ciddiye almamak bir nevi. Yani yarattığım "kendim" in nevrozlarında debelenip kendimi tuzaklara düşürerek, etrafımı duvarlarla çevreleyerek, ayağıma çelmeler takarak özümde gerçeğimde olduğum "kendim" olmaya bir türlü yaklaşmamak. Ve bunun verdiği acıyı (çünkü aslında tek istediğim şey kendim olmak, kendimi gerçekleştirmek) başkalarından, olaylardan, durumlardan hatta kavramlardan çıkarmak. Halbuki tek istediğim kendim olmak ve bunu herkese göstermekti, bunun için adım atıp sorumluluk alıp eyleme geçmediğim her an gerçek "kendim" e ihanet ettim. Hâlâ da ediyorum, yılların meselesi malum içimizdeki o küçük çocuk annesine babasına kendini göstermek isteyen, takdir ve onay bekleyen... Bugünden sonrası için niyetim artık saklanmamak, görülür olmak, kendimi göstermekten/sunmaktan kaçmamak, kaçtığımda da kendimi yargılamamak, cezalandırmamak. İçimdeki gücün, ışığın parlamasına izin vermek ki herkesin parlamasına da alan açabileyim. Haydi hep beraber parlayalım!



Ankara'da yeni bir mekân: Last Penny

Zeynep Ömür



Bir süredir dikkatimizi çeken, etkinlikleriyle ve ortamıyla müdavimleri hızla artan bir mekândayız bugün. İyi ve nitelikli işler yapmaya çalıştıkları belli; o yüzden biz de daha çok insana ulaşmalarını, dertlerini anlatmalarını istedik. Aksam saatlerine göre daha sakin bir vakitte, Murat Çopur'la mekânda buluşuyoruz. Hem çekim hem söyleşi olacağı için bence Last Penny'nin odak noktası ve aynı zamanda sahnesi olan bölümde, Zil Ağacı'nın önünde konuşmaya başlıyoruz.

Mekânı konuşmaya başlamadan önce bize orayı anlatacak kişi olan Murat Çopur'u biraz tanımak istiyorum. Biliyorum ki o tecrübeli bir müzisyen ve Last Penny'ye bu yönüyle katkıda bulunmaya devam ediyor. Onu biraz kendisinden dinleyelim:

'Isparta'da doğup büyüyüp, daha sonra müzik eğitimi almak için İstanbul'a yerleştim. Hocam Kâmil Erdem sayesinde bas gitar konusunda kendimi geliştirdim ve ondan caz altyapısını öğrendim. Birçok dönemdaş arkadaşımınla beraber bir sürü projede yer aldım. O zamanlardan beri arkadaşım olan Ceylan Ertem ile 19 yıldır, daha sonra tanışıp çok iyi dost olduğumuz Jehan Barbur ile yaklaşık 10 yıldır birlikte müzik yapıyoruz. Artık sadece caz çalmıyoruz, üretiyoruz; içinde caz, rock, pop, türkü unsurları da olan farklı türlerde bir müzik ortaya çıkarmaya çalışıyoruz. Bu bakış açımı Last Penny'nin müzik listelerinde de görebilirsiniz.'

Ankara'da yaşamadığını bildiğim Çopur hayatını şöyle anlatıyor:

'Ankara'da da İstanbul'da da yaşamıyorum. Turneler nedeniyle sırt çantasıyla yaşıyor sayılırım. İkametim Bodrum'da, İstanbul'un keşmekeşinden sonra Bodrum'a attım kendimi. Ama tabii ki Last Penny serüvenimiz başladıktan sonra Ankara'ya daha sık gelmeye başladım. Büyük şehir ihtiyacımı burada karşılıyorum ve çok memnunum. Ulaşımı daha kolay, insanları daha kibar, merkezi ve aradığım her şeyi bulabildiğim bir şehir. Soğuğu sevdiğim için o da bana

sıkıntı olmuyor doğrusu... Ankara'da özgün bir ruh yaratmak bizim için daha kolay oldu diyebilirim.'

Last Penny çok ortaklı bir işletme... Diğer ortakların isimlerini söylemeden geçmeyelim. Hepsi ayrı konularda uzmanlıkları ile katkı sağlayan insanlar... Daha önceki mesleki ve yaşam deneyimlerini Last Penny'ye yansıtan Özge Çiftçi, Halil Ünsal ve Yunus Emre Saygılı böyle bir mekân açmak için yola çıktıklarında her biri güvendikleri tanıdıklarını ekibe dahil etmişler: Özge Çiftçi kuzeni olan Murat Çopur'u, Halil Ünsal avukat olan Ömer Özbay'ı, Yunus Emre Saygılı ise tasarım desteği için yakın arkadaşı Tamer Köşeli'yi... Ve son olarak da Bora Temel aralarına katılmış.

'İyi müzik dinlemek, dinletmek istiyoruz.'

Peki Last Penny hikayesi nasıl başladı? Mekânın küçük bir tarihçesiyle başlamak istiyorum:

'Öncelikle adının manasıyla başlayayım; herkesin cebindeki son kuruşa kadar kullanması ile kurulan bir oluşum olduğu için adı 'Last Penny' oldu ve bundan 3 yıl önce Abay Kunanbay Caddesi'nde küçük, sevimli bir kahve dükkânı olarak başladı. Konsept unsurlarımızı önceden belirledik: Coffee, Booze, Tapas, Stories... İlk mekânımız yaklaşık 4-5 masalık basit bir kahve dükkânıyken, bugün iki şubeli ve güzel bir ambiyansa sahip barı, restoranı ve müziği olan, insanların

'Burada hayallerin gerçekleştiğini gördük.'

interaktif olarak katılıp burayı yaşayabildiği, kendi hikâyelerini üretebildiği bir yer haline geldi. Üçüncü yılımızda 'First Penny' dediğimiz ilk dükkânımızı, şu an içinde olduğumuz Büklüm Sokak'taki Last Penny'ye taşıdık. İlk dükkânımızdan sonra Bahçelievler 2. Caddede açtığımız Last Penny şubesiyle aslında bugünkü konseptimizi başlatmış olduk. Dekorasyonumuz, kullandığımız ahşabın cinsi, objeler, kitaplar, aydınlatmalar vs. oluşan bu konsepti şu an bulduğumuz Büklüm Sokak'ta da uyguladık.'

Yavaş yavaş müziğe gelmek istiyorum. Konser verilen bir mekân olma seçiminin ilk Last Penny, nam-ı diğer First Penny açılırken akıllarında olup olmadığını soruyorum:

'Tüm ekibin ortak noktası aslında müzik... İyi müzik dinlemek, dinletmek istiyoruz. Ben müzisyen olduğum için tabii ki bu noktada baskınlığımı ortaya koymaya çalışıyorum ama ortaklarımın da müzik zevkleri oldukça başarılı. Canlı müzik dışında mekânlarımızda çalan müziklerimizi özel listeler hazırlayarak oluşturuyoruz. Büklüm'de bulunan enstrümanlarımız ile gelen her müzisyenin, çalıp zaman geçirebileceği hatta bir araya gelip jam session yapabileceği bir ortam yaratmak istedik. Doğrusu First Penny açıldığında sahnesi olan bir yer hayal etmemiştik. Ancak Büklüm Sokak'taki şubeyi ilk kiraladığımızda,



"Tabii ki konserler olduğunda buranın havası değişiyor ve çok daha güzel oluyor. Ama biz bunun hızla tükenmesini ve rutine binmesini istemiyoruz, o günlerin kendine özel bir değeri olsun, anlamlansın istiyoruz."

şu an üstünde oturduğumuz bu bölümü ilk gördüğümde 'Burası sahne olmalı!' dedim. Sahne derken sadece müzik için değil elbette; tiyatro oyunları, stand-up veya sihirbazlık gösterileri ve bunun gibi birçok performans için kullanılabileceğini düşünüyoruz. Hayalimiz buydu ve bu hayalimizi yavaş yavaş gerçekleştirmeye başladık. şimdiye kadar organize ettiğimiz konserlerimiz birbirinden keyifli geçti.'

Konserlerin ne sıklıkta olacağı Ankaralı mzikseverler için önemli elbette ama her gün konser organize etmenin de ne kadar zor olduğunun farkındayız.

'Burası bir caz kulübü ya da canlı müzik mekni değil aslında; bunu belirtmem lazım. Biz müziği bir hediye gibi düşünüyoruz. Haftada bir, iki haftada bir böyle bir etkinlik (konser vs.) yapalım, onun için en iyi şekilde hazırlanalım, olabildiğince kusursuz geçsin istiyoruz. Bunun yanında, meknımızda ağırlıklı olarak caz müzik alınsa da Afrika müzikleri, reggae, dünya müzikleri ve alternatif müzikleri de sahnemizde ağırlayacağız. Konserlerimizden biri Türkiye'nin reggae gruplarından Good Vibes'ti rneğin. Ve mümkün olursa yurt dışından da müzisyenleri ağırlamak istiyoruz. Biz buranın sabahtan gece yarısına kadar



yaşamasını istiyoruz aslında. Tabii ki konserler olduğunda buranın havası değişiyor ve çok daha güzel oluyor. Ama biz bunun hızla tükenmesini ve rutine binmesini istemiyoruz, o günlerin kendine özel bir değeri olsun, anlamlansın istiyoruz.'

Meknda müzisyenler ve kaliteli müzik olunca, diğer ortaklar da ortamın müziğinden etkilenip enstrüman almaya başlamışlar:

'Bir ortağımız benim kontrbasım burada olduğu için heveslenip, kontrbas almaya başladı. Bir diğeri trompete hevesli, biraz üflüyor. Aslında uzun vadedeki hedeflerimizden biri de kendi ekibimiz içerisinde bir müzik grubu, bir 'Last

Penny Band' kurmak... Burada hayallerin gerçekleştiğini gördük, neden olmasın?'

Bu bakış aışıyla elbette müzisyenlerin çok sevdiği bir mekân olmuş Last Penny. Onların dışında, sokakta yaşayan hayvan dostlarımız da müdavimleri arasında... Biz ordayken mekânda takılan kediler köpekler hayatlarından gayet memnun görünüyorlardı!

Son olarak Ankara'nın sosyal hayatına böyle bir katkıda bulduklarını için kendim ve Ankaralı mzikseverler adına teşekkür ediyorum. Umarım aralıklı olsa da dünyanın birçok yerinden farklı müzik türlerini canlı dinleme şansına sahip oluruz ve Last Penny daim olur.

SOLFASOL'DA şEFFAFLIK

Solfasol yasal zorunluluklar sebebiyle bir ticari yapı kimliği altında çıkıyor olsa da bu kimliği onun kr odaklı olması anlamına gelmiyor. Ana gelir kaynağı abonelerinin desteği olan Solfasol olarak 2011'de, 1 Mayıs alanında Ankaralılarla buluştuğumuz ilk günden bu yana elde ettiğimiz tüm geliri yine Solfasol için kullanacağımızı defalarca deklare ettik. Bir süredir de bunun gereklerinden birisi olan mali şeffaflık ve hesap verebilirliği sağlamak üzere aylık gelir-gider tablosu yayımlamaya başladık.

Bu tabloyu ve mali şeffalığımızı gelecek öneriler ve isteklere göre geliştirmek istiyoruz. Bu sebeple görüş ve önerilerinizi bilgi@gazetesolfasol.com adresine göndermenizi rica ediyorum. Solfasol'un bu hamlesinin sivil oluşumlar ve basın-yayın kuruluşları için nc olması umuduyula.

GELİR - GİDER TABLOSU

GENEL BİLGİLER (31.12.2019 itibariyle)

Toplam abone sayısı: 953
Toplam kurumsal abone sayısı: 12

DÖNEMSEL BİLGİLER (30.9.2019- 31.12.2019)

Abonelik yenileme sayısı: 5
Yeni abone sayısı: 16
Kurumsal abonelik yenileme sayısı: 0
Yeni kurumsal abone sayısı: 0

GELİRLER (30.9.2019 - 31.12.2019)

Yeni abone ve abonelik yenileme: 1.160,00 TL
T-shirt, gazete satışı, gezi vb.: 0,00 TL
Patreon üzerinden gelen destek: 1.172,92 TL
İlan - reklam: 0,00 TL

GELİRLER TOPLAMI: 2.332,91 TL

GİDERLER (30.9.2019 - 31.12.2019)

Matbaa Gideri: 5.580,00 TL
Postalama Gideri: 540,00 TL
Kira ve Ofis Giderleri: 4.200,00TL
İdari Giderler: 2.840,00 TL
Resmi Giderler (vergi, stopaj, harç vb.): 2.150,00TL

GİDERLER TOPLAMI: 15.310,00 TL

BORÇLAR (31.12.2019 itibariyle)

Matbaaya Borç: 4.370,00 TL
Kişilere Borçlar: 55.282,70 TL
Diğer Borçlar (vergi, muhasebe, kırtasiye, kira..): 15.400,00 TL

BORÇLAR TOPLAMI: 75.052,70 TL

SOLFASOL

Ankara'nın Gayriresmi Gazetesi
Ocak 2020
85. Sayı
Ayda bir yayımlanır.

Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Mehmet Onur Yılmaz

Bu Sayıyı Yayına Hazırlayanlar:

Akın Atauz, Alanur avlin, Anı Ersoy, Aydın Bodur, Behiye Erinç Taş, Bülent Atamer, Ceren İskit, Deniz Zeka, Enver Arcak, Ezgi Keskin, Gabe Kılıç, Linda Nihan Lafcı, Nevin Yıldız, Oktay İnce, Onur Mat, nder şenyapılı, Pınar zdemir, Sema Atamer, Sencer Başat, Sine elik, şevket zgn, Zeynep mr, Zişan Kürüm,

Teşekkürler:

Bülent şık
Yayın İdare Merkezi
Büklüm Sokak, No: 44/4,
06680 - Kavaklıdere / ANKARA

Tel-Faks: 0 312 437 76 41,
0 536 956 64 26

Yazı-Haber:
bilgi@gazetesolfasol.com

Abonelik:
abone@gazetesolfasol.com

Basım Yeri:

şen Matbaa
zveren Sok. 25/B Demirtepe/
Ankara

Tel: 0 312 229 64 54
Fax: 229 64 54

E-Mail: senmatbaa@gmail.com

WEB: www.senmatbaa.com

Basım Tarihi: 16.01.2020
ISSN: 1301-8655

Yerel Süreli Yayın
2.000 adet basılmıştır.

SOLFASOL'UN BİR UCUNDAN DA SİZ TUTUN!

Gazete Solfasol'da yer almasını istediğiniz yazı, haber ve izilerinizi her ayın 25'ine kadar icerik@gazetesolfasol.com adresine gönderebilirsiniz. Abone olmak için aşağıda belirtilen hesap numarasına ödeme yaptıktan sonra adınızı, açık adresinizi, e-posta adresinizi ve telefon numaranızı abone@gazetesolfasol.com adresine veya **0 536 9566426** nolu telefona SMS ile gönderin.

Yıllık Abonelik: 100 TL

Yıllık Destekçi Abonelik: 200 TL

Yurtdışı Abonelik: 200 TL

Öğrenci Aboneliği: 50 TL

Dijital Abonelik: 50 TL

Abonelik demesi için Banka Hesap Bilgileri:

TÜRKİYE İş BANKASI - KKESAT şUBESİ

IBAN: TR83 0006 4000 0014 2080 7867 87

(Hesap Sahibi: Mehmet Onur Yılmaz SOLFASOL)

Solfasol artık PATREON'da!

Patreon Solfasol'a aylık düzenli destek verebileceğiniz online bir kitlesel fonlama platformudur. Oluşturacağınız talimatla belirleyeceğiniz miktar, kredi kartınızdan her ay otomatik olarak çekilerek Solfasol'a aktarılır.

1- Akıllı telefonunuzu kullanarak yandaki karekodu okutun.

2- ye değilseniz Patreon'a ye olun.

3- Aylık destek miktarınızı seçin ve onaylayın

4- Desteğiniz her ay Solfasol'a ulaşsın.





AJANDA: Ankara Konser ve Etkinlik Programı

Pınar Özdemir

10-11 Ekim tarihlerinde şef Reinhard Goebel yönetiminde CSO kalabalık bir kadro ile müzikal açıdan oldukça zengin bir program seslendirdi. Konser Johann Sebastian Bach'ın en küçük çocuğu ve Bach ailesinin opera besteleyen tek ferdi olan Johann Christian Bach'ın 'Amadis de Gaule' uvertürü ile başladı. İlk bölümünün ikinci eseri olarak kemanda Almanya doğumlu solist Serge Zimmermann'dan Mozart'ın 7. Keman Konçertosunun başarılı bir yorumunu dinledik. Konserin ikinci bölümü ilginç bir ilk seslendirilişe sahne oldu. Program notlarında daha önce belirtildiğine göre, Antonio Vivaldi'nin ayinsel yapıtlarından biri olan ve 1713-1717 yıllarında bestelediği düşünülen Gloria başlıklı eserin Ankara'daki ilk seslendirilişini solistler soprano Hanna Herfurtner ve Julia Giebel, mezzo-soprano Marian Dijkhuizen yorumuyla dinledik. Bu yapıt 1939 yılına kadar klasik müzik dünyasında unutulmuş ve Siena'daki ilk tekrar seslendirilişi 1939 yılında yapılmış. 12 bölümden oluşan bu eserde orkestra ve solistlere Burak Onur Erdem yönetimindeki Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Çoksesli Korosu eşlik etti.

CSO'da sezonun en beklenen konserlerinden biri başarılı genç solistimiz Can Çakmur'un sahne aldığı 24-25 Ekim konserleri idi. Cemi'i Can Deliorman'ın yönettiği konser Franz Liszt'in Prometheus uvertürü ile başladı. İlk yarının ikinci bölümünde Can Çakmur Liszt'in 1 nolu Piyano Konçertosu'nu canlı ve parlak bir yorumla seslendirdi. Can Çakmur son dönemlerin en başarılı piyanistlerinden biri. Çakmur en son 2018 yılında katıldığı Hamamatsu Uluslararası Piyano Yarışması ve 2017 yılı Uluslararası İskoç Piyano yarışmasında birincilik kazanmış bir isim. Bu başarılarının da etkisiyle yurt dışında pek çok orkestra ile konser vermeye başlayan Can Çakmur Ankara konserinde de piyanoya hakimiyeti ve içten tavırlarıyla beğeni kazandı.

28-29 Kasım'da Michael Wendeborg yönetimindeki CSO başarılı keman solisti Güney Koreli Soyoun Yoon'a Dvorak'ın keman Konçertosunda eşlik etti. Sahnedeki duruşu, kemana adeta bir uzvu gibi doğal bir durulukla çalışması ve eseri ele alış biçimiyle Soyoun Yoon sahneye çok yakışan bir isim. Dvoryak'ın lirik keman konçertosunu sadelik ve duygululukla başarılı bir şekilde yorumladı.

CSO yeni yılı Beethoven'ın 250. doğum yılına özel konser serileriyle karşılamaya hazırlanıyor. 1947 yılında dönemin ünlü şeflerinden

Ankara'da kültür sanat etkinliklerinin yeni sezonu sonbaharla birlikte açıldı ve tüm hızıyla sürüyor. Tüm hızıyla tabiri lafın gelişi değil, Ankara'da Aralık ajandası gerçekten dopdoluydu. Ama öncelikle geçtiğimiz aylarda gidebildiğim konserlerden, sonbahara ayrı bir renk katan sanatçılardan kısaca bahsetmek isterim.

Ankara'da CSO sezonu 3-4 Ekim'de Rengim Gökmen'in yönettiği, Güher ve Süher Pekinel kardeşlerin solist olarak yer aldığı nitelikli konser programıyla açtı. Güher ve Süher Pekinel her konserleri merakla, heyecanla beklenen sanatçılar ve orkestranın Ferit Tüzün'den Türk Kapriçyosu ile yaptığı girişin ardından sanatçılar Fransız besteci Francis Poulenc'in neo-klasik üsluptaki 'İki Piyano ve Orkestra için Konçerto'sunu yorumladılar. Poulenc konçertonun ardından ikinci bölümde orkestra tarafından Çaykovski'nin dördüncü senfonisi seslendirildi.



Hermann Scherchen yönetiminde Beethoven senfonilerinin tamamını seslendirmiş olan CSO, 2020 yılında bestecinin tüm senfonilerinin yanısıra Mayıs ayında da piyano konçertolarını İdil Biret solistliğinde seslendirecek. Beethoven'ın 250. doğum yılı kutlamaları çerçevesinde gerçekleştirilecek konser serisinin ilki 10 Ocak 2020 tarihinde Antonio Pirolli yönetiminde çalınacak olan 1. Senfoni. Konserin ilk bölümünde Peter Hörr tarafından Robert Schumann'ın Viyolonsel Konçertosu seslendirilecek. Bilkent Senfoni Orkestrası'nın sezon açılış konseri ise 12 Ekim akşamı Christoph Mathias Mueller yönetiminde soprano Emalie Savoy solistliğinde gerçekleşti. Konserde A. Weprık'in "Getto Şarkıları ve Dansları" başlıklı eseri ile Ravel'in Şehrazad'ı seslendirildi. Konserin ikinci yarısında ise Mahler'in "Titan" başlıklı 1 nolu senfonisi yorumlandı.

BSO'da sezonun ikinci konseri "Pastoral Renkler" başlığını taşıyordu ve şef Howard Griffiths'in yönettiği konserde Berlin Filarmoni Orkestrası'nın başkemocu Noah Bendix-Balgley'i dinleme şansına bulduk. Genç keman virtüözü Balgley 1732 yılında Cremona'da Carlo Bergonzi tarafından yapılmış kemanıyla Çaykovski'nin keman konçertosunu seslendirdi. İkinci bölümde ise orkestra R. Vaughan Williams'ın 5 nolu Senfonisini yorumladı. BSO 26 Ekim'de gerçekleştirilen Cumhuriyet Bayramı Konseri'nde ise şef Nil Venditti'yi ağırladı. Venditti geçtiğimiz sezonda da BSO'nun konuk şefi olmuştu. Ülkemin Akbaş'ın Nocturne in Red adlı bestesinin ilk seslendirilişi ile başlayan konser İranlı çellist Kian Soltani'nin başarılı Prokofiev, Sinfonia Concertante yorumuyla devam etti. 1694 yapımı bir Stradivarius ile sahne alan Kian Soltani bis olarak doğuya özgü aksak ritimlerin bolca yer aldığı kendi bestesi "İran Ateş Dansı" başlıklı

eserini seslendirdi. Konserin ikinci yarısında ise orkestra tarafından Rachmaninov'un 1 nolu Senfonisi seslendirildi.

Konser notlarının haricinde Ankara'da Aralık ayında düzenlenen önemli bir fuar etkinliğine de Ajanda'da bir parantez açmak isterim. 13-22 Aralık 2019 tarihlerinde TAKSAV ve Çankaya Belediyesi tarafından 2. Çankaya Kitap Buluşması gerçekleştirildi. Kitap günlerinin onur yazarı değerli yazar Latife Tekin'di. Sayısı arttıkça niteliği azalan, küçük yayınevlerine yer vermeyen, genel okur kitesini hedef alan, rekabetçi yapıda büyük kitap fuarlarının yanında okur dostu kitap buluşmalarının nefes alıracak bir alan açtığını düşünüyorum. 2. Çankaya Kitap Buluşması pek çok değerli yazarı Ankaralı okurlarla buluşturarak heyecan yaratan etkinliklere yer verdi. Latife Tekin, Gürsel Korat, Melike Uzun, Pelin Buzluk ve Fadime Uslu'nun konuşmacı olarak yer aldığı açılış paneli "Kuşaktan Kuşağa Edebiyat" başlığıyla düzenlendi. Çankaya Kitap Günleri'nde ayrıca, Cemal Süreya, Turgut Uyar, Hasan Hüseyin Korkmazgil, İlhan Berk ve nice şairin mektupları bir mini sergi aracılığıyla Ankaralı kitapseverlerle buluştu. Bu güzel kitap buluşmalarının yeni yılda da devam etmesi dileğiyle.





Tatjana Masurenko, viyola

Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası (CSO):**10 Ocak****Beethoven 250**

Antonio Pirolli, şef
Peter Hörr, viyolonsel
Cemal Reşit Rey, "Enstantaneler"
Robert Schumann, Viyolonsel
Konçertosu, Op.129, la minör
Ludwig van Beethoven, 1. Senfoni,
Op.21, Do majör

17 Ocak**Beethoven 250**

Chloe van Soesterstede, şef
Evrin Turan, piyano
İlter Vurucu, piyano
Tayfun İlhan, piyano
Ludwig van Beethoven, Prometheus
Üvertürü
Wolfgang Amadeus Mozart, Üç Piyano
İçin Konçerto, K.242
Ludwig van Beethoven, 2. Senfoni,
Op.36, re majör

24 Ocak

Howard Griffiths, şef
Tatjana Masurenko, viyola
Sir William Walton, Viyola Konçertosu
Ludwig van Beethoven, 3. Senfoni,
"Eroica", Op.55 mi bemol majör

31 Ocak

Alessandro Cedrone, şef
Orçun Civelek, klarinet
Carl Maria von Weber, "Der Freischütz"
Üvertürü
Carl Maria von Weber, Klarinet
Konçertosu No.2
Ludwig van Beethoven, 4. Senfoni, Op.
60, si bemol majör

**6-7 Şubat**

İbrahim Yazıcı, şef
Özgür Aydın, piyano
Robert Schumann, Piyano Konçertosu,
Op.54, la minör
Ludwig van Beethoven, 5. Senfoni,
Op.67, do minör

14 Şubat

Cemî'i Can Deliorman, şef
Onur Şenler, viyolonsel
Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet
Çoksesli Korosu
Burak Onur Erdem, koro şefi
Igor Stravinski, Psalms Senfoni
Artur Honegger, Viyolonsel Konçertosu
Ludwig van Beethoven, 6. Senfoni,
"Pastoral", Op.68, fa majör

**Salı Konserleri –
Erimtan Müzesi:****7 Ocak**

Winterreise-Kış Yolculuğu
Kevork Tavityan (Bas Bariton),
Can Okan (Piyano)

21 Ocak

Flütün Parlak Tınları
Cem Önertürk (Flüt),
Tayfun İlhan (Piyano)

21 Ocak 2020 // Salı 20.30

Flütün Parlak Tınları

Cem Önertürk (Flüt)
Tayfun İlhan (Piyano)
SANATTAN YANSIMALAR

4 Şubat**Kontrabla Piyanonun Dansı**

Gizem Sözeri (Kontrabas),
Kenan Tatlıcı (Piyano)

18 Şubat**Sevgililer Günü Konseri**

Mine Kurtoğlu (Soprano),
Tuncay Kurtoğlu (Bas),
Melahat İsmailova (Piyano)

**Bilkent Senfoni Orkestrası
(BSO):****17 Ocak****Mevsimler**

Masane Ota, şef
Yevgeniy Kostyryskyy, keman
W.A. Mozart | Senfoni No.27, Sol majör,
KV.199
A. Vivaldi | Dört Mevsim, Op.8

1 Şubat**Beethoven 250 – I**

Sebastian Perłowski, şef
Önder Baloğlu, keman
Çağdaş Özkan, piyano
Nil Kocamangil, viyolonsel
L. van Beethoven | Üçlü Konçerto, Op.56
L. Andriessen | The Nine Symphonies of
Beethoven for orchestra and ice cream bell
G. Gershwin | An American in Paris



L. van Beethoven Üçlü Konçerto, Op.56
L. Andriessen The Nine Symphonies of Beethoven
for orchestra and ice cream bell
G. Gershwin An American in Paris

1 Şubat 2020 Cumartesi, 20:00 Bilkent Konser Salonu

8 Şubat**Ritmik Danslar**

Pablo Rus Broseta, şef
Christoph Sietzen, perküsyon
Elman Mecid, perküsyon
A. Dorman | İkili Perküsyon
Konçertosu "Spices, Perfumes, Toxins!"
S. Rachmaninov | Senfonik Danslar,
Op.45

14-15 Şubat**Sevgililer Günü Konserleri**

Andrés Soto, şef
Los Pitutos
Álvaro Zambrano, vokal, gitar, piyano,
klavye
Matías Pineira, vokal, korno, trompet
Pablo Camus, vokal, gitar
Tomás Peralta, vokal, gitar, klavye,
perküsyon
Cristian Betancourt, perküsyon, vokal
No Tiene Caso | Corazón | No! | Ay
Amor! | Lejos de Ti | Mate y Cumbia
| Mis Lágrimas | Ven Ven Ven |
Abrázame | Algo en Común

**Sergiler:**

Göbeklitepe: The Gathering,
21 Eylül - 26 Ocak 2019,
CerModern

Bir Şehir Kurmak:
Ankara 1923 - 1933,
13 Kasım 2019 - 26 Ocak 2020,
CerModern

**Adnan Jetto; Kasvetli Gün O
Zaman Dans!,**
24 Aralık 2019 - 19 Ocak 2020,
CerModern

**İz Bırakanlar /
Adnan Turani Sergisi,**
3 Ocak-7 Mart 2020,
Galeri Soyut

**Kadir Öztoprak Resim Sergisi:
Adını Sen Koy,**
26 Aralık 2019 -11 Ocak 2020,
Nurul Sanat Galerisi

Nevzat Sayın: Labirent,
20 Aralık 2019 - 13 Ocak 2020,
Galeri Siyah Beyaz

Zeki Serbest Resim Sergisi,
8-25 Ocak 2020,
Sevgi Sanat Galerisi

**Future Perfect: Almanya'dan
Çağdaş Sanat,**
5 Ekim 2019-9 Ocak 2020,
Müze Evliyagil



Adnan Turani, 'Orkestra', 60x60 cm, TÜYB, 2002



Nezahat Abla

Deniz Zeka

Saat gece yarısını çoktan geçmişti, soba sönmüştü, ben de yorganımın altında okumaya çalışıyordum. Ev arkadaşım ailesinin yanına gitmişti. Hava çok soğuktu ya da ev çok korunmasız. Bir arkadaşım bizim eve geldiğinde "Oğlum bu ne biçim ev, siz bahçe mi kiralediniz ev mi?" der, "Toprağın dört tarafını çevirmişler, ev diye satmışlar," diye söylene söylene ayakkabılarını çıkarmadan sobanın arkasındaki koltuğa otururdu. Haklıydı, evin tabanına beton atılmamıştı, yapıldığı arsanın toprağındaki engebeler bile duruyordu. Nezahat Abla'dan kalma kilimi atmıştık zemine. Her daim açık duran yerdeki taştan yapılmış elektrik ocağının üstünde sabah akşam kaynayan çaydanlığın suyu bitmişti sanırım. Dibiindeki kireçlerin tıktıkları geliyordu kulağıma. Yorganı açtığımda karşılaşacağım soğukun acısını bilmesem şu an kalkıp bir çay içmek isterdim. Ben tam kitabın sayfasını çevirirken kel başa şimşir tarak misali, çelik kapımız çalınıyordu.

Gecekondu semtlerinde böyledir, evler dökülür ama kapılar hep çeliktedir. Kapı için hiçbir masraftan kaçınılmaz. Bunun tek bir nedeni olabilir, başkaları için yaşayan bizler içerde ne yaşarsak yaşayalım dışarıya karşı güçlü ve iyi görünmeliydik. İşte bizim kapı da böyleydi. Kapı hâlâ vuruluyordu. Karşı divanda yatan ev arkadaşım baktım. Kalktım açtım kapıyı. Delikanlılığın gözü karalığıyla "Kim o?" demezdik, yine demedim.

Kapı açılır açılmaz kapının eşliğine; ucuz kırmızı elbisesi çamura bulanmış, saçları sapsarı, elinde birasıyla, makyajı akmış çok ama çok yorgun, leş gibi içki kokan bir kadın düşüverdi. İçki kokusu elindeki biradan değildi, o anlaşılıyordu. Elindeki bira, cilasıydı o saate kadar içtiklerinin. Onun yerden kalkmasına yardımcı olduktan sonra, kapıyı aralayıp dışarıya baktım bir taksit duruyordu yolun kenarında. "Benim hayatımı o mahvetti, beni pavyonlara düşürdü" diyordu.

"Kim?" dedim, "Kime söylüyorsun?"

"Kim olacak, Nezahat denen kadın, nerde o, çıksın dışarı" diye avazı çıktığı kadar bağıırıyordu. Elindeki şişeyi atacak gibi kaldırdığında korkuyordum. Bileğini yakalayabilsem oturtacaktım ama çok da yaklaşmıyordum.

"Nezahat Abla burada oturmuyor, kiracısıyız biz onun" dedim. Çıkıp gideceğini düşünürken sobanın arkasındaki koltuğa yığılıverdi. Onun koltuğa yatar vaziyette yığılıvermesinden yararlanarak, ben de yatağımın ucuna oturdum. Ağlıyor, burnunu çekiyor, simsiyah akan gözyaşları birayla karışarak ağzına giriyordu.

"O artık burada oturmuyor," dedim. Sürüne sürüne kalktı, ben kapıya doğru gideceğini düşünürken gelip kucağıma oturdu. Artık, sesi kısılmıştı. "Beni sattı, beni sattı," diyordu. Ben ne yapacağımı bilemeden onun altından süzülerek kalktım. Kapıyı açtım taksit şoförünün yanına gittim. "Abi yardım et, abla çok kötü," dedim. "Ahh Suzan ah, kendini helak ediyor," dedi. Elindeki sigarayı parmak fiskeyle fırlattı, çektiği son nefesin dumanını acele acele üfledi, arabadan inip peşimden geldi.

"Hadi gidelim, seni evine bırakayım," diye koluna girdi. Bir çocuk gibi boyun eğdi, itiraz etmedi.

Birlikte çıktılar. Suzan'ı bir daha hiç görmedim... Görsem de tanır mıydım bilmiyorum?

Yine kira günü gelip çatmıştı. Ailelerimizden gelecek havalelerin yerleri hazır. Kira, Bakkal Hidayet Amca'dan son on gündür yaptığımız veresiyeye yazdırılmış erzakların parası, Oduncu Müslüm Ağabey'in borcu, geçen ay taksitleri başlayan Nazım Hikmet Toplu Şiirler kitabının ikinci taksidi... Hepsi hepsi ödenecek, eğer biraz artırılabilirse gidilip Sakarya'da arkadaşlarla kafa çekilecekti. Henüz bankamatikler icat olmamıştı. Para bankanın içinden çekilirdi. Saatlerce sırada beklenir, sıran geldiğinde "İstanbul'dan havale bekliyordum," denirdi. Veznedar dünyanın en büyük problemine çözüm bulmuş gibi gözlüklerinin üstünden bakardı. "Gelmemiş," demesinden öyle korkardık ki, sonra adınızı bir kez daha teyit ederdi. Yavaş yavaş olurdu bu işler. Zaman geçmek bilmezdi. Kalbim pır pır atardı. Sanki o hiç gelmeyecek sevgiliyi beklemek gibiydi. Öğrencilikte en sevdiğim günler bankaya gidilip para çekilen günlerdi.

Her ayın son günlerinde kirayı kimin götüreceğini tartışıp dururken genellikle biz daha karar vermeden, akşamüstü kapı çalardı. Bir de bakardık ki Nezahat Abla. "Çocuklar şöyle geçiyordum da, hadi gideyim gençlerin bi çayını içeyim hem de kiramı alayım dedim," derdi. Hoş beşten sonra eline kirayı sayardık. O sobanın arkasındaki koltuğa otururdu. Tam bir hayat kadınıydı, hayatın sillesini de yemişti, çok silleler de atmıştı. Sesi kalın ve gür çıkardı. Dudaklarının kenarındaki çizgiler çok derinleşmemişti, bunlar içten olmayan yapmacık gülücüklerinin iziydi sanki. O hiç tanımadığı ne çok insana kalpten gelmeyen gülücükler atmıştı kim bilir. "Ahh be çocuklar buz gibi eviniz allahaşkına gidin şu Müslüm'den bi çuval odun, bi çuval kömür alın gelin, sizin şimdi yemeğiniz de yoktur," diye kızardı bize.

Bizim ona verdiğimiz kira daha çantasına girmeden hem bakkala hem oduncuya verilmek üzere tekrar bize verilir. Birimiz oduncuya, birimiz de bakkala giderdik. "Çok acıktım hadi bakayım ne var ne yok getirin, bana şöyle güzel bir sofraya kurun," diye bizi hareketlendirirdi. Evde hummalı bir çalışma başlardı. Soba gürül gürül yanar, dört başı mamur bir sofraya kurulurdu. O da sofranın kurulmasını beklerken, yerdeki gazetelerden birini alır, ağır aksak okumaya çalışırdı. "Sizin şu gazetelerinizi hiç sevmiyorum, ne bu böyle hiç rengi yok, Müslüm Gürses'in son kaseti çıktı, onu bile yazmamış, böyle gazete mi olurmuş?" diye söylenir dururdu. Sofra hazırlanınca da bir iki lokma ya alır ya almaz "Ben böyle oldum be çocuklar artık çok yemek yiyemiyorum," diye köşeye çekilirdi. Sobanın üstünde her daim kaynayan çaydanlıktan tavşan kanı bir çay koyardı kendine.



Kimi günlerde de "Hadi bi duble daha koy bakalım, ilk duble bende hızlı gider," derdi. Öyle günlerde daha çok içine kapanırdı. Çok konuşmazdı. Bilirdik eski yavuklularından birinin çıkıp geldiğini ya da onlardan bir haber aldığını.

"Çamaşırlarınızı toplayın hadi, Ankara'nın ayazında, bu soğukta, bu evde çamaşır kurur mu be çocuklar? Verin ben götüreyim de yıkayayım. Siz gelin alın ama, artık ben yaşlandım gelemem buralara kadar" derdi.

İki gün sonra çamaşırlarımızı almaya gittiğimizde yaşlandım, diyen ablamızı bize mükellef bir sofraya kurmuş, çamaşırları yakayıp kurutmuş, ütülenmiş bizi bekler bulurduk. Çekinerek girerdik eve, sandalyenin ucuna ilişirdik. Bazıları hep ilişerek yaşarlar bazıları da hayatın göbeğinde. Biz ilişerek yaşayanlardandık.

Yine çamaşırlarımızı almaya gittiğimiz günlerin birinde, o mutfakta bir şeyler hazırlarken çekine çekine "Nezahat Abla geçenlerde gece yarısı kapımız çalındı, açtık baktık ki bi kadın, adı Suzan'mış..." "Ee ne diyo, bakıyım?" diye düşünceli düşünceli sordu. Cümleyi kuramıyorduk.

"Senin onu..."

"Duyamadım, sa... Salata için marulları yıkıyordum da suyun sesinden duyamadım, ne diyo?"

"Ağlıyordu," diyebildik. Mutfaktan içeriye doğru kocaman bi kahkaha attı, "Ne dedi tam söyleyin bakıyım, haa!"

"Yaa Nezahat Abla sarhoştü, tam anlayamadık, dili dolana dolana bi şeyler söyledi, aman işte ne bilelim"

"Ne söyleyecek, ben bilirim onun ne söyleyeceğini. Onu pavyona düşürdüğümü söylemiştir. Doğruyu söylemiş, ama eksik söylemiştir. Babasıyla abisinden kurtulmak için bi gece Sivas'taki evden çıkıp yollara düştüğünü, otobüse binecek parası olmadığı için ağlaya ağlaya Ankara yolunda yalın ayak yürüdüğünü, yanında ilk duran kamyona atıldığını anlatmamıştır. Abisinin ona sahip olduğunu, "Babasının da ne var bunda, ağandır," dediğini de anlatmamıştır"

öykünün devamı yan sayfada >>>



Bir Semt Çalıştayının Ardından...

Şevket Özgün*

Bahçelievler semti (Bahçelievler, Yukarı Bahçelievler, Emek Mahalleleri) üzerine çalışmalar yürüten Bahçelievler Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği ile Mimar, İç Mimar, Şehir Plancısı, Sanat Tarihçisi ve başka birçok alandan genç uzmanı bünyesinde barındıran #AnkaraAks tarafından düzenlenen "Bahçelievler'i Yeniden Düşün Çalıştayı" 19 Eylül 2019 günü Çankaya Belediyesi Maltepe Yerleşkesi Yılmaz Güney sahnesinde yapıldı.

Ankara Kent Konseyi, Çankaya Kent Konseyi, akademisyenler, mahalle muhtarları, STK'lar ile geniş bir öğrenci topluluğunun ve semt sakinlerinin katıldığı Çalıştay; düzenleyiciler, içerik ve katılımcılar açısından bakıldığında bir ilk olarak kabul edilmelidir.

7 Kasım 2000'de kurulan Bahçelievler Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği; üyeleri, gönüllüleri, komşuları ile birlikte; geçtiğimiz yılda Çankaya Belediyesi'nin katkı verdiği Bahçelievler Tarihi kitabını hazırlamıştır. Bu kitapta yapılan tespitlerde Bahçelievler'in kuruluş amacı olan insan odaklı yaşamdan, araç ve ticaret odaklı yaşama dönüşmesi, bu durumun semtte yaşayan sakinleri rahatsız etmesi ile birlikte semtte arayışlar başlamıştır.

Mayıs 2019'da #AnkaraAks grubu ile bu Bahçelievler'i Yeniden Tasarlamak konusunda ortak çalışma kararı alınmış, birlikte Bahçelievler'i tanımaya yönelik bir gezi düzenlenmiştir. Ayrıca dönüşümü kontrol edilemeyen semtin yeniden tasarlanmasına fikir yönüyle katkı vermek

amacıyla ortak bir proje grubu oluşturulmuştur. Proje grubunun almış olduğu karar neticesinde "Üniversitelerin ve üniversitelilerin kente dokunma hakkı" çerçevesinde bir çalıştay düzenlenmesi planlanmıştır. Çalıştayda, üniversitelerde Bahçelievler semtine dönük bitirme tezi, proje konuları üzerinden çalışma yapılması öngörülmüş, #AnkaraAks tarafından yapılan duyuruya toplam 120 müracaat olmuş, bunlardan 3'ünün çalıştayda sunulması kabul edilmiştir. Bahçelievler bölgesinde yaşamayan herkesin, her kesimin görüş belirttiği ve "şöyle olsun, böyle olsun" dediği bu semtte yaşayanlar olarak biz de düşüncelerimizi iletmek, taleplerimizi paylaşmak istiyoruz diyerek yola çıktık.

Bu kapsamda, yerel seçimler öncesi ve sonrasında Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Mansur Yavaş'a ve Çankaya Belediyesi yetkililerine semtimiz için düşündüklerimizi ilettik. Bu konuda özellikle görüştüklerimize; Semtin sahipleri olmadan yapılacak bütün arayışların ve çözüm önerilerinin eksik kalacağı, kalıcı ve doğru çözümün bulunamayacağına inandığımızı, bu semtte yaşayanlar olarak bizim de söz hakkımız olduğunu savunduk. Onlara tek başımıza yapalım demiyoruz, aksine hep beraber konuşalım, tartışalım, uzlaşalım ve aslına, ruhuna uygun çağdaş bir semti geleceğimiz için yaratalım istiyoruz dedik.

Çalıştayımızda 4 adet proje sunuldu. 3 adedi, projelerin sahibi olan gençlerimiz tarafından bize aktarıldı. Mimarlar, Fatih ve İnci Coşkun tarafından, gönüllülük esasıyla, derneğimiz ile ortaklaşa hazırlanan "Yaşam Merkezi Projesi"

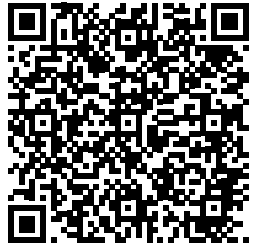
ise, Dernek Bşk Yrd. Şevket Özgün tarafından sunuldu. Çalıştayımızda sunulan projelerin sahiplerine ve "Bir Fikrim Var" bölümünde bizimle fikirlerini paylaşan dostlarımıza çok teşekkür ediyoruz.

Bu çalıştayla beraber, belediyelerimizin ve kamunun yetki ve sorumluluklarını semtimizde doğru bir şekilde kullanmasını, semtimizin geleceğe gençlerin ve sakinlerin arzuları doğrultusunda geliştirilerek ulaştırılması konusunda büyük bir adım atılmış oldu. Bundan sonraki süreçte, Bahçelievler'deki varlıklarımızın koruma onarım çalışmalarının bilimsel kriter ve standartlara uygun olarak daha sağlıklı gerçekleştirilmesi için ilgili kurum ve kuruluşların işbirliğiyle çalıştayda elde edilen sonuçların hayata geçirilmesi büyük önem arz etmektedir.

Çalıştay için çalışmaların başlangıcından itibaren, ilgili tüm tarafların görüşleri alındığı gibi hazırlanan rapor, iş birliği amacıyla internet sitemizden ve sosyal medya hesaplarımızdan herkese açık olarak yayınlanmıştır. Çalıştay Raporu Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı, Ankara Kent Konseyi, Çankaya Belediyesi, Çankaya Kent Konseyi, Bahçelievler Muhtarlığı, Yukarı Bahçelievler Muhtarlığı ve Emek Muhtarlığı ile yazılı ve görsel olarak da paylaşılmıştır.

**Çalıştay Raporunun
tümüne şuradan
ulaşabilirsiniz:**

*ankarabahcelidernek@gmail.com



öykünün devamı >>>

Gözlerimiz yerde öylece kaldık, bakamadık yüzüne bir müddet. "Çocuklar hadi buyurun, ver şu buzu, bugün içmezsem geceyi geçiremem, hadi çekinmeyin, başlayın..." demişti, sert ama anaç bir sesle...

Onun evinden çıkıp Ankara'nın ayazında; bir elimizde çamaşırlar, bir elimizde -neredeyse bizi diğer kira gününe kadar doyuracak- erzaklarla yürümeye başladık. Yol boyu hiç konuşmazdık. Sonra otobüse biner evimize giderdik.

Biz kapımızı usulca kapatırken yandaki komşu usulca perdesini aralardı. Onun için Nezahat'ın kiracısı oğlanlardık. Bir de arada tembel oğlu için yardım aldığı, ama çok da güvenemediği oğlanlardık.

O ayazda, elimizde torbalarla nereden geldiğimizi kimse bilmezdi. Bilselerdi, bize "Sizin o ev sahibi yok mu, o Nezahat karısı yok mu... Neyse, neyse... Akşam akşam günaha girmeyelim. Ne siz sorun ne biz söyleyelim," derlerdi. Usulca perdesini aralayan komşumuzun ara sıra işi düşerdi bize. Haylaz oğlan matematikten zayıf almıştı, "Okumayacaktı bu oğlan emme, karne tatilinden önce bi imtihanı daha vardı, acık çalıştırırseniz," diye gelirdi. Oğlanı anası çekiştire çekiştire getirirken, o arkasına döner, ütecem lan o misketlerimi," diye kavgacı bir

sesle arkasında bıraktığı arkadaşlarına bağırdı. Cebi misket dolu, paçaları çamurlu zorla masanın köşesine oturturdu anası onu, sonra kapıyı aralık bırakır, arasına terlik koyar, bir koşu evine giderdi.

"Babamın geçen gün İstanbul'dan getirdiği kırmızı büyük misketimi üttüler, onu geri alacam," diye sinirli sinirli, burnunu çeke çeke defterinin sayfalarını çevirirdi.

Henüz çalışmaya başlamışken arasına kapanmasını diye terlik konulmuş kapıyı açar, sözde rahatsız etmemek için yavaşça, "Bizim herifin sofrasını kurdum da geldim," diye otururdu divanın köşesine. Her şeyi bilirdi de şu öğrenci oğlanlara bir tas çorba getirmeyi düşünemezdi.

Yanında getirdiği torbadan oğlana örmeye başladığı kazağı çıkarırdı. Sanki biz anarmışız gibi ya da ders çalışmıyormuşuz gibi, "Türkan Şoray kirpiği, ama bu örnek pek zor ama, orlonda güzel duruyo hani," diye anlatır dururdu.

Yıllar sonra tüm bunlar neden mi aklıma geldi, geçenlerde anneme ilaç götürmüştüm. İçeri girmeye niyetim yoktu. Biraz kırık vücutum. Annem ısrar etti, "Gel, gel sana ne göstereceğim bak, azıcık otur da git," diye. Girdim içeri, pencerenin önündeki kanapeye fotoğrafların durduğu çantayı dökmüş. Eline bir fotoğraf aldı "Şuna baksana" dedi.

"Senin kafan sarılı, hatırlıyo musun? Amaan ne

korkmuştum bi şey olacak diye. Baban da kızardı, nasıl söylenirdi? 'Bi çocuğa bakamadınız mı?' diye. Dayın 'Ne var canım ben söylerim, çocuk bu düşe kalka büyür,' diye bana kızmıştı. Dayınların evinin hayatında oturuyorduk, yeni fotoğraf makinesi almıştı dayın, onu görünce sen heyecandan hoplayıp zıplamaya başladın. Birden ayağın takılınca yuvarlanmaya başladın aşağıya inen merdivenden. Hemen koştuk kaldırdık seni, gittik sağlık ocağına sardırdık geldik"

Annem "dayınların hayat" dediğinde Nezahat Ablâ aklıma geldi. Ben dalıp gitmiştim hayatımın en zorlu ama en sıcak, en naif yıllarına. O yanı başımda bir şeyler anlatıyordu. Duymuyordum... Kendime geldim "Evet anne ya, o hayatı ne çok severdim," dedim. Deminden beri sanki onu dinlemişim gibi.

Anadolu'da evlerin hayatları vardır. Her şey ama her şey orada yaşanır. Dedikodular yapılır, yorganlar kaplanır, yayıklar çalkanır, ekmeçler pişirilir... Oysa şehirlerdeki evlerin hayatları yoktur. Hayat beyaz ekranlarda akar, ona sadece tanıklık edilir.

Hayat... Hayat sözcüğü ne güzel bir sözcük. "Bu sözcüğü çok severim," dedim, birden. Annem "Tövbe estağfurullah sözcükler de sevilir miymiş?" diye söylendi. O sırada kaloriferin üstüne serdiği çamaşırların kurduğunu fark etti. "Eskiden böyle miydi? Sobalı evlerde kurutamazdık çamaşırları," dedi. "Biliyorum anne, biliyorum" dedim.

Hakikat ısrarından vazgeçmemek*

Bülent Şık

Bu ödülün benim için bambaşka bir anlamı var. Nusret Fişek Hoca seksenli yıllarda, gıda mühendisliği bölümündeki öğrencilik yıllarımda etkilendiğim, örnek aldığım insanlardan biriydi. Türkiye'de halk sağlığının ve sosyal sağlık sisteminin kurucu isimlerinden biri olduğunu biliyordum ama beni en çok 12 Eylül 1980 askeri darbesi sonrası hüküm süren baskı ve zulüm ortamında işkenceye ve ölüm cezasına karşı verdiği mücadelesi etkilemişti. Toplumun baskı altına alındığı, suskunluğa gömüldüğü bir zamanda ısrarlı bir şekilde hakikatleri dile getirmesi, insan hayatını, insan haysiyetini, meslek onurunu korumanın gereğine ısrarla dikkat çekmesi bugün bile aklıma geldikçe içimi ısıtıyor. Nusret Hoca gıda mühendisliği mesleğini kamusal bir bakışla icra etmemde etkisi olan insanlardan biridir.

Hakikat ısrarından vazgeçmemek, en çok da neyin iyi neyin kötü olduğuna devletin karar verdiği ve bunu herkese dikte ettiği zamanlarda gerekli. İktidarlar hakikatleri gizler, eğer, büker, değiştirir. İktidarlar halka yalan söyler. Kurumlar asli sorumluluklarını yerine getirmeyebilir. İşte, tam da öyle zamanlarda, dünyayı iyi bir yer haline getirmek için çabalamanın riskli olduğu zamanlarda hakikatleri ısrarla dile getirmek, hakikat ısrarından vazgeçmemek gerekiyor. Eğer vazgeçersek kamunun dağılmasına da vesile oluruz. Hakikat ısrarının herkesten önce akademisyenlik, avukatlık, gazetecilik

ve hekimlik mesleğini icra eden kişiler için asli bir sorumluluk olduğunu düşünüyorum. Bu sorumluluktan kaçınan bir kişi ahlaki tutarlılığını, haysiyetini yitirecektir. Akıp giden hayat içinde insanları bir arada tutan bağları, içimizdeki kimsesizlik duygusunu, insani acıları ve sevinci incelikle dile getiren değerli şair Sinan Oruçoğlu bir şiirinde, "Mutsuzluk, dünyada durulan bir yer adıdır." diyor. Bir başka şiirinde ise, "kimsem yok benim yok benim kimsem" diye sesleniyor bize. Dünyada mutsuzluğun hüküm sürdüğü yerler var.

Kimsesi olmayanlar, kimsesiz bırakılmışlar ya da kendini kimsesiz hissedener var. Yoksullar, işsizler, sağlık güvencesi olmayanlar, toksik kimyasallarla kirlenmiş bir çevrede yaşamak mecburiyetinde kalanlar, savaşın ve çatışmaların hüküm sürdüğü bölgelerde yaşayanlar, gidemeyenler, gidip de çaresiz kalanlar, göçmenler, mülteciler, sığınmacılar, ... var. Halk sağlığını koruyucu çalışmalara bu insanların, insanlığın dışına sürülenlerin çok ihtiyacı var. En çok da çocukların ihtiyacı var. Toplumsal hayatı aşındıran, yıkım yaratan her şey en fazla zararı çocuklara veriyor çünkü.

Çocukları koruyamayan bir toplumun varlığını devam ettirebilmesi nasıl mümkün olabilir? Mümkün değil. Öyleyse, daha iyi bir hayatı herkes için mümkün kılmaya çalışmaktan ve bir bilim insanı olarak hakikat ısrarından vazgeçemeyiz. Sorumlu birer yurttaş, mesleğini seküler bir ahlak duygusu ile icra eden kişiler olarak kolektif düşünme, bir arada durma ve birlikte hareket etme imkânlarımızı artıran eylemlerden ve politikalar geliştirmekten, ne

"Yoksullar, işsizler, sağlık güvencesi olmayanlar, toksik kimyasallarla kirlenmiş bir çevrede yaşamak mecburiyetinde kalanlar, savaşın ve çatışmaların hüküm sürdüğü bölgelerde yaşayanlar, gidemeyenler, gidip de çaresiz kalanlar, göçmenler, mülteciler, sığınmacılar var. Halk sağlığını koruyucu çalışmalara bu insanların, insanlığın dışına sürülenlerin çok ihtiyacı var. En çok da çocukların ihtiyacı var. Çünkü, toplumsal hayatı aşındıran, yıkım yaratan her şey en fazla zararı çocuklara veriyor"

kadar aşındırılmış olsa da kamusal bir hayatı yeniden canlandırmak için çabalamaktan vazgeçemeyiz. Vazgeçmemeliyiz de.

Türk Tabipleri Birliği (TTB) "her yerde sağlık ve herkes için sağlık" ilkesi çerçevesinde toplumsal hayatın barış içinde devamlılığını tehdit eden sorunları tespit etmek, dile getirmek ve çözümler önermek konusunda inisiyatif almaktan çekinmeyen, kamusal tartışmalara dahil ve müdahil olmaktan kaçınmayan, hakikat ısrarından vazgeçmeyen bir kurum. Totaliter dönemlerde akademisyenlik, avukatlık, gazetecilik ve hekimlik mesleğini hakikat ısrarından vazgeçmeden icra edenlerin en çok suçlanan, kovuşturmaya uğrayan, yargılanan, ceza alan kişiler olması bir tesadüf değil. Türk Tabipleri Birliği yönetiminde yer alan ve iktidarın toplumsal barışı, kamu refahını yıkıma uğratan icraatlarına karşı çıkan, itiraz eden çok sayıda hekim de asılsız suçlama ve yargılamalardan payını aldı. Bedeli ne olursa olsun, bugünden yarına kalacak, hatırlanacak olan kamu refahını korumakla mükellef kurumların yolunu şaşırdığı ya da suskunluğa gömüldüğü bir zamanda TTB tarafından dile getirilen o itirazlar olacak. Böyle bir kurumun verdiği ve üstelik Nusret Hocanın adını taşıyan bu ödülü almak benim için bir onurdur.

Nusret Hocanın toprağı bol, yıldızlar yoldaşı olsun. Ödülü hakikat ısrarından vazgeçmeyen Barış Akademisyenlerine ithaf ediyorum. Teşekkür ederim."

* Dr. Bülent Şık'ın TTB tarafından düzenlenen 2019 Nusret Fişek Halk Sağlığı Hizmet Ödülü töreninde ödülünü alırken yaptığı konuşma

